

ORKLAND
KOMMUNE

Nøkkeltall og statistikk

Handlingsplan 2024-2027

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	DOKUMENTET BYGGER PÅ KOSTRA-TALL	3
1.2	NØKKELTALLSDOKUMENTET ER IKKE EN FASIT	3
1.3	VALG AV SAMMENLIGNINGSKOMMUNER	4
1.4	DET STORE BILDET	4
1.5	KREVENDE VALG	4
2	LESEFORKLARING, BEGREPER OG FORKORTELSER	5
2.1	DE ULIKE BEGREPENE KNYTTET TIL DRIFTSUTGIFTER	5
2.2	FORKORTELSER BRUKT I DOKUMENTET	5
2.3	ARBEIDSGIVERAVGIFT	5
2.4	KVALITET I TALLGRUNNLAG	5
3	BEFOLKNINGSPROFIL	6
3.1	ALDERSFORDELING	6
3.2	BEFOLKNINGSVEKST	7
3.3	SOSIO-DEMOGRAFISKE FORHOLD	8
4	ØKONOMISKE NØKKELTALL	9
4.1	INNTEKTER PER INNBYGGER	9
4.2	FRIE INNTEKTER	9
4.3	EIENDOMSSKATT	11
4.4	DRIFTSRESULTAT	11
4.5	ANDEL NETTO DRIFTSUTGIFTER – HVA BRUKES BUDSJETTET TIL?	12
4.6	LANGSIKTIG GJELD	13
4.7	LIKVIDITET	15
5	BÆREKRAFTIG UTVIKLING	17
5.1	BÆREKRAFTIG UTVIKLING/KLIMAREGNSKAP	17
5.2	CO ₂ -UTSLIPP FOR ØRKLAND	22
6	ADMINISTRASJON OG FELLESENTGIFTER	24
6.1	ADMINISTRASJON	24
6.2	POLITISK STYRING OG KONTROLL/REVISJON	25
7	BARNEHAGE	26
7.1	BARNEHAGESTRUKTUR SAMMENLIGNET MED ANDRE	26
7.2	PRIORITERING	26
7.3	DEKNINGSGRAD	27
7.4	KVALITET	27
7.5	PRODUKTIVITET	28
8	GRUNNSKOLE	31
8.1	SKOLESTRUKTUR SAMMENLIGNET MED ANDRE	31
8.2	PRIORITERING	32
8.3	KVALITET	32
8.4	PRODUKTIVITET	33
8.5	EKSAMENSRESULTATER OG ANDRE KARTLEGGINGER	34
9	BARNEVERN	36
9.1	PRIORITERING	36

9.2	DEKNINGSGRAD.....	36
9.3	KVALITET.....	36
9.4	PRODUKTIVITET	37
10	SOSIALTJENESTE	38
11	HELSE OG OMSORGSTJENESTER.....	39
11.1	PRIORITERING	39
11.2	DEKNINGSGRAD	42
11.3	KVALITET	44
11.4	PRODUKTIVITET	46
11.5	SUPPLERENDE NØKKELTALL.....	48
12	PLAN OG BYGGESAK	50
12.1	PRIORITERING	50
12.2	PRODUKTIVITET	50
12.3	KVALITET	51
13	LANDBRUK, NATURFORVALTNING OG FRILUFTSLIV.....	52
14	EIENDOMSFORVALTNING	54
14.1	AREAL FOR KOMMUNALE FORMÅLSBYGG ETTER FUNKSJON (M ²).....	54
14.2	PRIORITERING	54
14.3	KVALITET	55
14.4	PRODUKTIVITET	57
15	BOLIG.....	58
15.1	OVERSIKT OVER DISPONERTE BOLIGER.....	58
16	SAMFERDSEL.....	60
16.1	KOMMUNALE VEIER	60
16.2	PRIORITERING	61
16.3	PRODUKTIVITET.....	62
17	SELVKOSTTJENESTER.....	63
17.1	OVERSIKT ÅRSGEBYR.....	63
17.2	KOMMUNAL VANNFORSYNING	64
17.3	KOMMUNALT AVLØP	66
17.4	FEIING.....	67
18	BRANN OG ULYKKESVERN.....	68
18.1	PRIORITERING	68
18.2	PRODUKTIVITET	69
19	KULTUR/BARNE- OG UNGDOMSTILTAK	70
19.1	PRIORITERING	70
19.2	DEKNINGSGRAD	71
19.3	PRIORITERING OG PRODUKTIVITET	73
20	KIRKEN OG ANDRE RELIGIØSE FORMÅL	76
20.1	PRIORITERING	76
	PRODUKTIVITET	76

1 Innledning

Dette dokumentet er et vedlegg til kommunedirektørens notat til handlingsplan 2024-2027 og budsjett for 2024 for Orkland kommune. Indikatorer og nøkkeltall er ment å gi en bakgrunn og beslutningsstøtte for handlingsplanen. Vi begynner nå å få på plass en god og grundig prosess som sikrer et best mulig beslutningsgrunnlag for handlingsplan og budsjett. Neste steg er presentasjon av kommunedirektørens notat i november.

1.1 Dokumentet bygger på KOSTRA-tall

De sentrale dokumentene i arbeidet med handlingsplan 2024-2027 er kommuneplanens samfunnsdel og planstrategi som ble vedtatt i oktober 2020, kunnskapsgrunnlaget-utfordringer og muligheter som ble presentert i juni 2023, vedtatte temaplaner og nå dette nøkkeltallsdokumentet.

Det meste av dette dokumentet bygger på KOSTRA-tall. KOSTRA er den formelle rapporteringen som kommunen avlegger til staten. Data rapporteres stort sett i februar året etter og med telletidspunkt i desember.

Regnskaps- og tjenstedata settes i KOSTRA sammen til nøkkeltall som viser kommunenes:

- Prioriteringer - hvordan kommunens frie inntekter er fordelt til ulike formål.
- Dekningsgrader - tjenestetilbudet i forhold til ulike målgrupper for tilbudet.
- Produktivitet/enhetskostnader - kostnader/bruk av ressurser i forhold til tjenesteproduksjonen.
- Utdypende tjenesteindikatorer - nøkkeltall som supplerer indikatorer presentert under prioritering, dekningsgrader og produktivitet/enhetskostnader, men som ikke kan plasseres under disse overskriftene.

1.2 Nøkkeltallsdokumentet er ikke en fasit

Dette dokumentet presenterer ressursbruken i Orkland kommune. Det er viktig å understreke at dette ikke er en fasit for ressursbruken, men er en indikasjon som gir et bedre grunnlag for å legge til rette for en bærekraftig kommuneøkonomi og gode kommunale tjenester. Det er ikke slik at de «flinke» kommunene bruker mindre ressurser og de mindre flinke kommunene bruker mer ressurser. Men jo mer vi vet, både når det gjelder utfordringer og indikatorer for ressursbruk, desto bedre grunnlag har vi for utarbeidelsen av handlingsplan med budsjett.

En indikator på grunnlag av KOSTRA-tall forteller utelukkende hvor mye en kommune bruker på de enkelte tjenesteområdene i forhold til de vi sammenligner oss med. Tallene alene sier ikke noe om hvorfor det er slik. Nøkkeltallene er et utgangspunkt for å finne ut om vi ønsker at det skal være slik, eller om det er mulig å oppnå et bedre samlet tjenestetilbud ved å disponere ressursene på en annen måte.

1.3 Valg av sammenligningskommuner

- Kommunene i Norge klassifiseres etter tre dimensjoner:
- Folkemengde. Antall innbyggere i kommunen.
- Bundne kostnader. De kostnadene kommunen står overfor for å innfri minstekrav og lovpålagte oppgaver.
- Frie disponible inntekter (korrigerede inntekter) ¹
Inntekter som er til disposisjon når lovpålagte oppgaver er dekket.

Orkland kommune er en del av kommunegruppe 7. Denne kommunegruppen inneholder kommuner med 10 000 til 19 999 innbyggere, lave bundne kostnader og lave korrigerede inntekter.

Følgende kommuner og grupper er med i sammenligningsgrunnlaget: Melhus og Verdal (samme gruppe som Orkland), Steinkjer og Levanger (kommunegruppe 9 med 20 000 til 29 999 innbyggere), kommunegruppe 7 og landet. Vi har valgt disse kommunene fordi de har en geografisk nærhet til oss og ligner mest på oss. Det er imidlertid viktig å understreke at det er vesentlige forskjeller mellom kommunene.

1.4 Det store bildet

I et slikt dokument er det alltid utfordrende å se det store bildet. Kort oppsummert kan vi si at Orkland klarer seg godt i sammenligning med både kommunegruppe 7, som vi inngår i, og sammenligningskommunene vi har valgt.

Vi har klart å vise at vi har solid styring, at vi digitaliserer for bedre tjenester, at vi jobber aktivt for å bli best i møte mellom mennesker og at vi fokuserer på tidlig tverrfaglig innsats. Dette var de grunnleggende perspektivene i arbeidet med kommunesammenslåingen. Vi leverer i all hovedsak gode tjenester og har økonomisk kontroll. Samtidig jobber vi med å skape handlingsrom for våre uttalte satsinger. Det betyr ikke at alt er slik vi ønsker det skal være. I nøkkeltalldokumentet vil det være forskjeller som vi må se nærmere på når det gjelder kommunegruppe og sammenligningskommuner. Et slikt dokument klarer ikke å besvare alle spørsmålene. Det er heller ikke hensikten med dokumentet.

1.5 Krevende valg

De utfordringene Orkland kommune har er i all hovedsak uavhengig av kommunesammenslåing. Det ville fortsatt ikke blitt født så mange barn som vi kunne ønsket og problemene knyttet til sentralisering og utenforskap ville ikke blitt mindre. Vi må unngå å komme i en situasjon hvor behovet for helt nødvendige endringer og prioriteringer blir møtt med at motstand som er tuftet på at alt var bedre før. Fortidens løsninger er ikke svaret på framtidens utfordringer. Vi står i en situasjon hvor vi uansett må få til mer for mindre. At vi fortsatt skal ha gode tjenester for hele Orkland avhenger av at vi evner å gjøre de riktige strukturvalgene og prioriteringene. Noen av disse valgene vil bli krevende.

Da er det viktig at vi har gode prosesser, medvirkning og beslutningsgrunnlag. Fordelen er at vi gjennom kommunesammenslåingen er mye bedre rustet enn hva tidligere kommuner var alene.

Dette er selve kjernen i vår visjon «Sammen bygger vi Orkland»

---

¹ Frie disponible inntekter er avledet fra modellberegninger, og må ikke forveksles med kommunens frie inntekter. Frie inntekter er definert ved summen av skatteinntekter og rammetilskudd. Til forskjell fra frie inntekter er de frie disponible inntektene korrigeret med variasjoner i utgiftsbehov (bundne kostnader).

2 Leseforklaring, begreper og forkortelser

Dette er et krevende dokument å lese. Vi har derfor laget en leseforklaring som skal gjøre det lettere å forstå og bruke dokumentet. Dette gjelder spesielt definisjoner av begreper og forkortelser. Det anbefales at dette dokumentet leses og ses i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel, årets utgave av kunnskapsgrunnlaget - utfordringer og muligheter og ikke minst tidligere handlingsplaner med budsjett.

2.1 De ulike begrepene knyttet til driftsutgifter

I nøkkeltallene i KOSTRA benyttes begrepene brutto driftsutgifter, korrigerte brutto driftsutgifter og netto driftsutgifter:

- Brutto driftsutgifter skal gi et uttrykk for kommunenes samlede utgifter innenfor de ulike funksjonene og totalt for kommunen. Utgiftsbegrepet benyttes også som grunnlag for beregning av produktivitetsindikatorer.
- Korrigerte brutto driftsutgifter skal gjenspeile ressursinnsatsen som er knyttet til kommunens egen tjenesteproduksjon. Utgiftsbegrepet benyttes som grunnlag for å beregne produktivitetsindikatorer.
- Netto driftsutgifter skal gi uttrykk for hvordan kommunene prioriterer ved fordelingen av de ikke bundne inntektene. Utgiftsbegrepet benyttes som grunnlag for å beregne prioriteringsindikatorer.

2.2 Forkortelser brukt i dokumentet

På grunn av plassmangel i tabeller og grafer, må vi benytte forkortelser på noen ord og uttrykk:

- BDU = brutto driftsutgifter
- NDU = netto driftsutgifter
- BDI = brutto driftsinntekter
- NDI = netto driftsinntekter

2.3 Arbeidsgiveravgift

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift ble godkjent av EFTAs overvåkinsorgan (ESA) og er videreført for perioden 2022-2027. Regionalt differensiert arbeidsgiveravgift er inndelt i følgende soner:

- Sone 1: 14,1 %
- Sone 2: 10,6 %
- Sone 3: 6,4 %

I Orkland kommune er det tre ulike soner som følger de tidligere kommunegrensene: Orkdal sone 1, Agdenes sone 2 og Meldal og Snillfjord sone 3. Blant sammenligningskommunene er Melhus, Verdal og Levanger i sone 1, mens Steinkjer er representert i både sone 1 og 2 (Steinkjer sone 1 og Verran sone 2).

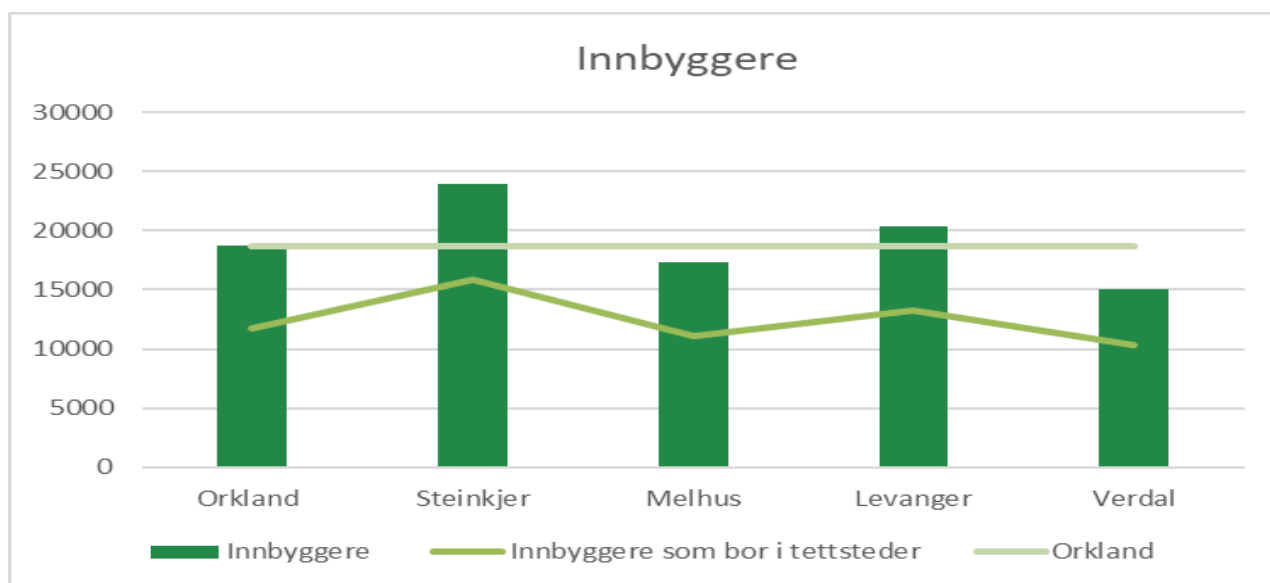
Dette vil være av betydning når en sammenligner indikatorer som innbefatter lønnskostnader.

2.4 Kvalitet i tallgrunnlag

Dette er tredje året det rapporteres tall for Orkland kommune i KOSTRA. Det er grunn til å være oppmerksom på at det kan forekomme feil og mangler i tallene, både for oss og sammenligningskommunene.

3 Befolkningsprofil

Ved utgangen av 2022 hadde Orkland 18 690 innbyggere. Steinkjer og Levanger har flere innbyggere enn Orkland. I Trøndelag har også Trondheim og Stjørdal flere innbyggere enn Orkland.

3.1 Aldersfordeling

Aldersfordelingen i befolkningen sier noe om hvilke tjenester som må prioriteres i kommunen. Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen i aldersgrupper.

Alder	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Landet
0 år	0,94 %	0,87 %	0,96 %	0,91 %	0,92 %	0,95 %
1-5 år	4,75 %	4,79 %	5,65 %	5,55 %	4,87 %	5,19 %
6-12 år	8,08 %	7,84 %	9,07 %	8,40 %	7,87 %	8,09 %
13-15 år	3,94 %	3,81 %	3,85 %	3,85 %	3,67 %	3,66 %
16-19 år	4,67 %	4,90 %	5,43 %	5,24 %	5,25 %	4,73 %
20-44 år	29,13 %	28,12 %	31,17 %	30,46 %	29,41 %	33,24 %
45-66 år	29,00 %	28,72 %	27,71 %	27,46 %	28,65 %	27,89 %
67-79 år	13,95 %	14,73 %	11,43 %	13,01 %	14,74 %	11,76 %
80-89 år	4,45 %	5,03 %	3,92 %	4,22 %	3,81 %	3,65 %
90 år eller eldre	1,08 %	1,19 %	0,81 %	0,89 %	0,81 %	0,84 %
	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Steinkjer og Orkland har den eldste befolkningen i sammenligningsgrunnlaget, mens Melhus har den yngste.

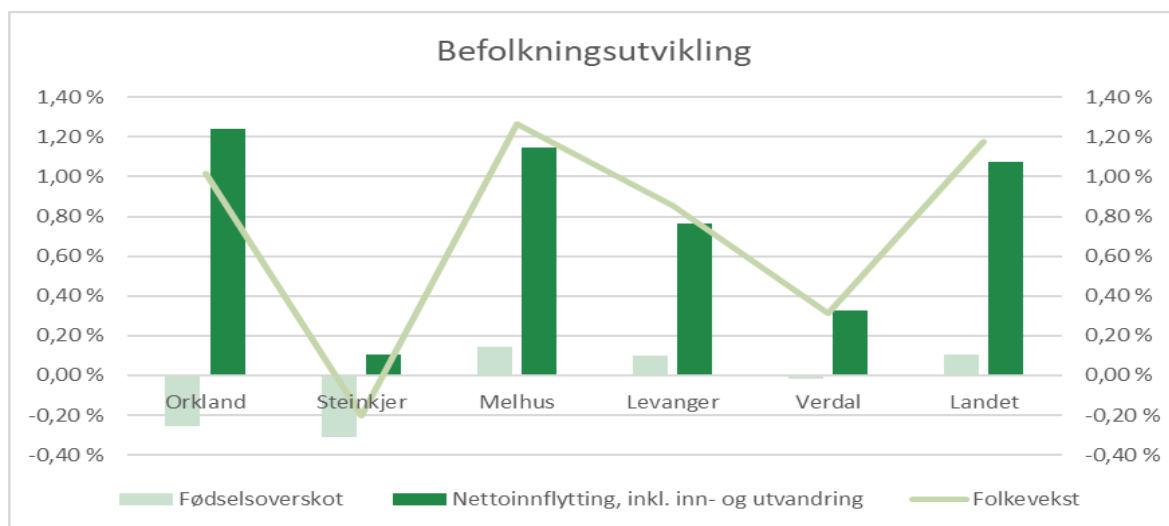
	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Landet
0-19 år	22,38 %	22,21 %	24,95 %	23,96 %	22,58 %	22,62 %
20-66 år	58,13 %	56,84 %	58,88 %	57,92 %	58,06 %	61,14 %

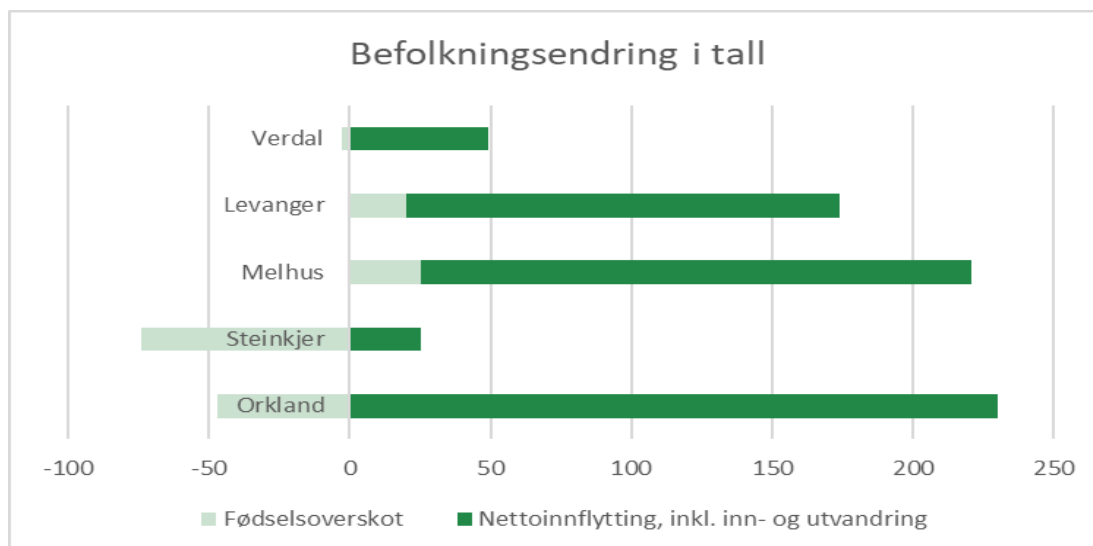
67 år eller eldre	19,49 %	20,95 %	16,16 %	18,12 %	19,36 %	16,25 %
	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

3.2 Befolkningsvekst

En kommune som skal vokse må enten ha et fødselsoverskudd eller netto tilflytting som minst dekker fødselsunderskuddet. I sammenligningsgrunnlaget har Melhus og Levanger fødselsoverskudd, mens Verdal omtrent har like mange fødte og døde.

2022 var et spesielt år med rekordstor bosetting av flykninger som følge av Russlands invasjon i Ukraina. Orkland hadde en folkevekst på 188 personer i 2022, mot 202 personer året før. I alt bosatte kommunen 127 flykninger i 2022. Alle kommunene i sammenligningsgrunnlaget hadde befolkningsvekst med unntak av Steinkjer. Orkland hadde større netto tilflytting enn landsgjennomsnittet og de andre kommunene, men fødselsunderskudd gjør at vi har en mindre vekst enn landsgjennomsnittet og Melhus.

Steinkjer hadde, som i 2021, folketallsnedgang i 2022.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal
Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (prosent)	64 %	66 %	65 %	66 %	69 %
Pendler ut av bostedskommunen (prosent)	13 %	11 %	32 %	15 %	18 %

13 prosent av de yrkesaktive pendler ut av Orkland for å jobbe. De fleste pendler til Trondheim. Av kommunene i sammenligningsgrunnlaget er det Melhus som har den høyeste andelen innbyggere som pendler ut av kommunen for å arbeide.

64 prosent av orklendingene bor i tettbygd strøk. Dette er på linje med Melhus, men under de nordtrønderske kommunene. Det er også langt under landet (82 prosent) og kommunegruppen (75 prosent).

3.3 Sosio-demografiske forhold

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr.7	Landet
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	9,8	10,5	8,5	9,4	9,1	10,3	10
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	62,4	59,9	55,7	54,2	63	58,2	59,9
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)	0,7	0,7	0,8	1	1	0,7	0,7
Andel uføretrygda 18-66 år (prosent)	14,7	14,6	11,2	11,9	15,1	11,7	10,2
Andel med innvandrerbakgrunn (prosent)	12,2	9,7	11,4	10,3	7,8	15,4	19,9

Orkland skiller seg ikke vesentlig ut på noen av nøkkeltallene som beskriver sosio-demografiske forhold. Andel uføretrygdede er høyt i Orkland, Steinkjer og Verdal, mens Melhus og Levanger er på linje med kommunegruppen.

4 Økonomiske nøkkeltall

4.1 Inntekter per innbygger

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K gr 7	Landet
Rammetilskudd og skatteutjevning	38 517	39 705	34 808	35 059	35 823	31 115	27 062
Inntekts- og formueskatt	29 720	28 922	30 525	30 726	29 023	34 122	41 427
Eiendomsskatt totalt	1 460	3 255	1 300	2 471	2 206	2 094	2 932
Andre skatteinntekter	235	219	31	0	0	135	380
Andre overføringer og tilskudd fra staten	4 050	3 110	3 415	3 366	2 202	3 431	3 531
Overføringer og tilskudd fra andre	11 169	18 242	13 140	13 625	12 118	13 150	12 748
Brukerbetalinger	4 173	3 316	3 319	1 873	3 099	3 153	3 151
Salgs- og leieinntekter	12 898	13 724	11 584	14 356	11 158	9 756	11 646
Sum driftsinntekter 2022	102 223	110 493	98 123	101 476	95 628	96 956	102 878
Sum driftsinntekter 2020	94 943	104 829	87 270	92 504	89 165	86 487	92 022
Endring % fra 2020 til 2022	7,67 %	5,40 %	12,43 %	9,70 %	7,25 %	12,10 %	11,80 %

Tallene er basert på konserntallene for kommunen. Dette innebærer at driftsinntektene for Orklandbadet inngår.

Orkland har, sammen med Verdal og Steinkjer, lavest vekst i totale driftsinntekter fordelt per innbygger i perioden 2020 til 2022. Veksten i sum driftsinntekter er lavest i de to kommunene som i 2020 hadde høyest utgangspunkt, Orkland og Steinkjer. I 2020 hadde Orkland 2 921 kroner mer inntekter per innbygger enn landet, mens i 2022 har Orkland 655 kroner lavere inntekter per innbygger. Dette tilsvarer en endring på 3 576 kroner per innbygger, eller cirka 66,8 millioner kroner totalt.

Endringer i overføringer og tilskudd fra andre er redusert. Hovedårsaken til dette er at Orkland i 2020 mottok en engangsutbetaling av reformmidler på 25 millioner kroner. Rammetilskudd og skatteinntekter viser også en nedgang. For øvrige områder har Orkland totalt sett hatt bedre inntektsutvikling enn landet.

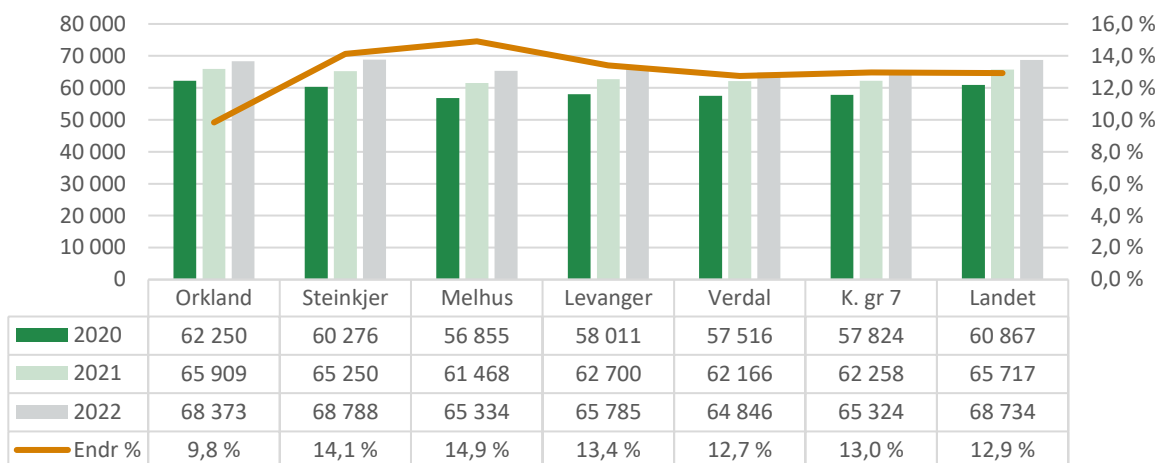
4.2 Frie inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, ordinære skatteinntekter og skatteutjevning.

Orkland hadde i 2020 høyere frie inntekter per innbygger enn alle sammenligningskommunene. I 2022 ligger fortsatt Orkland høyt, men både landet og Steinkjer har nå høyere inntekter enn Orkland.

Veksten i Orkland var i perioden 2020-2022 på 9,8 prosent, mens det for sammenligningskommunene ligger mellom 12,7 prosent og 14,9 prosent. Årsaken til dette er blant annet at utgiftsbehovet per innbygger (utgiftsutjevningen) i forhold til landsgjennomsnittet er redusert. Dette medfører at Orklands rammetilskudd øker mindre enn sammenligningskommuner. I tillegg er skatteinngangen i prosent av landsgjennomsnittet noe redusert.

Frie inntekter i kr per innbygger

Orkland ligger, med unntak av Steinkjer, høyere enn sammenligningskommunene på rammetilskudd (se tabell under 4.1). I rammetilskuddet ligger også skatteutjevningen kommunen mottar for å dekke svakere skatteinngang enn landsgjennomsnittet. Ved beregning av rammetilskuddet har både geografi og demografi innvirkning. I tillegg får kommunen i en overgangsperiode på 15 år fordel av ekstra rammetilskudd knyttet til kommunesammenslåingen.

Skatteinntektene ligger omtrent på samme nivå som omkringliggende kommuner, men i forhold til kommunegruppe 7 og ikke minst landet, er skatteinngangen i Orkland vesentlig svakere. Det er kun 72 av 356 kommuner som har lavere skatteinngang. Gjennomsnittlig skatteinngang i 2022 var på 74,1 prosent av landsgjennomsnittet (76,5 i 2021 og 77,5 prosent i 2020). Selv om det gjennomføres en skatteutjevning som sikrer en jevnere inntekt til hver kommune, oppnår ikke Orkland en total skatteinngang (skatt + skatteutjevning) på mer enn 93,8 prosent av landsgjennomsnittet. I forhold til landet som har 100 prosent, tilsvarer dette lavere inntekter på totalt 46 millioner kroner.

For mer informasjon om hva skatteinntektene til kommunene består av anbefales denne artikkelen: [Kommunenes skatteinntekter – hva består de av? - KS](#)

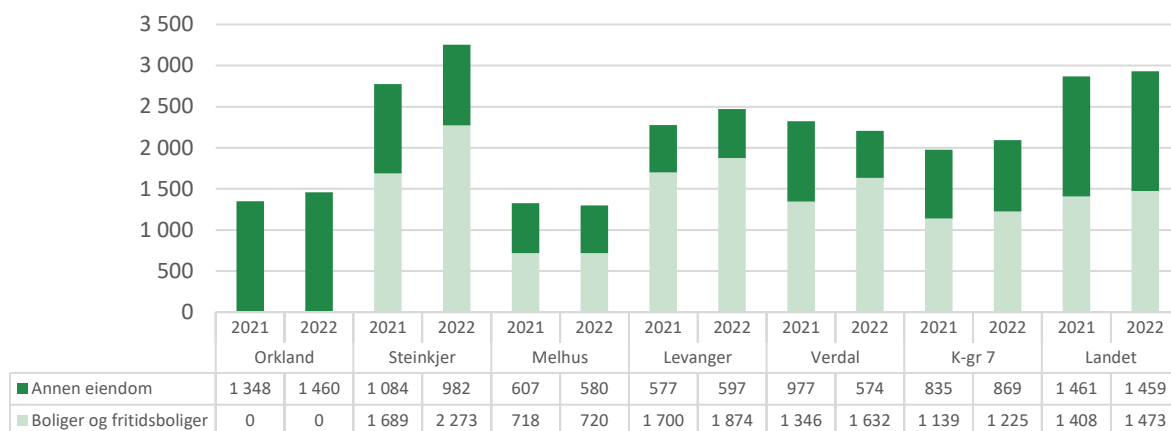
Oppsummert har Orkland kommune i forhold til landet hatt en vekst på 6 123 kroner i frie inntekter per innbygger, mens landet som helhet har hatt en vekst på 7 867 kroner. Dette tilsvarer 1 744 kroner mindre per innbygger, eller totalt 32,6 millioner kroner.

Årsakene til dette er flere, men lavere befolkningstilvekst, endringer i alderssammensetning og redusert skatteinngang i forhold til landet kan forklare noe.

4.3 Eiendomsskatt

Orkland har eiendomsskatt på vindkraft, vannkraftverk, kraftnett og oppdrett.

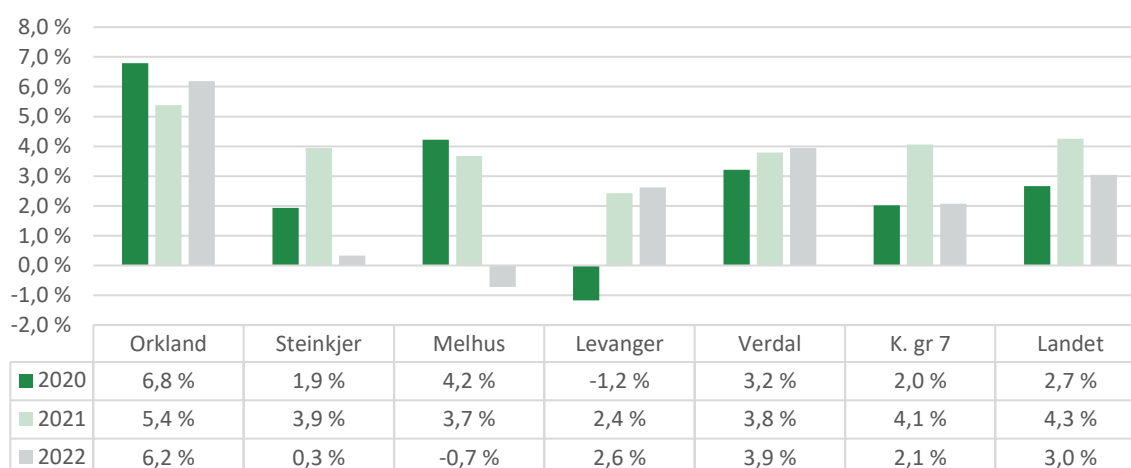
Eiendomsskatt i 2021 og 2022 kroner per innbygger

Eiendomsskatten i Orkland har økt noe i 2022 i forhold til 2021. Dette er knyttet til at hele kommunen nå har en felles eiendomsskatt på 7 promille, i tillegg til at eiendomsskattegrunnet for kraftprodusenter var noe høyere enn i 2021. Kommunen er den eneste av sammenligningskommunene i Trøndelag som ikke har innført eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger, og ligger som følge av dette lavere enn de fleste av de øvrige kommuner. Landsgjennomsnittet for eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger utgjør 1 473 kroner per innbygger. En tilsvarende inntektsøkning ville ha utgjort 27,5 millioner kroner for Orkland.

4.4 Driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat for norske kommuner var i 2022 noe svakere enn i 2021. Gjennomsnittlig netto driftsresultat for landet ble i 2022 på 3 prosent og lå fortsatt godt over anbefalt nivå på 1,75 prosent

av brutto driftsinntekter. Orkland har hatt det høyeste netto driftsresultatet av alle sammenligningskommunene de tre siste årene.

Handlingsregelen sier at netto driftsresultat i Orkland skal være minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

4.5 Andel netto driftsutgifter – hva brukes budsjettet til?

Kommunene har i stor grad de samme oppgavene de skal dekke, men bruken av tilgjengelige midler vil være forskjellig.

Hovedårsakene til forskjellene mellom de enkelte kommunene vil kunne være:

- Kommunens konkrete prioriteringer mellom områdene
- Demografi og geografi
- Spesielle forhold knyttet til brukergrupper
- Forskjellig tolkning eller feiltolkning av hvilke områder kostnader skal rapporteres i KOSTRA.

Det siste forholdet vil kunne ha innvirkning på hvordan tallene som hentes fra KOSTRA ser ut. Kommunene er forskjellig organisert, og det vil være ulike vurderinger og tolkninger for plassering av kostnader i de enkelte kommunene. Orkland har som mål å få til en så god og korrekt rapportering som mulig, men likevel oppdager vi stadig forhold hvor vi kan forbedre oss.

Netto driftsutgifter for Orkland kommune utgjør totalt cirka 1,3 milliarder kroner. Dette betyr at en prosent endring i bruken av midler mellom tjenestene vil tilsvare cirka 13 millioner kroner.

4.5.1 Prosentvis fordeling av kostnader per hovedområde i KOSTRA (prioritering)

	Orkland			Landet
	2020	2021	2022	2022
Fellesutgifter	-0,2	-5,5	-3,9	-3,8
Næringsforvaltning	0,2	0,2	0,0	-0,4
Politisk styring og kontrollvirksomhet	0,8	0,8	0,7	0,7
Vann, avløp, renovasjon, avfall (VAR)	-0,7	-0,8	1,0	-0,5
Kommunale boliger	0,3	0,5	1,1	0,6
Plan, byggesak og miljø	0,9	1,0	1,1	1,5
Kirke	1,1	1,2	1,3	0,9
Brann- og ulykkesvern	1,5	1,8	1,9	1,4
Samferdsel	1,8	2,4	2,7	1,7
Barnevern	3,3	2,8	3,0	3,7
Kultursektoren	3,6	4,9	3,0	4,3
Sosialsektoren	4,7	3,8	4,1	5,6
Administrasjon	6,1	7,4	7,1	6,8
Barnehage	12,9	12,6	12,0	13,8
Grunnskole	22,7	22,1	22,4	22,6
Helse- og omsorg	41,5	44,2	42,5	39,2

Tabellen over viser hvordan midlene Orkland kommune totalt har til disposisjon (prosentvis) ble fordelt per hovedområde i KOSTRA i årene 2020 til 2022 sammenlignet med landet i 2022. I disse tallene er alle utgifter tatt med. Inntekter direkte knyttet til området er trukket fra.

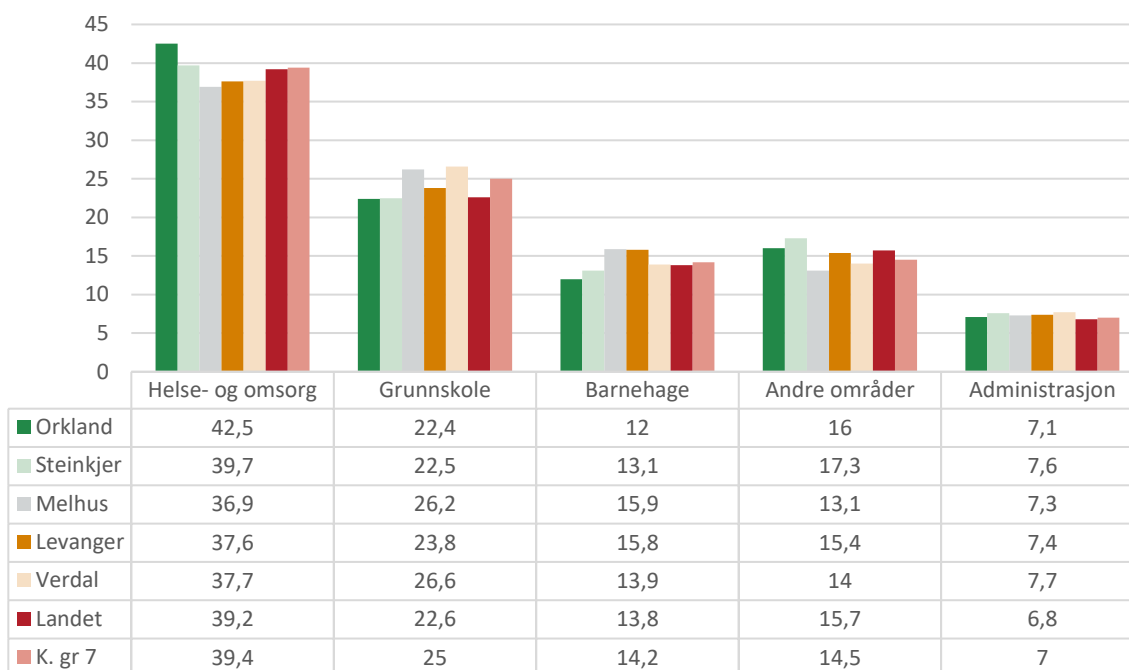
Vann og avløp er i denne oversikten med fordi avsetning/bruk av fond ikke er inkludert i tallene. Differansen balanseres mot selvkostfond.

Som det framgår av tabellen er det områdene barnehage, grunnskole og helse- og omsorg som skiller seg ut. Disse tre står alene for nesten 80 prosent av de totale netto driftsutgiftene.

De enkelte områder vil bli gjennomgått mer detaljert senere i dokumentet.

4.5.2 Oversikt over fordeling på de mest kostnadskrevene KOSTRA-områdene

Netto driftsutgifter i prosent 2022

I figuren over er barnehage, grunnskole, helse og omsorg og administrasjon vist for hver av kommunene. De øvrige er slått sammen til «andre områder».

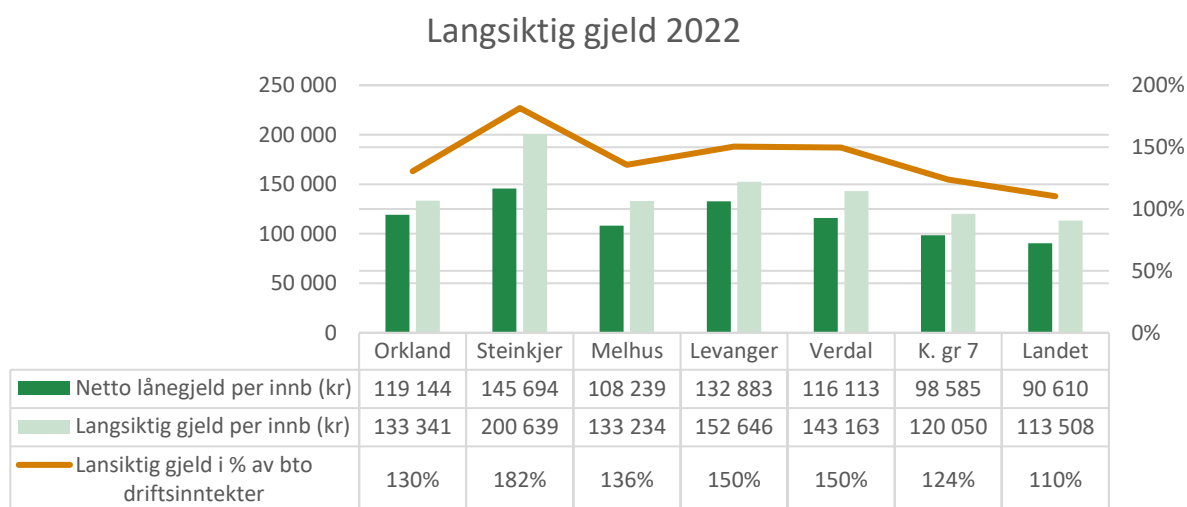
Det er flere grunner til forskjellene i ressursbruk mellom kommunene som befolknings sammensetning og geografi. De enkelte områdene presenteres detaljert senere i dokumentet.

4.6 Langsiktig gjeld

	2020	2021	2022
Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser per innbygger (kroner)	121 716	134 615	133 341
Netto lånegjeld per innbygger (kroner)	106 639	114 775	119 144
Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter	128,2 %	134,1 %	130,4 %

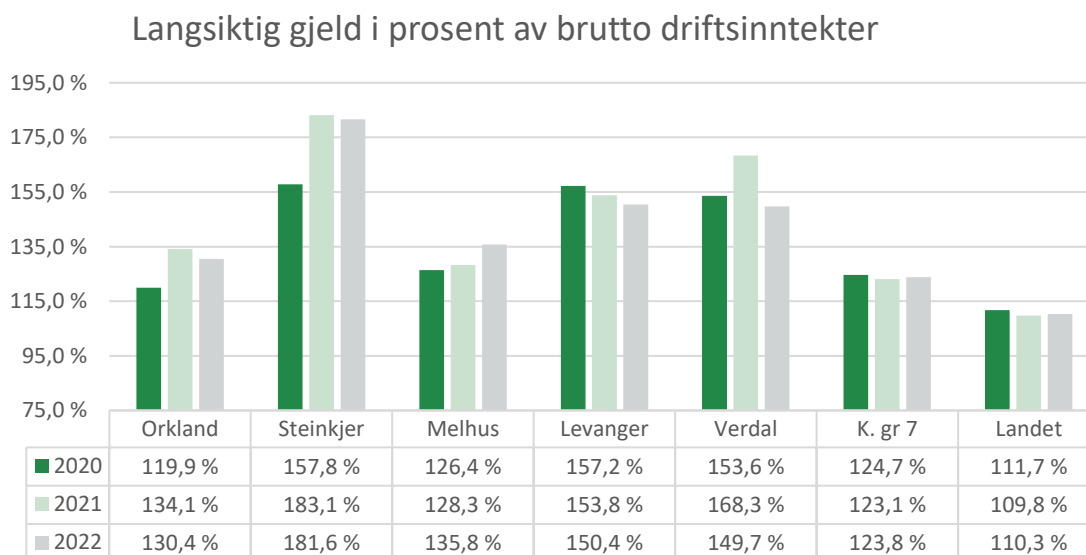
Lånegjelden totalt i Orkland kommune var stabil fra 2021 til 2022. Trenden for perioden 2020-2022 er likevel stigende fra 2 198 millioner kroner i 2020 til 2 447 millioner kroner i 2022. Årsaken til at det ikke ble noen økning i 2022 var lavere investeringer enn planlagt, samt ubrukte lånemidler fra 2021.

Netto lånegjeld per innbygger har økt med 12 505 kroner, mens langsiktig gjeld har økt med 11 625 kroner per innbygger i årene fra 2020-2022. Årsaken til denne forskjellen er at utlånene fra kommunen (startlån) har økt betydelig og trekker ned noe av effekten av økningen i langsiktig gjeld.

Figuren viser langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter per innbygger og i prosent. I tillegg vises netto lånegjeld (gjeld fratrukket utlån).

Orkland har i forhold til sammenligningskommunene, med unntak av Melhus, en lavere lånegjeld per innbygger. I forhold til kommunegruppe 7 og landet ligger Orkland høyere.

Om en ser på langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fremkommer det at både kostragruppe 7 og landet har lavere gjeldsandel enn Orkland, mens Orkland har lavere gjeldsandel enn trøndelagskommunene.

Orkland har som handlingsregel at langsiktig gjeld ikke skal overskride 100 prosent av brutto driftsinntekter. Ved utgangen av 2022 har kommunen en gjeld på 2,45 milliarder kroner, som tilsvarer 130,4 prosent av brutto driftsinntekter. Det betyr at gjelden ved utgangen av 2022 var 0,57 milliarder kroner høyere enn målsetningen.

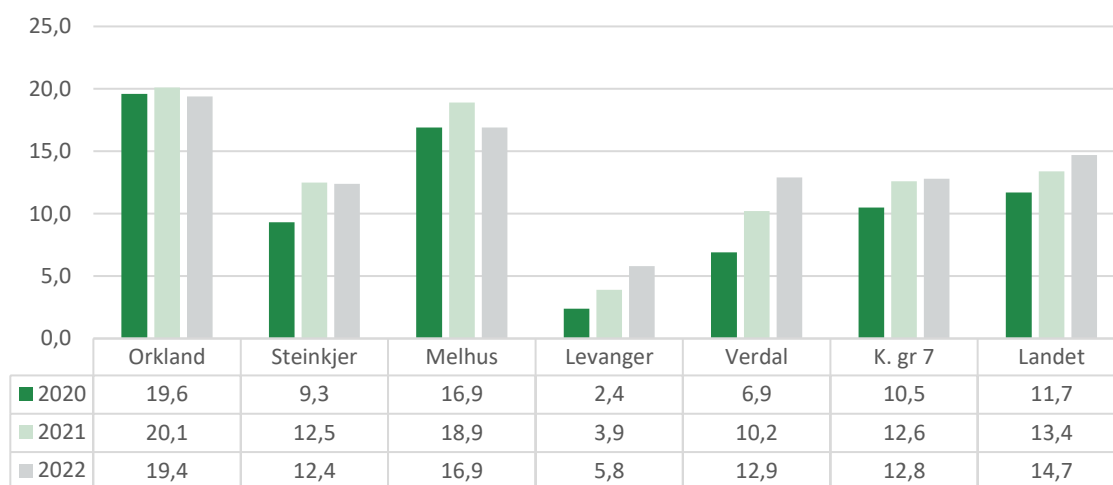

Det gjøres oppmerksom på at tallene i nøkkeltalldokumentet vil kunne avvike noe i forhold til det som er presentert i årsberetning. Dette skyldes at i årsberetningen er kun tall for kommunekassen inkludert i beregningene. I nøkkeltalldokumentet tas det tak i konserntallene for kommunen. Dette betyr at Orkland kommunes eierandeler i kommunale og interkommunale selskaper er inkludert i tallmaterialet som er presentert i nøkkeltalldokumentet. Dette vil blant annet inkludere Orklandbadet, ReMidt IKS og Revisjon Midt-Norge.

4.7 Likviditet

4.7.1 Disposisjonsfond

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts- eller investeringsutgifter. Ved utgangen av 2022 hadde Orkland 418 millioner kroner plassert på disposisjonsfond, mot 310 millioner kroner i 2020. Disposisjonsfondene tilsvarer 19,4 prosent av brutto driftsinntekter i 2022. Figuren viser at Orkland har mer avsatte midler enn de øvrige kommunene, selv om enkelte av disse har hatt en større økning i disposisjonsfondene enn Orkland.

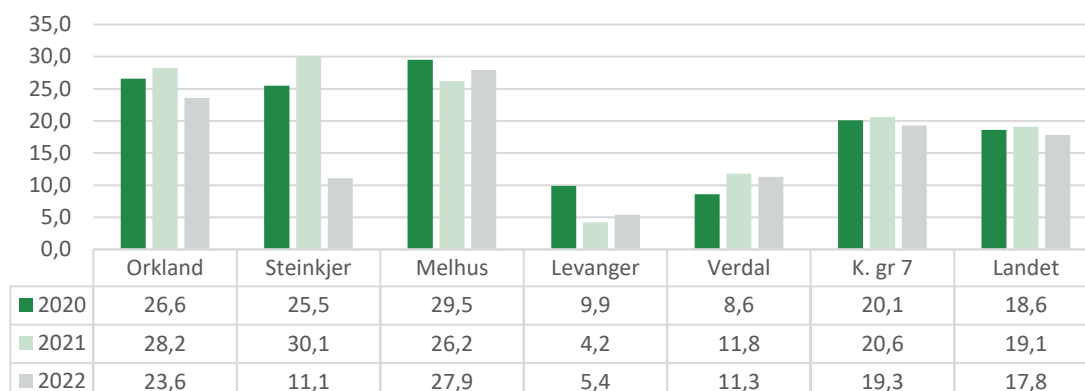
En del av disposisjonsfondet er avsatt til fremtidige investeringer.

Orkland har som handlingsregel at disposisjonsfondet skal være mellom fem og ti prosent av brutto driftsinntekter.

4.7.2 Arbeidskapital

Arbeidskapitalen gir uttrykk for kommunens likviditet. Det vil si kommunens evne til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Arbeidskapital uten premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter

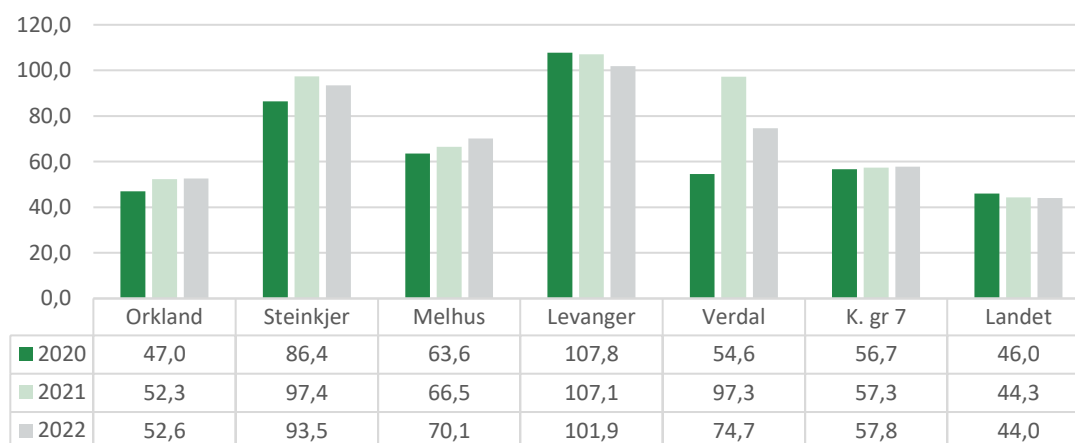
Orkland har ikke fastsatt noen handlingsregel, men tallet bør minimum ligge på 10-15 prosent. Arbeidskapitalen for Orkland var 23,6 prosent ved utgangen av 2022.

Med unntak av Melhus har Orkland den høyeste arbeidskapitalen av sammenligningskommunene.

4.7.3 Netto renteeksponering

Netto renteeksponering tar utgangspunkt i kommunens langsiktige gjeld. Kommunens lånegjeld blir korrigert for en rekke forhold som for eksempel likviditet, andel fra selvkosttjenester, rentekompensasjonsordninger innen skole, omsorgsboliger og kirka. Netto lånegjeld etter korrigeringene blir det som belaster kommuneøkonomien. Korrigert for disse forholdene er det utarbeidet en indikator som gir uttrykk for hvor eksponert kommunene er for en endring i rentenivået.

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter

Netto renteeksponering for Orkland ligger lavere enn sammenlignbare kommuner. Det betyr at vi er mindre eksponert for renteøkninger enn øvrige kommuner. I forhold til landet som helhet ligger Orkland høyere.

For Orkland vil en renteøkning på en prosent belaste kommunens økonomi med cirka 0,5 prosent av driftsinntektene. I kroner vil dette tilsvare en økt kostnad på 6-7 millioner kroner på årsbasis.

For Levanger vil en tilsvarende renteøkning belaste økonomien med cirka 1 prosent av driftsinntektene.

5 Bærekraftig utvikling

5.1 Bærekraftig utvikling/Klimaregnskap

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Hvordan skal vi måle hvor bærekraftig kommunen er? Dette er et spørsmål som mange kommuner lurer på. Gjennom fylkeskommunens bærekraftnettverk er Orkland med i arbeidet for å komme fram til felles løsninger. Inntil de foreligger, har vi gått gjennom FNs 17 bærekraftmål og 169 delmål og identifisert mål der Orkland har utfordringer. I valg av mål har vi dessuten lagt vekt på områder der kommuneorganisasjonen har betydelig påvirkning (det gir lite mening å måle områder vi ikke kan påvirke). Et annet kriterium i valg av mål er det at det må finnes måltall og statistikk slik at vi kan sammenligne oss med andre kommuner. Utvalget av delmål vi har landet på er under hovedmål 6 «Rent vann og gode sanitærforhold», 8 «Anstendig arbeid og økonomisk vekst», 9 «Industri, innovasjon og infrastruktur» og 12 «Ansvarlig forbruk og produksjon».

Hovedmål 6: Rent vann og gode sanitærforhold.

Delmål 6.3:

Innen 2030 sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, halvere andelen ubehandlet spillvann og i vesentlig grad øke gjenvinning og trygg ombruk på verdensbasis.

Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt i prosent:

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Landet
Rensekrav er oppfylt						
2020	75,5	11,8	55,8	73,6	93,6	37,3
2021	20,2	4,9	92,1	73,4	95,7	71,4
2022	20,2	4,7	99,1	73,6	7,3	72,8
Rensekrav er ikke oppfylt						
2020	7,4	85,7	41,3	20,3	2,1	60,0

2021	76,7	92,6	6,9	20,5	..	25,9
2022	76,7	91,3	..	20,3	88,4	25,4
Rensekrav kan ikke vurderes						
2020	17,1	2,5	2,9	6,1	4,3	2,7
2021	3,1	2,5	1,0	6,1	4,3	2,7
2022	3,1	4,0	0,9	6,1	4,3	1,8

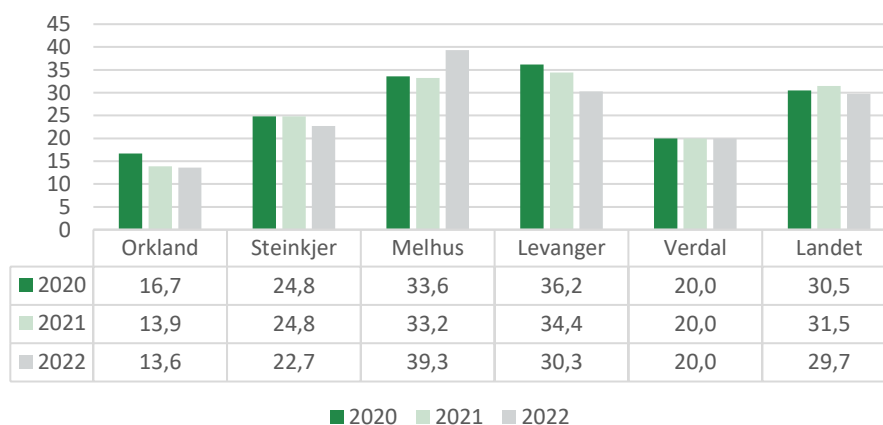
Tabellen over viser at Orkland fra 2020 til 2021 hadde en betydelig økning i avløpsanlegg der rensekrav ikke er oppfylt. Årsaken til denne utviklingen er ikke at tilstanden fra det ene året til det andre er blitt mye dårligere, men skyldes at tallene for anlegg der rensekrav er oppfylt i tidligere år har blitt rapportert for høyt. En gjennomgang av prøveresultatene for 2018-2021 for alle kommunale avløpsrenseanlegg viste at kun ett av anleggene i kommunen oppfylder rensekravene i forurensningsforskrift og utslippstillatelser. For alle de øvrige anleggene er det tilknyttet flere abonnementer enn slamavskiller er dimensjonert for.

Som det framkommer er det store avvik mellom kommunene i hvor stor andel av anleggene som oppfylder rensekravene. Spesielt tydelig er dette for Verdal hvor ikke oppfylt rensekrav er økt kraftig fra 2020 til 2022. Hvorvidt dette skyldes store forskjeller i kvaliteten på anleggene eller kvaliteten på rapporteringen er vanskelig å si.

Delmål 6.4:

Innen 2030 betydelig bedre utnyttelsen av vann i alle sektorer og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann for å avhjelpe vannmangel og i vesentlig grad redusere antall personer som rammes av vannmangel.

Prosentvis andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje

Etterspørselen etter vann er stor og voksende i Orkland. Det er derfor viktig å begrense lekkasjer. Diagrammet over viser at Orkland får en svært stor andel av produsert vann fram til abonnentene sammenlignet med alle andre sammenligningskommuner. Orkland har i tillegg hatt en klar positiv trend fra 2020 til 2022, men det er stor variasjon mellom vannverkene/ledningsnettene. I forhold til produsert mengde er lekkasjene størst i Meldal og Å vannverk.

Totalt vanntap som følge av lekkasje for Orkland i 2022 er estimert til en m³ per meter vannledning. Med et ledningsnettverk på 444 km i Orkland tilsvarer dette om lag 444 000 m³ vann per år.

Hovedmål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

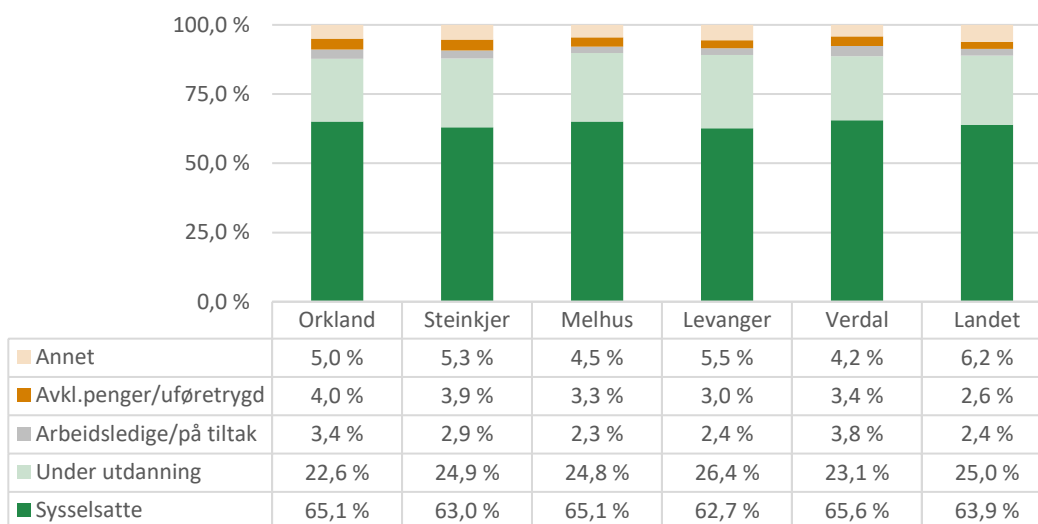
Delmål 8.6:

Innen 2020 betydelig redusere andelen unge som verken er i arbeid, under utdanning eller opplæring

Orklands utfordringer på dette området er bakgrunnen for at vi har satt i gang utenforskningsprogrammet.

Mottakere av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd i aldersgruppen 15 – 29 år

Personer 15-29 år fordelt på arbeidsstyrkestatus 2022

Grafen viser at 87,7 prosent av personer mellom 15 og 29 år i Orkland enten er under utdanning eller i arbeid. Dette er en lavere andel enn alle sammenligningskommunene som ligger mellom 87,9 til 89,9 prosent.

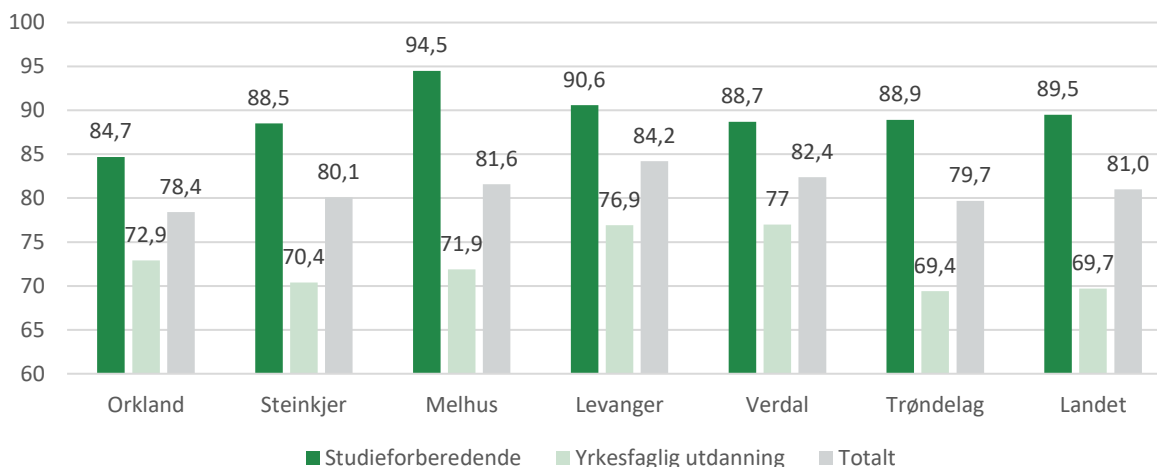
Andel personer i aldersgruppen utenfor arbeid viser at 7,4 prosent enten er på avklaringspenger, uføretrygd eller arbeidsledig/på tiltak. Dette er også høyere enn øvrige kommuner som ligger på mellom 5,0 – 7,2 prosent.

I tillegg er fem prosent av personer i aldersgruppen definert under «annet». Her er 40 prosent av gruppen innvandrere, noe som kan indikere at flere befinner seg i utlandet.

Frafall i videregående skole

Grafen under viser hvor høy andel av elevene som har fullført videregående utdanning i perioden 2016 til 2022.

Andel elever som fullførte videregående utdanning i 2016-2022

Orkland har for studieforberedende utdanning et høyere frafall enn sammenligningskommunene. For yrkesfaglig utdanning er det kun Levanger og Verdal som har et lavere frafall enn Orkland. Totalt kommer likevel Orkland dårligere ut enn alle andre kommuner når alle elever medregnes.

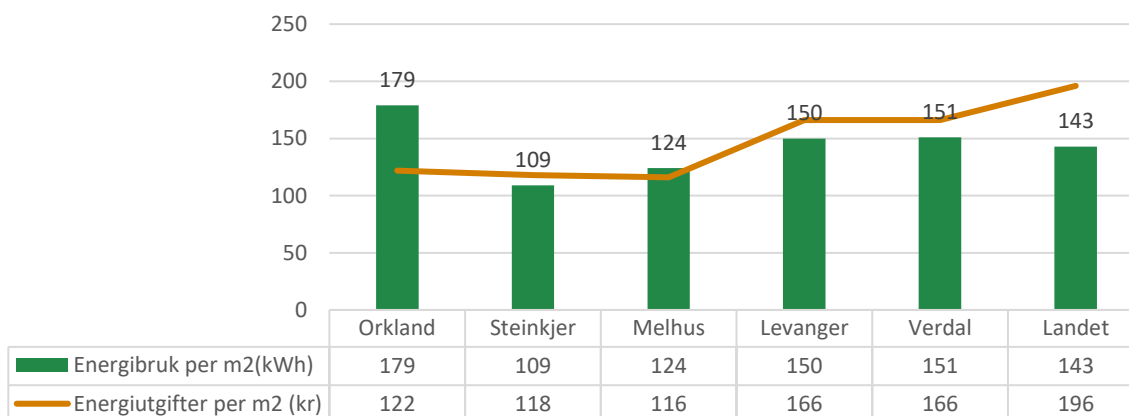
Hovedmål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.4:

Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og mer utstrakt bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet.

Energibruk i Orkland kommune

Energibruk sammenlignet med energiutgifter

Diagrammet over viser at Orkland har høyere energibruk per m² eid areal enn sammenlignbare kommuner. En del av forklaringen til dette er at inkludert i tallene ligger også Orklandbadet. Det illustrerer at sammenligning av energibruken per m² kan være noe misvisende i og med at bruken av bygg kan være forskjellig.

Sees det isolert på utgiftene per m² kommer Orkland ut som en av de kommunene som har de laveste energiutgiftene. For landet må den store forskjellen sees i sammenheng med forskjellige energipriser nord/sør i 2022.

Prosentvis andel per energikilde av totalt energiforbruk:

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Strøm	67,0 %	77,3 %	96,0 %	75,2 %	88,7 %	85,6 %	82,4 %
Fjernvarme	24,6 %	17,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	9,8 %	14,1 %
Fyringsolje	1,7 %	0,0 %	4,0 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	0,0 %
Naturgass	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	0,7 %
Bioenergi	6,7 %	5,5 %	0,0 %	24,8 %	11,3 %	3,0 %	2,8 %

Orkland har en høyere andel fjernvarmekraft enn øvrige kommuner. En vesentlig del av dette er varmtvann fra Elkem Thamshavn som kommunen benytter til oppvarming av Orklandbadet.

Bioenergien er basert på flisfyringsanlegg i Meldal og Fannrem.

Orkland har rapportert at 1,7 prosent av energiforbruket kommer fra fyringsolje. Dette er en feilregistrert i og med at det er bioenergi som er benyttet. Fyringsolje skulle derfor vært 0 prosent og bioenergi 8,4 prosent.

Hovedmål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Delmål 12.5:

Innen 2030 redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk

Tabellen nedenfor presenterer tall for husholdningsavfall for Orkland og sammenligningskommunene i 2020 til 2022. Det gjøres oppmerksom på at tallene ikke representerer Orkland alene, men er summen for hele ReMidt-området. Orkland har derfor nesten identiske tall med Melhus. På samme måte har Levanger og Verdal like tall siden de også har felles avfallshåndtering.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Husholdningsavfall per årsinnbygger (kg)							
2020	476,9	437,8	476,7	525,4	525,4	-	-
2021	582,8	410,8	582,9	464,7	465,7	-	-
2022	462,0	391,2	459,2	443,3	446,6	-	-
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)							
2020	23,9	38,5	23,9	54,4	54,5	42,9	41,1
2021	27,1	38,8	27,1	54,9	54,9	45,0	43,2
2022	35,5	42,4	35,5	55,0	55,0	45,8	43,7
Andel levert til forbrenning (prosent)							
2020	75,2	55,0	75,2	44,5	44,4	52,6	52,9
2021	69,3	49,9	69,3	43,7	43,6	51,7	52,5
2022	59,9	52,1	59,8	43,8	43,7	50,5	51,6
Andel levert til deponi (prosent)							
2020	0,9	4,3	0,9	1,1	1,1	4,0	5,2
2021	3,6	3,4	3,6	1,4	1,4	3,2	3,6
2022	4,7	2,6	4,7	1,3	1,3	3,0	3,4

Husholdningsavfall per årsinnbygger i Orkland er redusert betydelig i 2022 etter å ha vært svært høy i 2021. Fortsatt er Orkland høyere enn sammenligningskommunene.

Andelen avfall levert til materialgjenvinning viser en positiv trend, og Orkland nærmer seg landsgjennomsnittet. Fortsatt blir imidlertid kun litt over en tredel av avfallet sortert hvilket er langt unna målet.

5.2 CO₂-utslipp for Orkland

Klimaloven har mål om at utslippene av klimagasser i 2030 skal være minst 50, helst 55 prosent lavere enn i 1990. Miljødirektoratet publiserer hvert år oversikt over beregnet CO₂-utslipp per kommune. Figuren nedenfor viser siste publiserte tall, som er for 2021 (i tidsseriene er tall for tidligere kommuner slått sammen til Orkland). Store deler av utslippene i Miljødirektoratets beregninger er utslipp kommunene ikke har stor påvirkning på. Men beregningene inkluderer ikke CO₂-utslipp knyttet til kommunenes egne innkjøp og forbruk av varer som produseres andre steder, og som ofte er kommunenes største bidrag til klimagassutslipp. Temaplan klima, energi og miljø vil komme tilbake til hvordan Orkland kommune kan jobbe mer konkret med klimaregnskap og reduksjon av klimagassutslipp.

I grafene under, som er basert på Miljødirektoratet sine beregninger, er det kun tall for Orkland som er tatt med. Sammenligning direkte mot andre kommuner vil gi store variasjoner da hver enkelt kommune har forskjellige utfordringer. For eksempel vil en kommune med stor gjennomgangstrafikk ha store utslipp fra veitrafikk, mens en kommune med stor forbigående skipstrafikk vil ha store utslipp fra sjøfart. Landbruk, som er Orklands nest største utslippskilde, varierer også svært mye.

Totale CO₂-utslipp i Orkland 2009-2021

Tallene som danner grunnlag for figuren over er hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/>

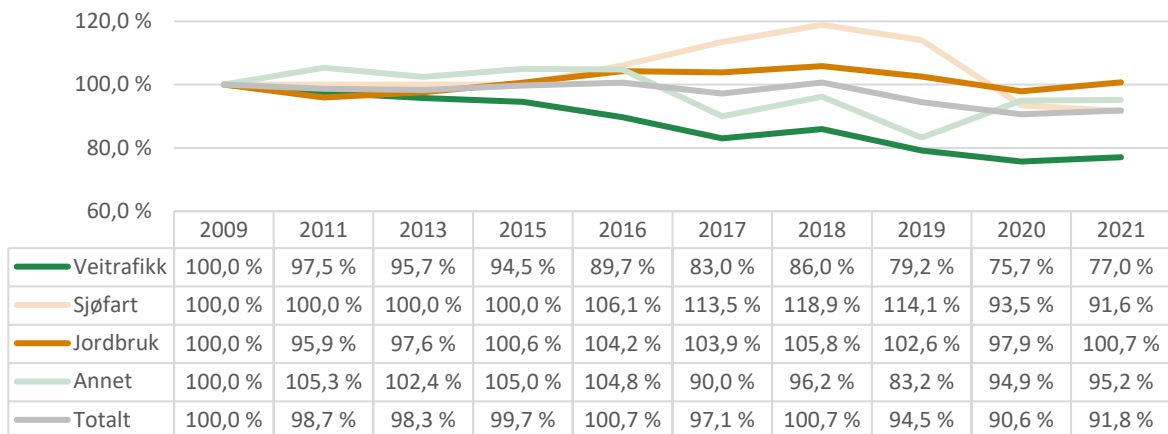
På Miljødirektoratet sine nettsider finnes nærmere detaljer for de enkelte utslippskildene.

Totale utslipp i Orkland 2020 var 331 234 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette var en økning på to prosent fra 2020. Totale utslipp per innbygger økte i 2021 til 18,1 tonn mot 17,7 tonn i 2020.

I 2021 økte utslippene for hele Trøndelag med 3,7 prosent i forhold til 2020. Utslippene per innbygger tilsvarte 6,4 tonn per innbygger, opp fra 6,2 tonn i 2020.

Industri er den klart største utslippskilden i Orkland med 68,4 prosent av de totale utslippene. Deretter kommer jordbruk med 13,5 prosent, Veitrafikk med 7,2 prosent og sjøfart med 4,9 prosent. Øvrige utslippskilder står for 6,0 prosent av de totale utslippene.

Endring utslipp i prosent 2009-2021 per utslippskilde eksklusiv utslipp fra industri

I grafen over er industri, som er den klart største utslippskilden i Orkland og som i perioden har hatt en økning i utslippene på 53 prosent, holdt utenfor. De totale utslippene viser da at utslippene for øvrige utslippskilder er redusert med 8,2 prosent i perioden. Grafen og tabellen over viser hvordan de enkelte utslippskildene har endret seg i måleperioden. 2009 er satt til 100 prosent, og tallene for de etterfølgende år er holdt opp mot dette året.

- ✓ Veitrafikk er området med størst nedgang. Her er det en klar positiv trend.
- ✓ Sjøfart ligger jevnt over 2009 fram til 2019, men reduseres kraftig i 2020 og dette fortsetter i 2021. Mye av dette kan trolig knyttes til redusert passasjer- og cruisetrafikk under pandemien.
- ✓ Jordbruk ligger stabilt rundt 2009-nivået.
- ✓ Annet har de siste årene vist en positiv trend, men er ustabil. Det er spesielt utslipp til bygg- og anleggssektoren som varierer.
- ✓ Totalt er utslippene i 2020 når industri holdes utenfor redusert med 8,2 prosent.
- ✓ Dersom industri var inkludert i tallene ville de totale utslippene vist en økning på 27 prosent.

6 Administrasjon og fellesutgifter

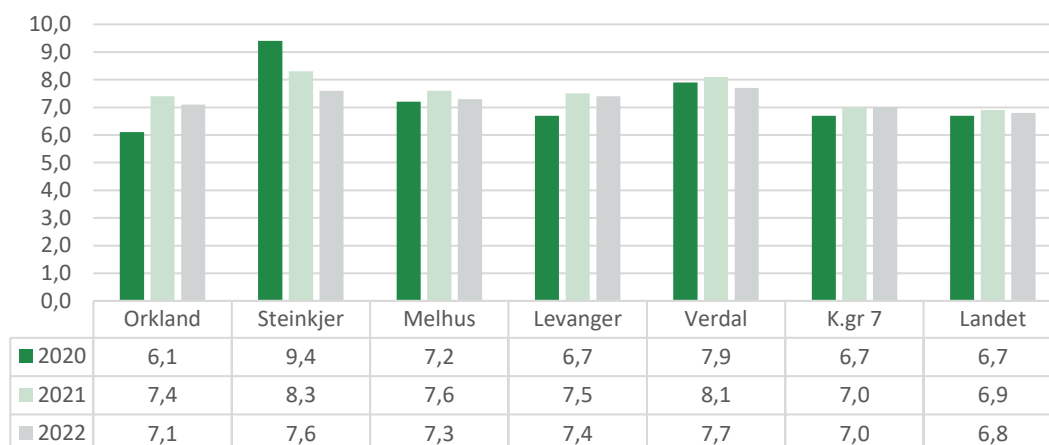
6.1 Administrasjon

KOSTRA-tallene for administrasjon er muligens de mest usikre å forholde seg til. Dette området har en tendens til å bli et oppsamlingssted for diverse kostnader som enten er vanskelig å plassere eller kostnader som skulle vært fordelt på flere andre områder. Behandlingen av slike poster vil være forskjellig fra kommune til kommune.

Orkland kommune har tilbakelagt sitt tredje driftsår, og vi gjør fortsatt mindre endringer for å få en mest mulig korrekt rapportering.

6.1.1 Prioritering

Netto driftsutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter

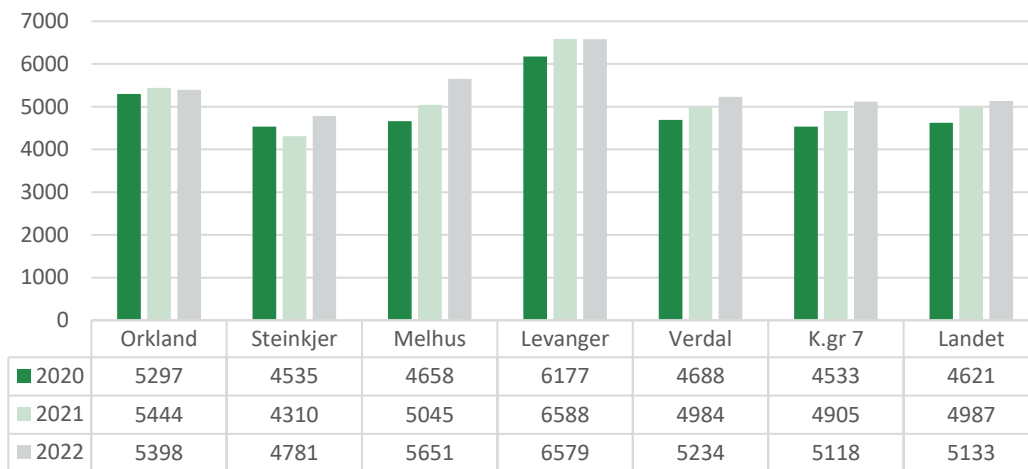

Orkland hadde i 2020 kunstig lave administrasjonskostnader som følge av ekstra reformstøtte som reduserte dette årets kostnader. 2021 og 2022 gir et mer representativt bilde av driften, og Orkland har redusert andelen administrasjonskostnader i 2022.

I forhold til sammenligningskommunene ligger Orkland lavest, men ligger fortsatt noe over snittet for landet og kommunegruppe 7.

6.1.2 Produktivitet

Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger

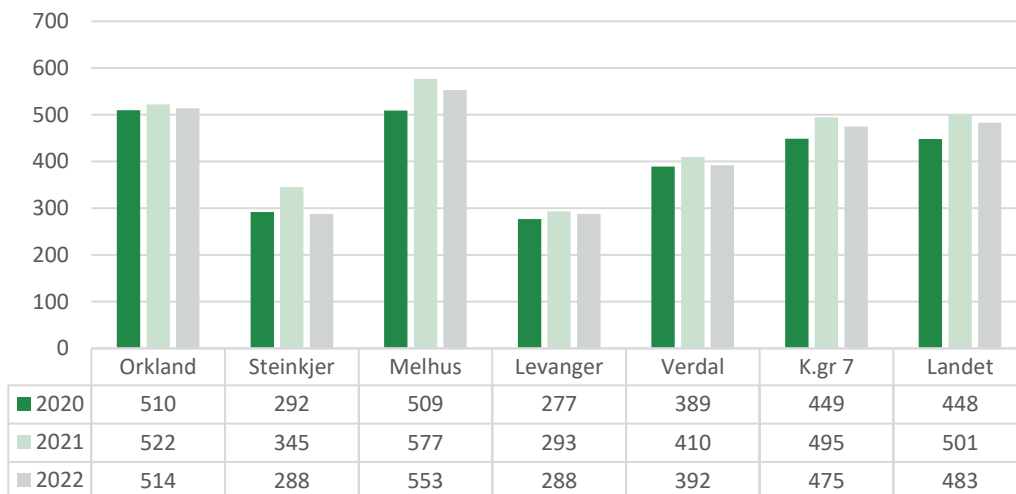

Orkland har i motsetning til de fleste av sammenligningskommunene hatt en lavere økning i korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger. Fortsatt ligger Orkland høyt i forhold til de øvrige, kun Melhus og Levanger er høyere, men avstanden til de øvrige kommunene er redusert.

6.2 Politisk styring og kontroll/revisjon

Området dekker kostnader til politikere, politiske utvalg samt revisjon.

Netto driftsutgifter per innbygger

Figuren viser at Orkland, sammen med Melhus, bruker en større andel av de totale utgiftene til politisk virksomhet enn de øvrige kommunene.

En forklaring kan være at Orkland er en nyopprettet kommune med større antall representanter per innbygger enn de fleste andre kommuner.

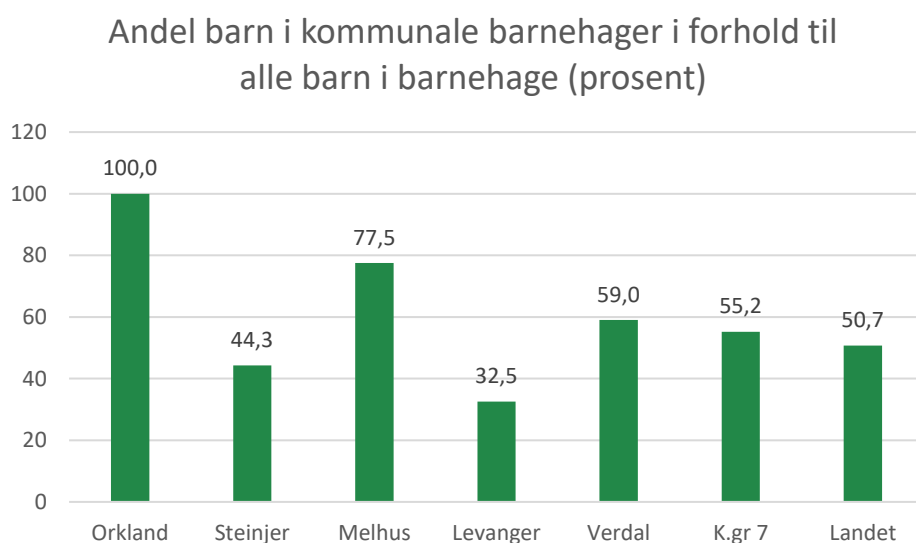
Orkland har en lavere økning i kostnader per innbygger enn flere andre kommuner, hvilket betyr at gapet til øvrige kommuner reduseres.

7 Barnehage

Når en analyserer tall for barnehage er det verdt å merke seg at Orkland kommune har rullerende opptak for ettåringer og barn av tilflyttere. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at tallene som kommer frem i KOSTRA er et situasjonsbilde per 15. desember. Det rulleres inn flere barn i løpet av våren. Dette påvirker både dekningsgrad, bemannings- og pedagognorm.

Orkland har færre og større barnehager enn de kommunene vi sammenligner oss med, noe som kan forklare at det drives mer kostnadseffektivt.

7.1 Barnehagestruktur sammenlignet med andre

Tall fra 2022 viser at det kun er Orkland som bare har kommunale barnehager. Av de vi sammenligner oss med er det mange barn som er i private barnehager.

7.2 Prioritering

	2020	2021	2022
NDU barnehager i % av kommunens totale NDU	12,9	12,6	12,0
NDU barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	168 235	183 675	183 144

Netto driftsutgifter (NDU) til rammeområdet barnehage har hatt en nedgang fra 2020 til 2022 i prosent av kommunens totale NDU. Ser en på NDU per innbygger i målgruppen var det en økning fra 2020 til 2021. Årsaken til denne økningen var økte pensjonskostnader. For 2022 er nivået noe lavere, men omtrent som i 2021.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
NDU barnehager i % av kommunens totale NDU	12,0	13,1	15,9	15,8	13,9	14,2	13,8
NDU barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	183 144	197 125	193 745	196 011	186 718	182 512	192 165

Barnehagene i Orkland ligger under alle sammenligningskommuner og snitt når en ser på netto driftsutgifter (NDU) til barnehage i prosent av kommunens totale NDU. Ser en på NDU per barn i målgruppen er bildet det samme med unntak av kommunegruppen som ligger lavere enn Orkland.

7.3 Dekningsgrad

	2020	2021	2022
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (%)	89,5	87,7	90,9
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (%)	98,8	98,9	98,2
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (%)	95,4	94,9	95,4

Tabellen viser utvikling i dekningsgrad per 15. desember de tre første årene i Orkland. Dekningsgrad for storbarn er stabil, mens den har gått noe opp for småbarn fra 2021 til 2022.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (%)	90,9	90,1	90,4	90,8	87,8	87,1	87,7
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (%)	98,2	98,7	97,1	98,4	99,8	97,1	97,1
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (%)	95,4	95,5	94,4	95,6	95,1	93,3	93,4

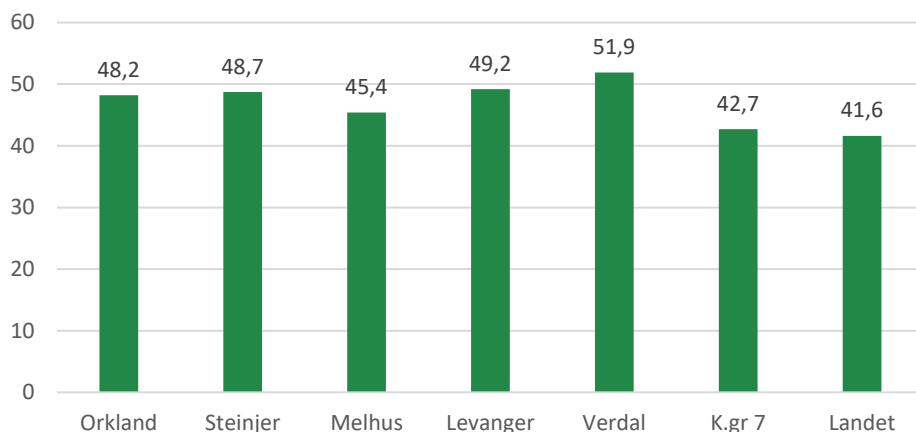
Tabellen viser at Orkland ligger over kommunegruppen, landet og de vi sammenligner oss med for småbarn. For storbarn ligger Verdal, Levanger og Steinkjer over Orkland.

7.4 Kvalitet

	2020	2021	2022
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (%)	49,3	50,3	48,2
Antall barn per korrigert årsverk til grunnbemanning, alle barnehager	5,6	5,6	5,6

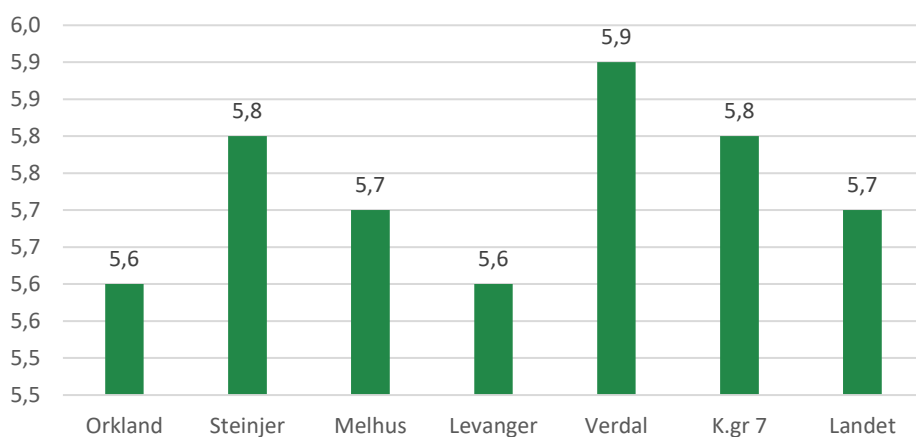
Som tabellen viser, har andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning gått ned fra tidligere år. Antall barn per korrigert årsverk til grunnbemanning er i samme periode uendret.

Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent)

Figuren viser at Orkland ligger godt over snittet for landet og kommunegruppen. Av sammenligningskommunene er det bare Melhus som har en lavere andel barnehagelærere sett i forhold til grunnbemanning.

Antall barn korrigert per årsverk til grunnbemanning, alle barnehager (antall)

Figuren forteller noe om hvor mange barn det er per årsverk til grunnbemanning i barnehagene. Med grunnbemanning menes pedagogisk ledere og ansatte som jobber direkte med barna.

I sammenligningen over kommer det frem at Orkland, sammen med Levanger, har færrest barn per årsverk. Dette gjelder også om en sammenligner med kommunegruppen og landet førøvrig.

7.5 Produktivitet

	2020	2021	2022
Korrigerte BDU til barnehager totalt per barn i kommunal barnehage (kr)	205 081	226 826	232 492
Korrigerte BDU til barnehage per barn i kommunal barnehage (kr)	169 846	191 059	193 023
Korrigerte BDU til styrket tilbud per barn i kommunal barnehage (kr)	9 350	10 059	13 278

Korrigerte BDU til lokaler og skyss per barn i kommunal barnehage (kr)	25 885	25 708	26 191
Korrigerte BDU til barnehager totalt per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	73,0	80,9	82,1
Korrigerte BDU barnehage per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	60,4	68,1	68,2
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til grunnbemanning (antall) kommunale barnehager	12 096	12 081	12 171

En hovedårsak til endring i korrigert brutto driftsutgifter (BDU) er også her økte pensjonskostnader i fra 2020 til 2021. For 2022 er det generell lønns- og prisvekst sammen med utvidet koronakompensasjon som er hovedårsak til endringen. Korrigerte oppholdstimer per årsverk til grunnbemanning har gått noe opp fra 2021 til 2022.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Korrigerte BDU til barnehager totalt per barn i kommunal barnehage (kr)	232 492	265 728	243 750	275 172	234 201	243 551	266 986
Korrigerte BDU til barnehage per barn i kommunal barnehage (kr)	193 023	208 785	195 393	207 782	196 060	195 842	208 097
Korrigerte BDU til styrket tilbud per barn i kommunal barnehage (kr)	13 278	34 868	20 293	32 546	18 758	24 863	30 137
Korrigerte BDU til lokaler og skyss per barn i kommunal barnehage (kr)	26 191	22 075	28 064	34 844	19 384	22 845	28 751
Korrigerte BDU til barnehager totalt per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	82,1	92,9	83,3	98,6	80,2	84,8	91,9
Korrigerte BDU barnehage per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	68,2	73,0	66,8	74,5	67,2	68,2	71,6
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til grunnbemanning (antall) kommunale barnehager	12 171	12 482	12 395	12 098	12 852	12 437	12 300

Korrigerte brutto driftsutgifter (BDU) til barnehagesektoren skal vise kommunens ressursinnsats innen området. I tallene for barnehage skiller man på funksjon for barnehagedrift, styrket tilbud til førskolebarn, samt barnehagelokaler og skyss. Der alle disse funksjonene er samlet i samme indikator brukes «barnehage totalt» som begrep.

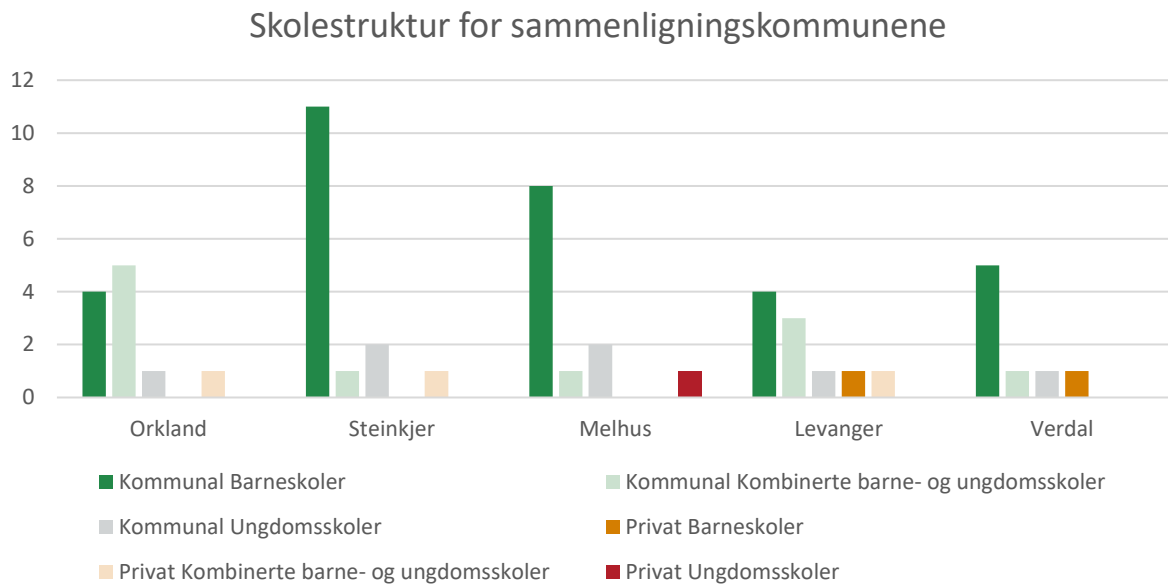
Korrigerte BDU til barnehage totalt per barn i kommunal barnehage ligger under alle sammenligningskommuner, kommunegruppen og landet. Det samme er tilfelle om en ser på funksjon for barnehagedrift. For styrket tilbud per barn ligger Orkland langt under de vi sammenligner oss med. Dette til tross for at Orkland har økt sammenlignet med tidligere år. For korrigerte BDU til lokaler og skyss er Steinkjer, Verdal og kommunegruppen lavere enn Orkland.

Korrigerte brutto driftsutgifter (BDU) til barnehage totalt per korrigerte oppholdstime i kommunale barnehager i Orkland er, med unntak av Verdal, lavere enn snittet blant sammenligningskommunene, kommunegruppen og landet. Hvis en ser på samme indikator for barnehagedrift ser en at Orkland ligger likt kommunegruppen, men under landet.

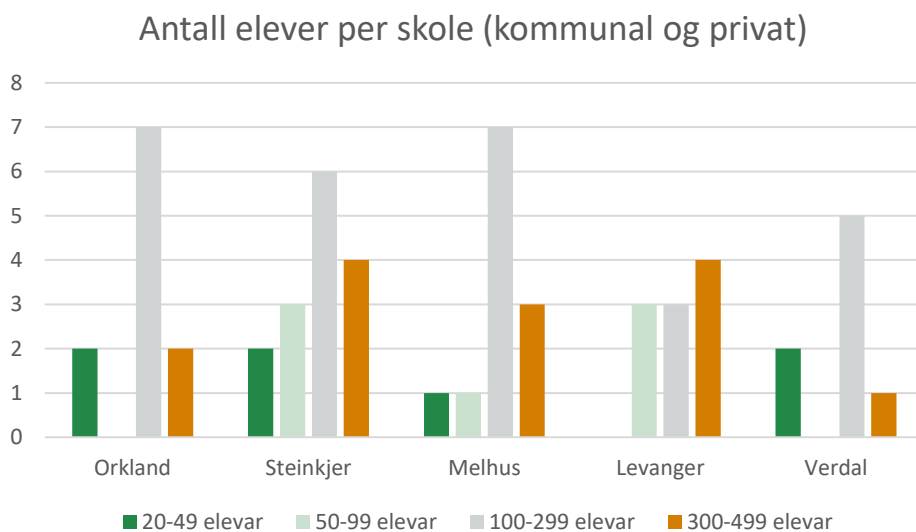
Av de vi sammenligner oss med er det bare Levanger som har lavere antall korrigerte oppholdstimer per årsverk til grunnbemanning.

8 Grunnskole

8.1 Skolestruktur sammenlignet med andre

Figuren viser at det er noen ulikheter i skolestruktur mellom sammenligningskommunene. Orkland har flere kombinerte barne- og ungdomsskoler enn de andre kommunene. Levanger har to private grunnskoler, mens de øvrige kommunene har en privat grunnskole.

Blant sammenligningskommunene er det flest skoler med et elevtall mellom 100-299 og mellom 300-499. Orkland og Verdal har ikke skoler med et elevtall mellom 50-99, og det er bare Levanger som ikke har skole med elevtall mellom 20-49.

8.2 Prioritering

	2020	2021	2023
NDU til grunnskolesektor per innbygger 6-15 år	113 371	121 233	133 512
NDU grunnskole per innbygger 6-15 år	87 960	91 424	96 977
NDU skolefritidstilbud per innbygger 6-15 år	2 570	3 048	3 156
NDU skolelokaler per innbygger 6-15 år	19 041	22 479	29 060
NDU skoleskyss per innbygger 6-15 år	3 801	4 281	4 319
NDU voksenopplæring per innbygger 6-15 år	2 023	2 448	2 028

NDU økte fra 2020 til 2021 i Orkland, en vesentlig årsak til dette var økte pensjonskostnader. Det fortsatte å øke fra 2021 til 2022. Lønns- og prisvekst, samt økte avskrivninger i forhold til foregående år, er årsaken.

Det er viktig å vite at ved sammenligning av tallene for kommuner med privatskoler kan det være stor forskjell på kostnader per innbygger 6-15 år og kostnader per elev.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
NDU til grunnskole-sektor per innbygger 6-15 år	133 512	139 860	136 704	128 287	145 392	132 399	135 794
NDU grunnskole per innbygger 6-15 år	96 977	112 087	103 574	100 097	110 603	104 798	105 178
NDU skolefritidstilbud per innbygger 6-15 år	3 156	2 307	3 157	1 182	2 515	2 714	3 892
NDU skolelokaler per innbygger 6-15 år	29 060	21 492	25 731	24 027	28 847	22 188	24 263
NDU skoleskyss per innbygger 6-15 år	4 319	3 974	4 242	2 981	3 426	2 699	2 461
NDU voksenopplæring per innbygger 6-15 år	2 028	-50	3 331	5 343	4 985	2 637	3 001

Netto driftsutgifter (NDU) til grunnskolesektor ligger under alle sammenligningskommuner og landet, med unntak av Levanger og kommunegruppen. Hvis vi splitter opp grunnskolesektoren i funksjonene grunnskole, SFO, skolelokaler, skyss og voksenopplæring kommer det fram at Orkland har høyere NDU til SFO enn alle de vi sammenligner oss med, unntatt Melhus som er på samme nivå og landet som ligger høyere. Orkland har også høyere NDU enn de øvrige sammenligningskommunene, kommunegruppen samt landet både til skolelokaler og til skoleskyss. Det er bare Steinkjer som har lavere NDU til voksenopplæring.

8.3 Kvalitet

Gruppestørrelse 2 viser lærertetthet i ordinær undervisning. Lærernormen sier at det ikke skal være flere elever enn 15 per lærer for elever på 1.-4. trinn, og 20 elever per lærer for 5.-7. og 8.-10. trinn.

	2020	2021	2022
1.-4. trinn	13,8	13,8	14,8
5.-7. trinn	17,8	17,4	17,0
8.-10. trinn	18,0	18,7	18,6
Elever alle trinn	16,2	16,3	16,7

I Orkland har gruppestørrelsen gått opp fra 2021 til 2022 på småtrinnet, gått noe ned på mellomtrinnet, mens den er omtrent uendret på ungdomstrinnet. Samlet sett er den økt noe.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
1.-4. trinn	14,8	13,9	14,3	14,7	14,5	14,0	13,7
5.-7. trinn	17,0	16,0	17,3	16,9	17,9	16,5	16,3
8.-10. trinn	18,6	18,7	18,7	18,8	18,4	18,4	17,8
Elever alle trinn	16,7	16,0	16,4	16,6	16,8	16,1	15,7

Tabellen viser tall samlet for skolene i sammenligningskommunene. Det vil selvsagt være variasjoner mellom skolene i Orkland, også mellom hovedtrinn. Orkland ligger over snittet med de det sammenlignes mot på småtrinnet. På mellomtrinnet er det bare Melhus og Verdal som har høyere gruppestørrelse enn Orkland. For ungdomstrinnet er ligger Verdal, kommunegruppen og landet lavere enn Orkland.

8.4 Produktivitet

	2020	2021	2022
Korrigerte BDU grunnskole, skolelokaler og skoleskyss per elev (kr)	123 971	130 276	141 266
Korrigerte BDU til grunnskole per elev (kr)	98 545	101 329	105 591
Korrigerte BDU skolefritidstilbud per elev (kr)	30 530	35 481	34 846
Korrigerte BDU skolelokaler per elev (kr)	21 308	24 380	31 033
Driftsutgifter til undervisningsmateriell per elev (kr)	1 385	1 868	2 216
Driftsutgifter til inventar og utstyr per elev (kr)	1 042	668	841

Forskjellen i BDU fra 2020 til 2021 kan i all hovedsak forklares med høyere pensjonskostnader. Endringen fra 2021 til 2022 forklares med lønns og prisvekst samt økte avskrivninger. Imidlertid er det en økning i driftsutgifter per elev vedr undervisningsmateriell og en liten økning i driftsutgifter til inventar og utstyr per elev.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Korrigerte BDU grunnskole, skolelokaler og skoleskyss per elev (kr)	141 266	147 938	143 147	138 838	148 509	139 061	143 297
Korrigerte BDU til grunnskole per elev (kr)	105 591	121 155	111 586	109 259	115 221	112 699	114 457
Korrigerte BDU skolefritidstilbud per elev (kr)	34 846	31 224	34 532	28 826	37 699	34 966	37 118
Korrigerte BDU skolelokaler per elev (kr)	31 033	22 639	27 083	26 360	29 795	23 514	26 202
Driftsutgifter til undervisningsmateriell per elev (kr)	2 216	2 701	2 506	1 800	1 621	2 127	2 347
Driftsutgifter til inventar og utstyr per elev (kr)	841	584	3 007	418	1 368	872	984

Korrigerte BDU for grunnskole, skolelokaler og skyss ligger under de fleste sammenligningskommuner, med unntak av Levanger og kommunegruppen. Korrigerte BDU for SFO er bare høyere i Verdal, kommunegruppen og snittet for landet.

For driftsutgifter til undervisningsmaterieell per elev er det bare Steinkjer, Melhus og landet som ligger over Orkland. For inventar/utstyr per elev er det store variasjoner i sammenligningsgrunnlaget. Her ligger Orkland omtrent som snittet for kommunegruppen.

8.5 Eksamensresultater og andre kartlegginger

Det har ikke vært avlagt noen eksamener hverken i 2020, 2021 eller 2022 på grunn av pandemien.

	2020	2021	2022
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (%)	72,2	61,2	76,4
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (%)	65,7	64,7	70,0
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	40,1	42,1	42,0

Det har vært en økning både i ferdigheter for lesing og regning ved nasjonale prøver for 8. trinn fra 2021 til 2022. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng oppsummerer elevenes resultater i alle fag og er med å danne grunnlaget for opptak til videregående skole. Her har det vært en liten nedgang i samme tidsrom.

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (%)	76,4	:	71,4	69,0	68,5	71,7	74,0
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (%)	70,0	:	64,5	67,3	69,9	69,2	71,2
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	42,0	40,5	42,4	42,6	41,7	42,7	43,3

For nasjonale prøver i lesing ligger Orkland over alle sammenligningskommuner, kommunegruppen og landet. Det samme er tilfelle for regning, med unntak av snittet for landet som er høyere. Det er ikke innrapportert tall for Steinkjer i 2022.

For gjennomsnittlig grunnskolepoeng ligger Orkland under landet, Levanger og Melhus, men over Verdal og Steinkjer.

Tabellen nedenfor viser skolens bidrag til elevenes grunnleggende ferdigheter i engelsk, lesing og regning sammenlignet med skolens bidrag til elever med tilsvarende elevbakgrunn på landsnivå. På kommunenivå er det bare offentlige skoler som er med i indikatoren.

Skolebidrag	Småtrinn			Mellomtrinn		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Orkland	0,9	0,2	-0,6	0,7	-0,3	-1,0
Steinkjer	0,2	-0,6	-0,4	-2,4	-2,5	-1,8
Melhus	0,7	0,9	-0,5	-1,3	-0,9	-1,2
Levanger	-1,5	-1,2	-0,8	0,7	-0,2	-0,4
Verdal	0,2	-1,9	-1,5	-1,4	-2,5	-2,3

Skolebidragsindikatorne forsøker å vise hva skolens innsats betyr for elevenes læringsresultater. For å måle dette, skiller vi ut den delen av læringsresultatet som skyldes forutsetningene elevene har med seg. Med elevenes forutsetninger menes for 1.-4. trinn familiebakgrunn og for 5.-7. trinn familiebakgrunn og resultater på nasjonale prøver på 5. trinn.

Om resultatene er som forventet er skolebidraget lik null. Skolen har bidratt til resultatet, men som forventet og på lik linje med andre skoler. Skoler med positivt skolebidrag har bidratt mer enn det som er forventet ut fra tidligere resultater og elevens bakgrunn. En negativ verdi på skolebidraget betyr ikke at elevene ikke har noen progresjon i løpet av 1.-4. eller 5.-7. trinn, eller at skolen ikke har bidratt positivt til elevenes læring. En negativ verdi indikerer kun at elevene på skolen har hatt lavere progresjon enn andre elever i landet med tilsvarende forutsetninger.

Orkland kommune har i 2022 et skolebidrag på -0,6 på småtrinnet og -1,0 på mellomtrinnet. Det finnes ingen skolebidragsindikator for ungdomstrinnet for Orkland siden den tar utgangspunkt i eksamensresultater. Det ble ikke avholdt eksamen i 2022.

9 Barnevern

Barnevern er i stor grad knyttet til tjenester for barn og unge i alderen 0 til 18 år, men barnevernet kan fatte vedtak om oppfølging for personer som er opptil 25 år gamle. I Orkland ytes tjenesten i stor grad av barne- og familietjenesten.

Cirka 2,9 prosent av kostnadene til tiltak utenfor familien er knyttet til tjenester fra psykisk helse og rus ved Litjgårdsvegen.

9.1 Prioritering

Indikator	2020	2021	2022
NDU til barnevernstjeneste per innbygger 0-22 år (kr)	7 862	7 490	8 398

Indikator	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
NDU til barnevernstjeneste per innbygger 0-22 år (kr)	8398	15699	7822	13781	10959	9748	10346

Med unntak av Melhus, bruker Orkland minst av kommunene på barnevern målt i forhold til målgruppen. Delkostnadsindeksen for barnevern i inntektssystemet indikerer at Orkland i 2022 hadde behov for cirka 94,41 prosent av kostnadene for landsgjennomsnittet.

9.2 Dekningsgrad

Orkland har lavere andel barn med melding og undersøkelser, med unntak av Melhus, sett opp mot sammenligningskommuner, kommunegruppen og landet. Antallet barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk er høyere i Orkland enn i de fleste sammenligningskommuner og snitt.

Indikator	2020	2021	2022
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	3,4	4,1	3,7
Prosentdelen barn med undersøkelse ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	3,3	4	3,7
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	21,9	24,3	24,0

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	3,7	5,8	2,9	4,8	6,5	4	3,9
Prosentdelen barn med undersøkelse ift. Innbyggere 0-17 år (prosent)	3,7	5,3	3	5,1	6,3	3,8	3,9
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	24	16,6	29,4	21,1	17,3	16,3	14,7

9.3 Kvalitet

Indikator	2020	2021	2022
Undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder (prosent)	98 %	97 %	96%

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder (prosent)	96 %	43 %	87 %	49 %	95 %	94 %	92 %

Orkland har i 96 prosent av tilfellene oppfylt lovkravet med undersøkelser innen tre måneder i 2022.

9.4 Produktivitet

Bruttoutgiftene til tjenesten sett i forhold til alle barn som har undersøkelse eller tiltak i året, varierer mye mellom kommunene. Melhus ligger på cirka 41 900 kroner i snitt, mens Steinkjer ligger på cirka 89 700 kroner i snitt.

Verdal og Orkland har de laveste kostnadene per barn med tiltak eller undersøkelse der barnet bor hjemme.

Indikator	2020	2021	2022
BDU (funksjon 244) per barn med undersøkelse eller tiltak	43 286	43 299	50 785
BDU per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251)	21 763	23 391	22 267
BDU per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	429 969	393 677	397 789

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Kgr 7	Landet
BDU (funksjon 244) per barn med undersøkelse eller tiltak (kr)	50 785	89 669	41 877	49 403	49 972	67 117	77 367
BDU per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr)	22 267	78 096	39 581	66 953	21 208	53 380	57 391
BDU per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) (kr)	397 789	703 380	551 872	507 040	410 123	468 586	516 172

10 Sosialtjeneste

2020 og 2021 var spesielle år på grunn av pandemien, mens 2022 ble et spesielt år fordi prisstigning og strømpris førte til større kostnadsøkninger enn vanlig. Både nedstenging av samfunnet og lavere aktivitet i mange næringer ga utfordringer med inntektssikring for mange husholdninger. Økonomisk sosialhjelp er sikkerhetsnettet i samfunnet for å sikre livsopphold.

Nøkkeltall	2020	2021	2022
Andel sosialhjelpstilfeller 18-24 år	24 %	19 %	29 %
Andel med sosialhjelp i 6 mnd eller mer	42 %	42 %	40 %
Andel med arbeidsinntekt som hovedinntekt	15 %	24 %	18 %
Andel med sosialhjelp som hovedinntekt	32 %	19 %	29 %

Nøkkeltall	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Andel sosialhjelpstilfeller 18-24 år	29 %	31 %	34 %	21 %	22 %	30 %	26 %
Andel med sosialhjelp i 6 mnd eller mer	40 %	29 %	31 %	32 %	33 %	31 %	36 %
Andel med arbeidsinntekt som hovedinntekt	18 %	15 %	18 %	17 %	17 %	14 %	13 %
Andel med sosialhjelp som hovedinntekt	29 %	24 %	28 %	35 %	23 %	34 %	37 %

Det er registrert 541 mottakere av økonomisk sosialhjelp i Orkland i 2022. Dette er en økning på 80 personer fra året før. I tallet på mottakere ligger også bosatte flyktninger. I 2022 ble det bosatt 127 flyktninger i kommunen. En del av disse er barn og vil ikke påvirke statistikken over antall mottakere, men de voksne flyktningene vil det. 29 prosent av sosialhjelpsmottakerne er mellom 18 til 24 år.

Vi har flere yngre sosialhjelpsmottakere enn sammenligningskommunene. 18 prosent av sosialhjelpsmottakere som har behov for supplerende sosialhjelp i tillegg til egen lønnsinntekt. En høyere andel av våre mottakere mottar hjelp i mer enn et halvt år enn i de andre kommunene. Vi ser også at nesten en tredjedel av de som mottar sosialhjelp har dette som sin viktigste kilde til livsopphold.

I familier som mottar økonomisk sosialhjelp er det 280 barn i 2022. Dette er en økning med 28 barn fra 2021 og en økning med 80 barn fra 2020.

11 Helse og omsorgstjenester

Følgende tjenester er samlet under KOSTRA-gruppe for helse og omsorg:

- Kommunehelsetjenesten:
  - Helsestasjons- og skolehelsetjeneste
  - Annet forebyggende helsearbeid
  - Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering

- Omsorgstjenester:
  - Aktiviserings- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelse
  - Helse- og omsorgstjenester i institusjon
  - Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
  - Øyeblikkelig hjelp døgntilbud
  - Institusjonslokaler

Grupperingen fokuserer på hvilke typer behov tjenestene skal dekke, samt hvilke grupper mottakere tjenestene primært henvender seg til, og er uavhengig av hvordan tjenestene er organisert i hver enkelt kommune.

11.1 Prioritering

Flere elementer kan være årsaken til forskjeller i prioritering:

- Kommunen kan ha et relativt høyt utgiftsbehov knyttet til tjenesten. For eksempel eldre befolkning og enkeltbrukere med store behov
- Kommunen kan ha relativt høye inntekter
- Politiske prioriteringer

Et lavt utgiftsbehov (kriterier <1) gir en reduksjon i rammetilskuddet, mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov (kriterier >1) får et tillegg i rammetilskuddet. Kriteriene i inntektssystemet peker på at Orkland kommune må forvente høyere utgifter for tjenester innen helse og omsorg enn en gjennomsnittlig kommune i Norge. Selv om Orkland ligger over gjennomsnittskommunen for alle tre år, er det en nedgang fra 2020 til 2022.

Kriteriene i inntektssystemet	2020	2021	2022
Delkostnadsnøkkel Helse og omsorg	1,160	1,142	1,139
<i>Med grunnlag i:</i>			
0–66 år	0,986	0,985	0,981
67-79 år	1,200	1,205	1,206
80-89 år	1,251	1,251	1,247
over 90 år	1,407	1,290	1,345
Basistillegg - ufrivillige smådriftsulemper	0,714	0,710	0,709
Reiseavstand innen sone/kretsen	1,596	1,576	1,543
Reiseavstand til nabokrets	1,437	1,422	1,401
PU over 16 år	1,151	1,137	1,122
Ikke-gifte over 67 år	1,244	1,208	1,194
Dødelighet	1,017	1,018	0,989

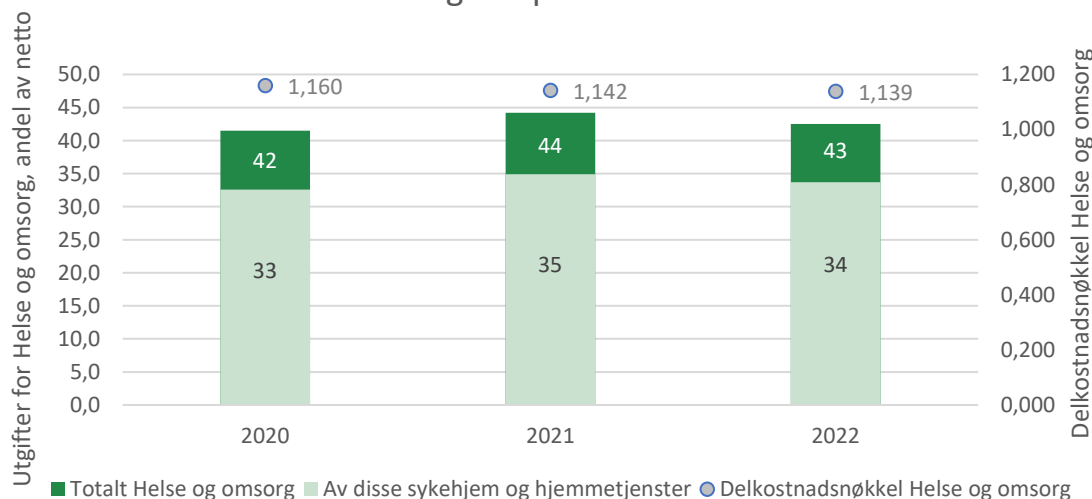
Andel eldre befolkning i Orkland er høyere enn landsgjennomsnittet og sammenligningskommunene, unntatt Steinkjer.

Av sammenligningskommunene er vi nærmest Steinkjer når det gjelder alderskriterier, men Orkland har mer spredt bosetting, har valgt mer spredt tjenestestruktur, samt har flere personer med psykisk utviklingshemming enn Steinkjer:

Kriteriene i inntektssystemet 2022	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Landet
Delkostnadsnøkkel Helse og omsorg	1,139	1,147	1,019	1,055	1,063	1,0
<i>Med grunnlag i:</i>						
0-66 år	0,981	0,966	1,063	1,041	0,971	1,0
67-79 år	1,206	1,221	0,984	1,087	1,239	1,0
80-89 år	1,247	1,355	1,047	1,160	1,015	1,0
over 90 år	1,345	1,501	0,924	0,994	0,947	1,0
Basistillegg - ufrivillige smådriftsulemper	0,709	0,513	0,708	0,586	0,769	1,0
Reiseavstand innen sone/kretsen	1,543	1,352	1,320	1,169	1,033	1,0
Reiseavstand til nabokrets	1,401	1,363	1,116	1,082	1,176	1,0
PU over 16 år	1,122	0,888	1,288	1,213	1,225	1,0
Ikke-gifte over 67 år	1,194	1,251	0,909	1,022	1,142	1,0
Dødelighet	0,989	1,003	0,925	0,936	0,994	1,0

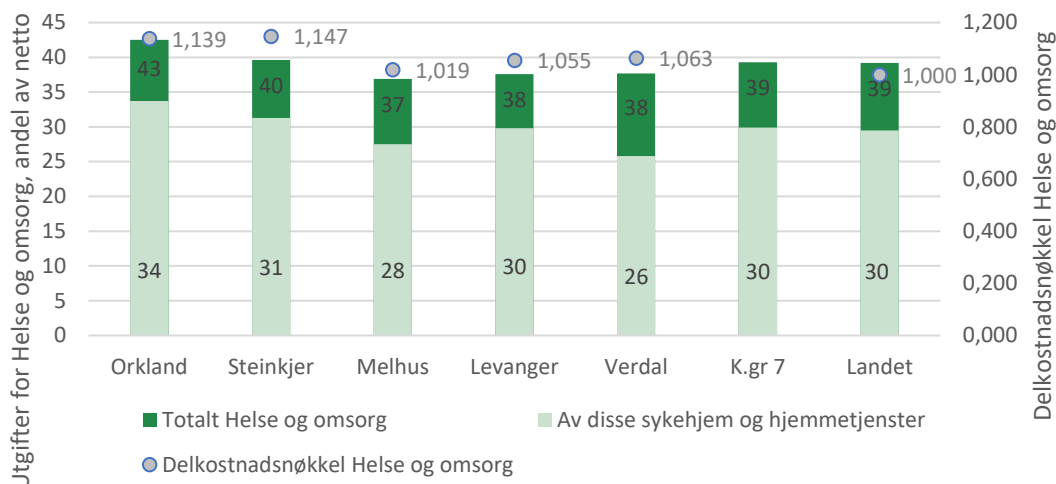
Helse og omsorg er høyt prioritert i Orkland. Selv om delkostnadsnøkkel som bestemmer inntektene til kommunen, gikk ned, ble satsingen på området slik:

Andel av driftsutgifter for helse og omsorg i kommunens regnskap i Orkland

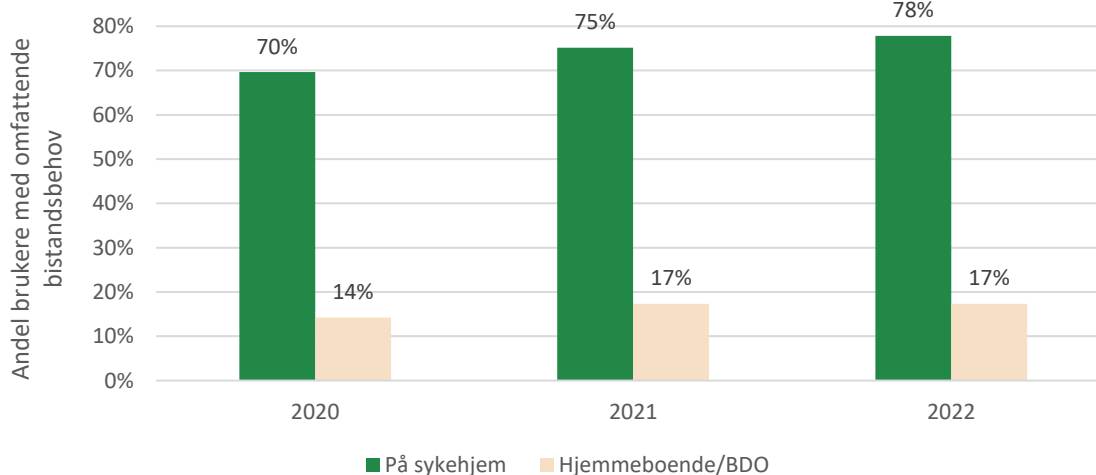
Orkland bruker mest på helse og omsorg blant sammenligningskommunene. Dette kan delvis forklares med lavere behov i andre kommuner. Sammenlignet med Steinkjer er det også andre faktorer som kan forklare forskjellen, blant annet reiseavstander og andre interne prioriteringer.

Andel netto driftsutgifter for Helse- og omsorgstjenester i kommunens regnskap 2022

Mens 2020 fremdeles var ganske påvirket av vedtak fattet i tidligere kommuner, økte andelen brukere med omfattende behov på sykehjemmene i Orkland i løpet av 2021 og 2022:

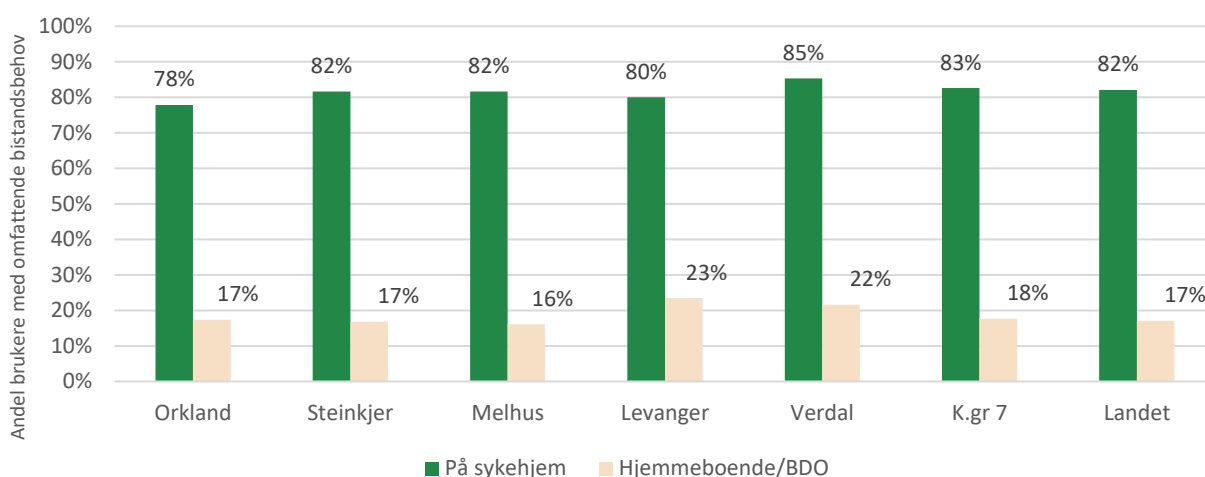
Andel brukere med omfattende bistandsbehov* i Orkland

* Definisjon av omfattende behov: Hvert individ vurderes på fem grupper av bistandsvariabler: sosial fungering, kognitiv svikt, ivareta egen helsetilstand, husholdningsfunksjoner og egenomsorg. Skåringen er fra 1 (lettest) til 5 (tyngst), hvor verdier større enn 3 vurderes som omfattende behov og verdier fra 2 til 3 vurderes som middels til stort bistandsbehov. Totalt bistandsbehov blir regnet som omfattende når tjenestemottakere skårer omfattende behov i ett av delmålene og middels til stort bistandsbehov for bistand i de andre fire delmålene.

Utviklingen i 2022 peker på at tildelingspraksis blir mer lik praksisen i sammenligningskommunene:

Andel brukere med omfattende bistandsbehov 2022

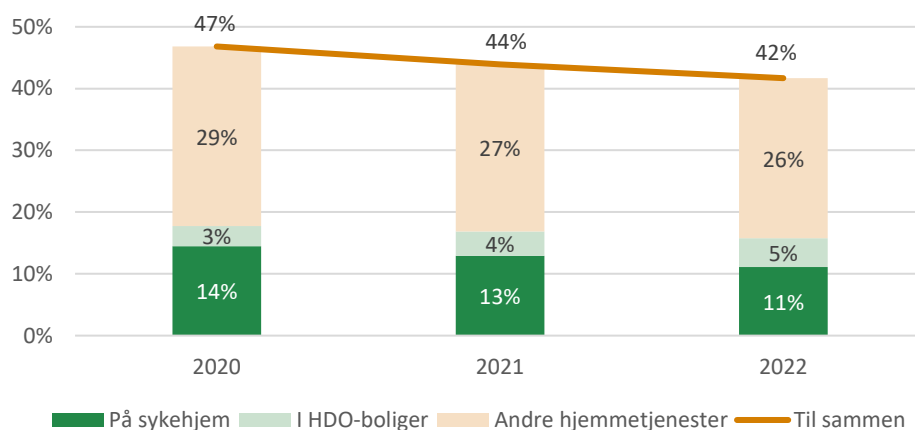
Nettoutgifter for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere under 67 år utgjør 5,3 prosent av Orkland kommunes totale netto driftsutgifter. Av sammenligningskommunene har Orkland den laveste andelen av utgifter til yngre, særlig ressurskrevende tjenestemottakere:

Særlig ressurs-krevende helse- og omsorgstjenester*	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Landet
Ressursinnsats, andel av NDU	5,3 %	6,7 %	8,0 %	8,9 %	6,7 %	5,0 %

*Begrepet omfatter tjenestemottakere under 67 år, hvor direkte lønnsutgifter utgjør mer enn ca. 1,5 mill. kroner per år for brukere uten PU-diagnose og mer enn ca. 2,3 mill. kroner for brukere med PU-diagnose.

11.2 Dekningsgrad

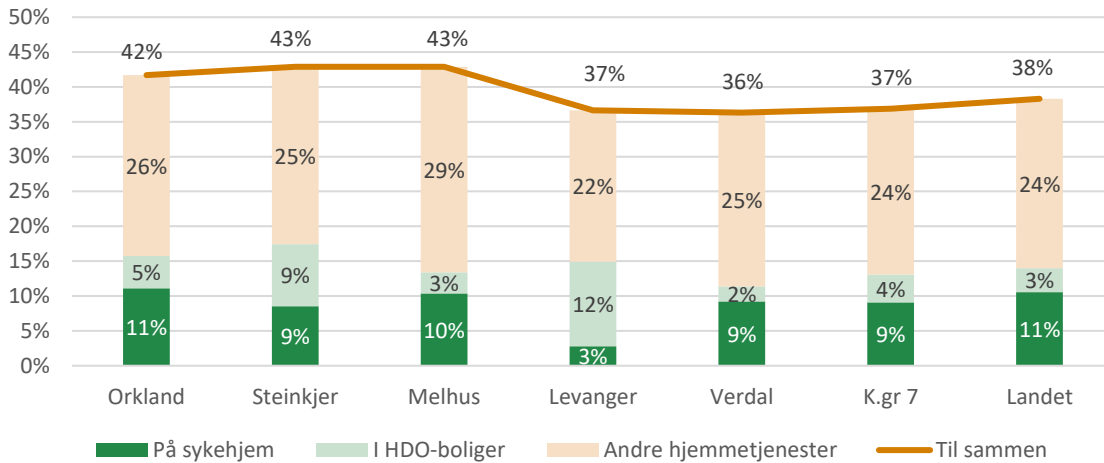
Andel innbyggere på 80 år og over som er brukere av tjenester i Orkland

Av innbyggerne på 80 år og over i Orkland får 42 prosent tildelt enten hjemmetjenester, plass i en bolig med heldøgns omsorg (HDO-bolig) eller plass på sykehjem.

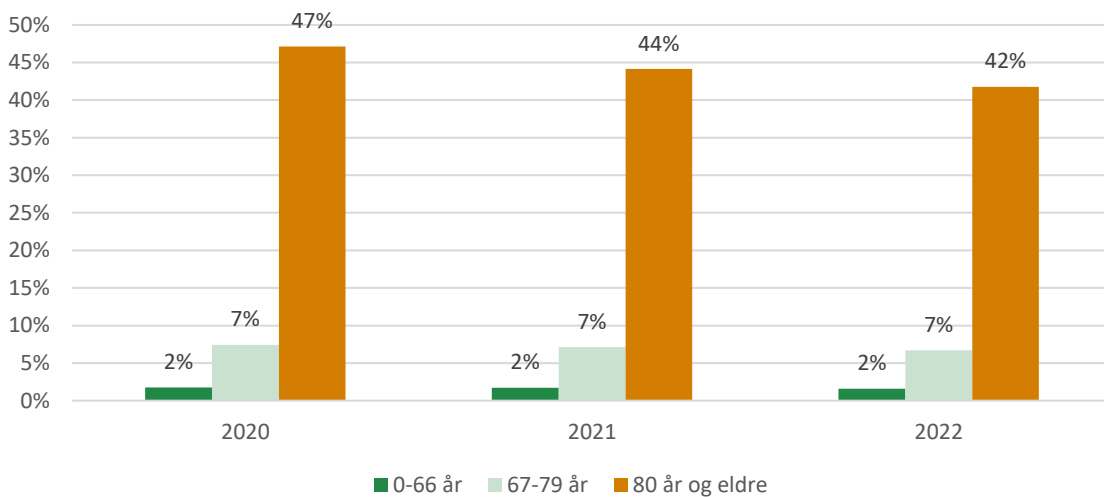
Andelen er høyere enn for Levanger, Verdal, kommunegruppen og landet. Det ser ut til at utviklingen går i retning mot gjennomsnittet:

Andel innbyggere på 80 år og over som er brukere av tjenester i 2022

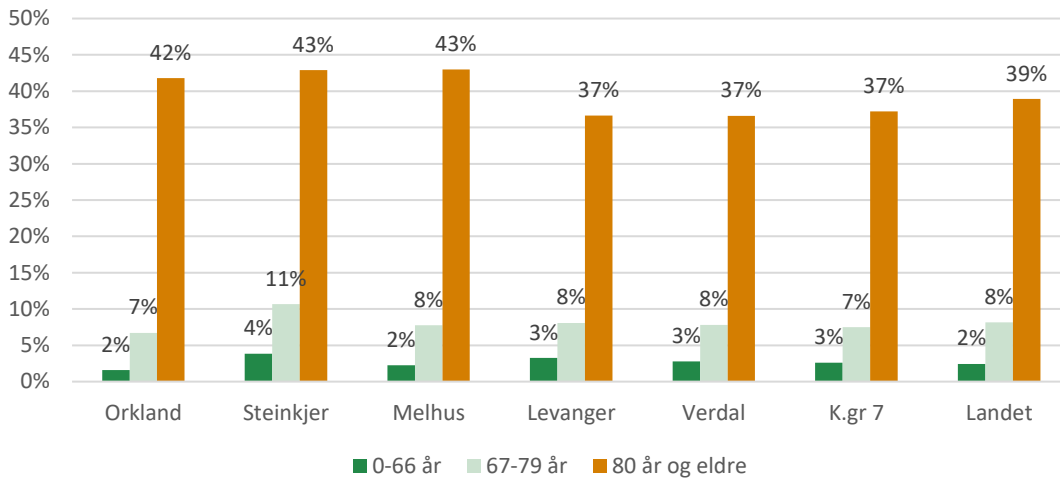
Andelen av tjenestebrukere i yngre aldersgrupper ligger på samme nivå eller stort sett under kommunene vi sammenligner oss med. Høyere dekningsgrad skyldes derfor aldersgruppen 80 år eller eldre og det er denne gruppen som viser nedgang i tildeling av tjenester:

Brukere av sykehjem/hjemmetjenester i forskjellige aldersgrupper i Orkland

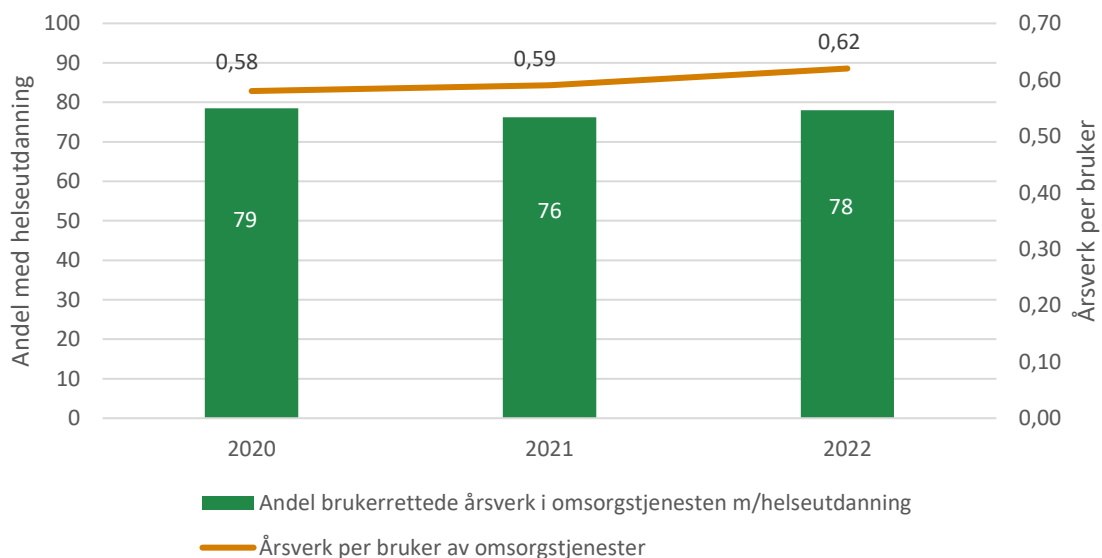
Brukere av sykehjem/hjemmetjenester i forskjellige aldersgrupper 2022

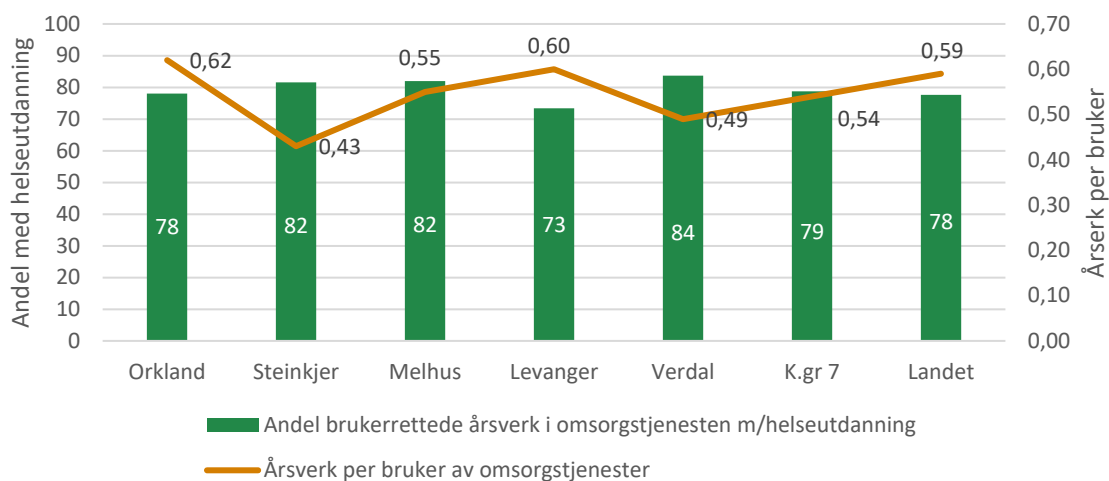
11.3 Kvalitet

Orkland kommune har den høyeste bemanningen per bruker av omsorgstjenester, samt den laveste andelen av årsverk med helsefaglig utdanning med unntak av Levanger. Dette kan kobles til strukturen, omfanget av tjenester og mangel på kvalifisert personale i noen deler av kommunen.

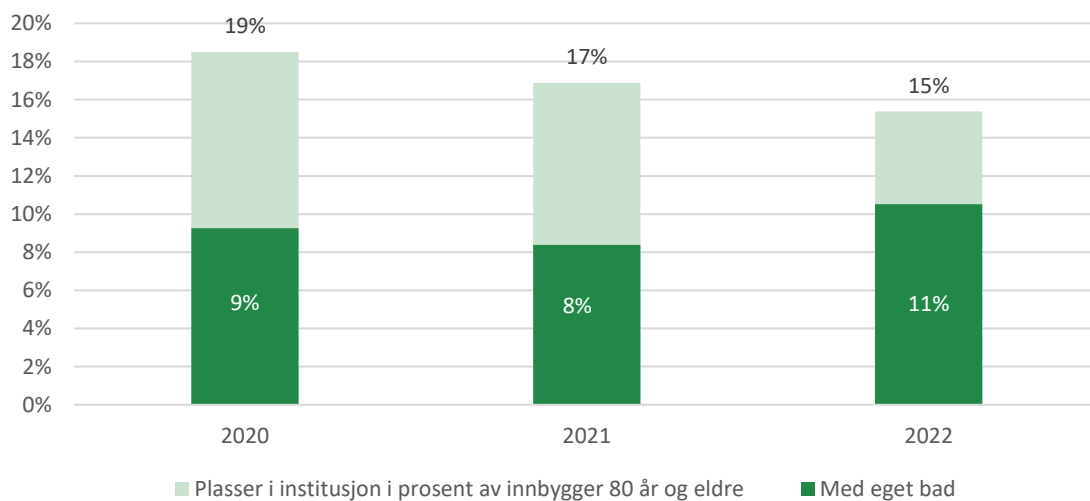
Brukerrettet personell i kommunen

Brukerrettet personell 2022

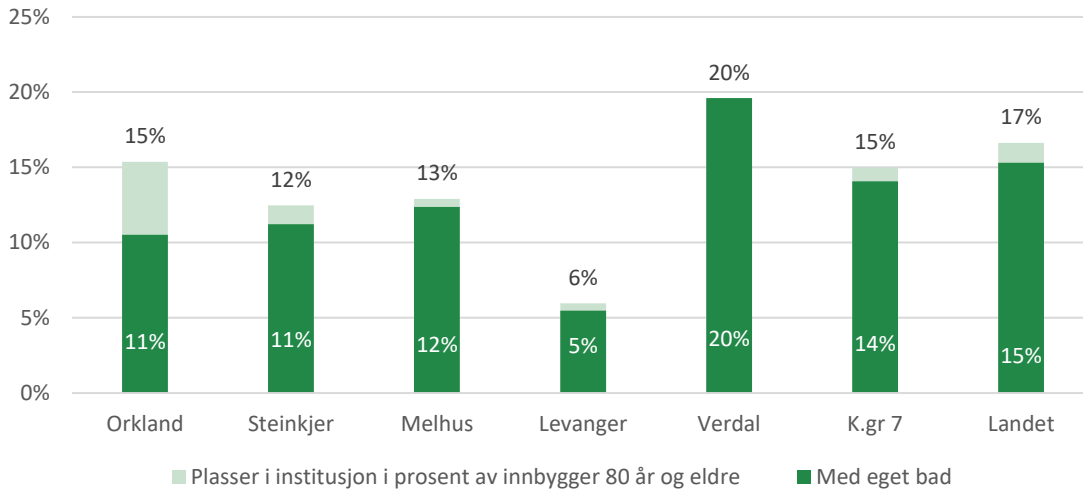

Plasser i institusjon i Orkland

Kommuner har forskjellig organisering av tjenester for de tyngste pasientene. Orkland har prioritert sykehjemsplasser, der kommunen dekker alle utgifter til beboere.

Plasser i institusjon i 2022

I 2022 kom Orkland på nivå med kommunegruppen med antall plasser, men ligger fremdeles over Steinkjer, Melhus og Levanger.

Orkland har god dekning av fysioterapeuter. Det bør nevnes at sammenligningskommunene, bortsett fra Steinkjer, har en yngre befolkning enn Orkland:

Per 10 000 innbyggere	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Fysioterapeutårsverk	10,4	9,3	9,2	11,9	8,5	9,2	9,5
Herav:							
Fastlønnet	4,8	4,9	5,2	6,0	3,3	4,0	4,2
Tilskudd	5,0	4,4	3,5	5,4	4,5	4,7	5,0
Turnusfysioterapeut	0,5	0,0	0,6	0,5	0,7	0,4	0,3

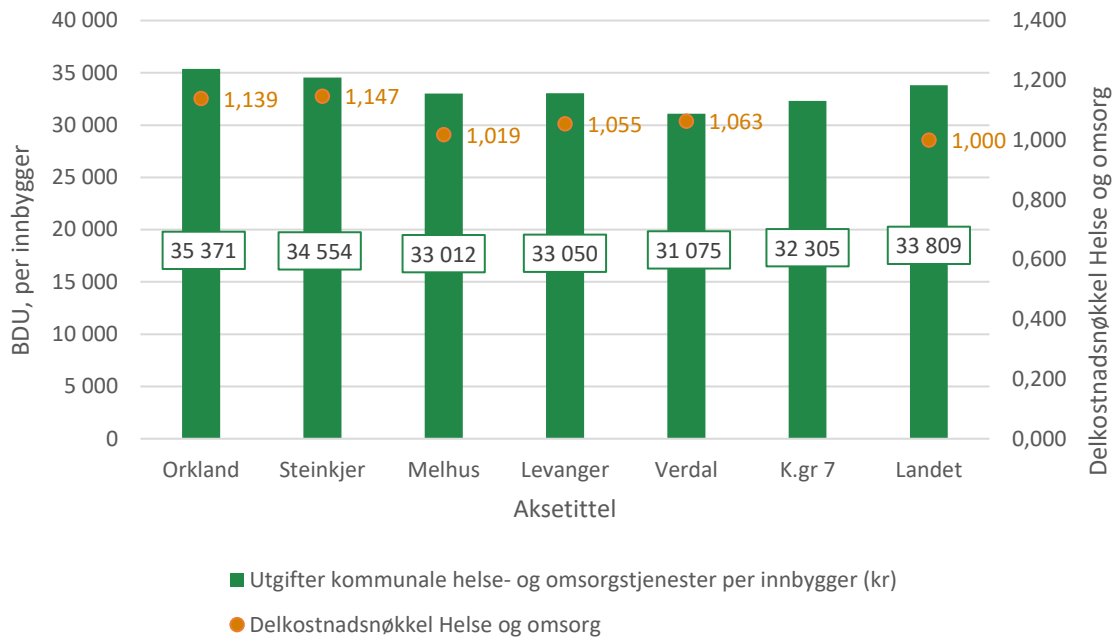
Alle nyfødte i Orkland fikk hjemmebesøk av helsesykepleier:

	2020	2021	2022
Andel nyfødte i Orkland med hjemmebesøk av helsesykepleier	95,3%	100,6%	96,5%

11.4 Produktivitet

Selv om satsen for arbeidsgiveravgift er lavere i deler av Orkland enn i sammenligningskommunene, bruker kommunen mest penger på helse- og omsorgstjenester per innbygger. En del av differansen kan forklares med eldre befolkning og større avstand, men beløpet er fremdeles høyere enn i Steinkjer som har en lignende befolkningsprofil, høyere arbeidsgiveravgift og høyere delkostnadsnøkkel for helse og omsorg.

Brutto driftsutgifter* helse og omsorg 2022, beløp per innbygger (kr)

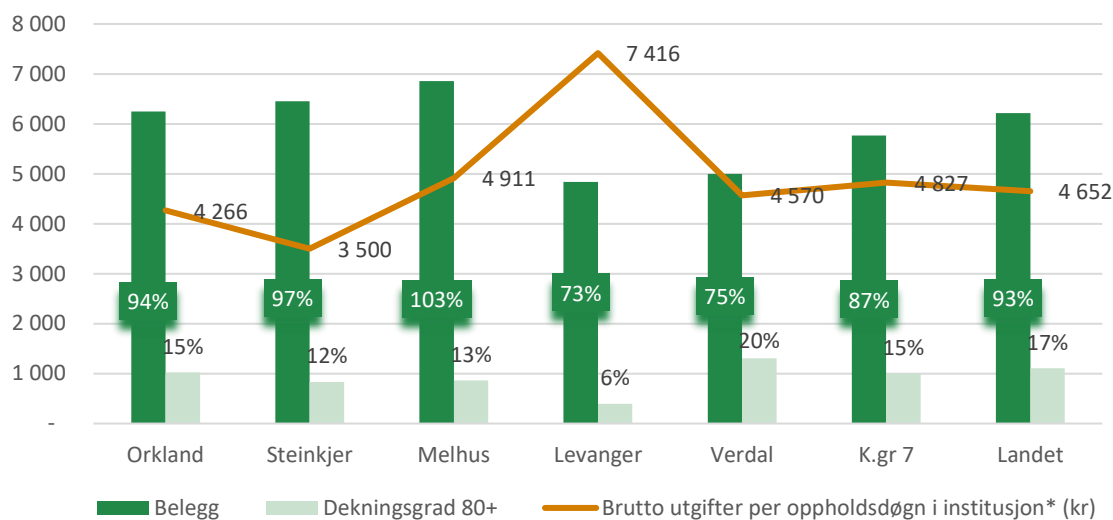
*Tallene er ikke korrigert for arbeidsgiveravgift, som er lavere i deler av Orkland enn i sammenligningskommunene

Mulige årsaker til lav produktivitet (høy enhetspris):

- Produktiviteten er lavere, man får mindre produksjon igjen i forhold til pengebruken.
- Kvaliteten er høy, brukerne mottar relativt gode tjenester.
- Enhetskostnadene er høye. Det vil si at det er relativt dyrt å produsere, for eksempel på grunn av smådriftsulemper, lange reiseavstander eller et høyt lønnsnivå som skyldes mangel på arbeidskraft.
- Kostnadene per mottaker kan bli høye i kommuner som har brukere med relativt høy pleietyngde/behov. I dette tilfellet kan høye utgifter per mottaker ikke tolkes som et uttrykk for lav produktivitet.

Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon i Orkland er, med unntak av Steinkjer, lavere enn sammenligningskommuner, kommunegruppen og landet. Utnyttelsen av institusjonsplasser er også over kommunegruppen og landet i Orkland.

Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon** i 2022

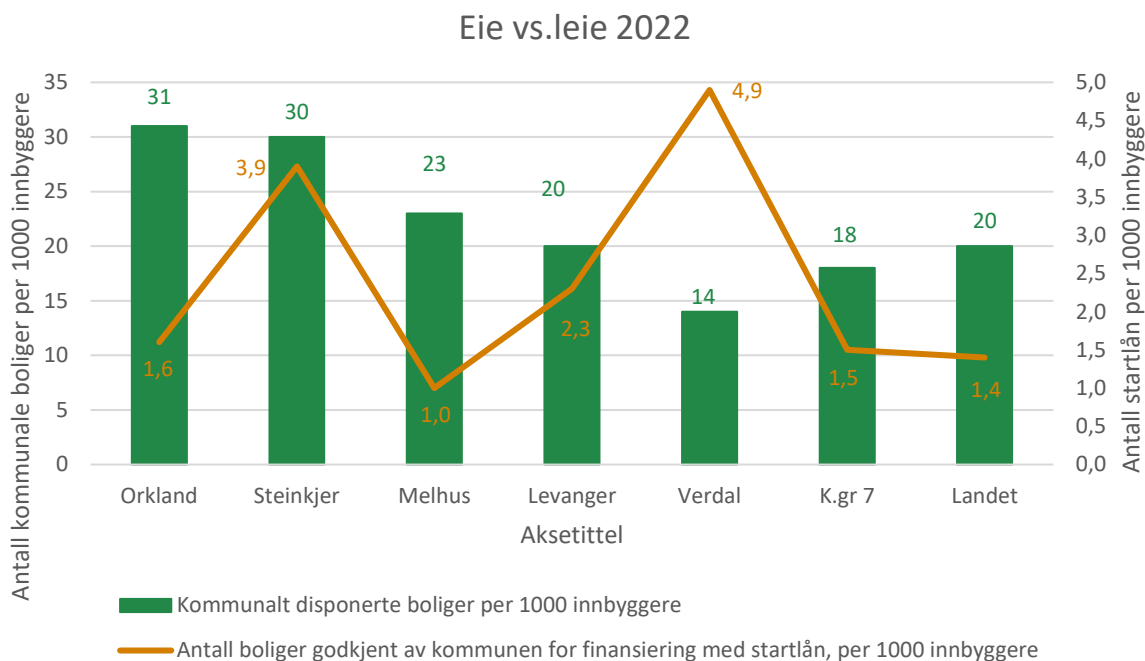

*Tallene er ikke korrigert for arbeidsgiveravgift, som er lavere i deler av Orkland enn i sammenligningskommuner

**Følgende tjenester er inkludert i oversikten: Helse- og omsorgstjenester i institusjon; Institusjonslokaler

11.5 Supplerende nøkkeltall

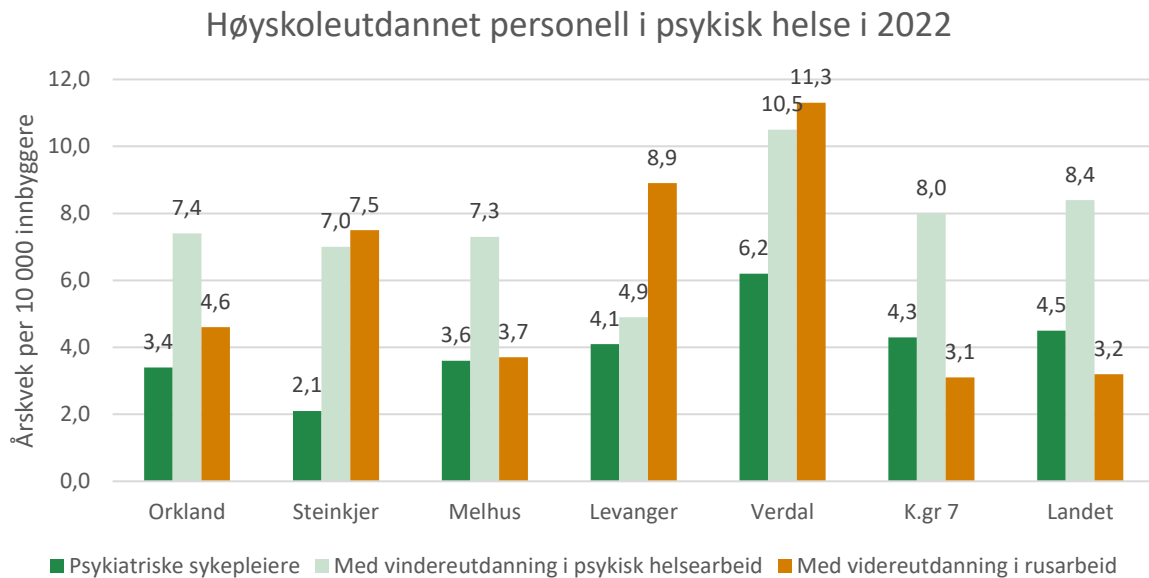
11.5.1 Kommunalt disponerte boliger

Orkland innvilget færre søknader om startlån enn sammenligningskommuner og disponerte flere boliger for utleie. Orkland valgte å øke potten til startlånet fra 2022.

Husbankens anbefaling for mellomstore kommuner er rundt én bolig godkjent for startlån årlig per 1 000 innbyggere. Tilsvarende anbefaling for kommunale boliger er 20 per 1 000 innbyggere, og dette antallet skal både gi et godt tilbud og en god forvaltning av boligene.

11.5.2 Psykisk helse

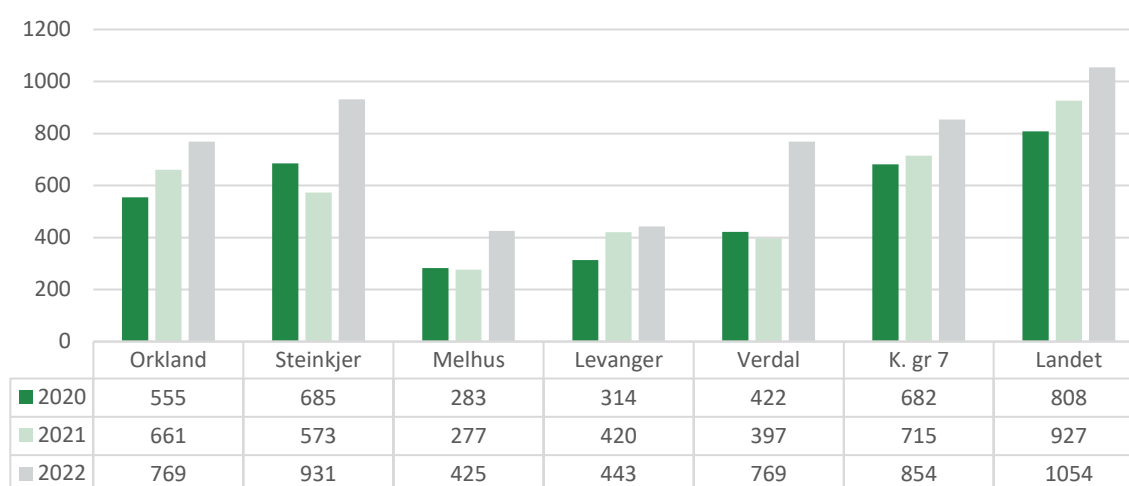
Indikatorer viser høyskoleutdannet personell med tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid i kommunal virksomhet, målt i forhold til antall innbyggere. Verdal er den minste av sammenligningskommunene (15 002 per 31.12.2022), dette kan være en del av forklaringen på høyere antall årskvek per 10 000 innbyggere.

12 Plan og byggesak

12.1 Prioritering

Av totale netto driftsutgifter brukte Orkland i 2022 en prosent tilsvarende 769 kroner per innbygger til plan, byggesak, kart og oppmåling. I forhold til 2021 er kostnadene økt med 108 kroner per innbygger og i forhold til 2020 med 214 kroner per innbygger. Det er store forskjeller i kostnadene mellom kommunene. I forhold til Melhus og Levanger er kostnadene høye, men i forhold til kommunegruppe 7 og landet er kostnadene lave. Årsaken til dette kan være forskjeller i gebyrsatsene, men det kan også ha sammenheng med planarbeid i de enkelte kommunene.

Netto driftsutgifter per innbygger

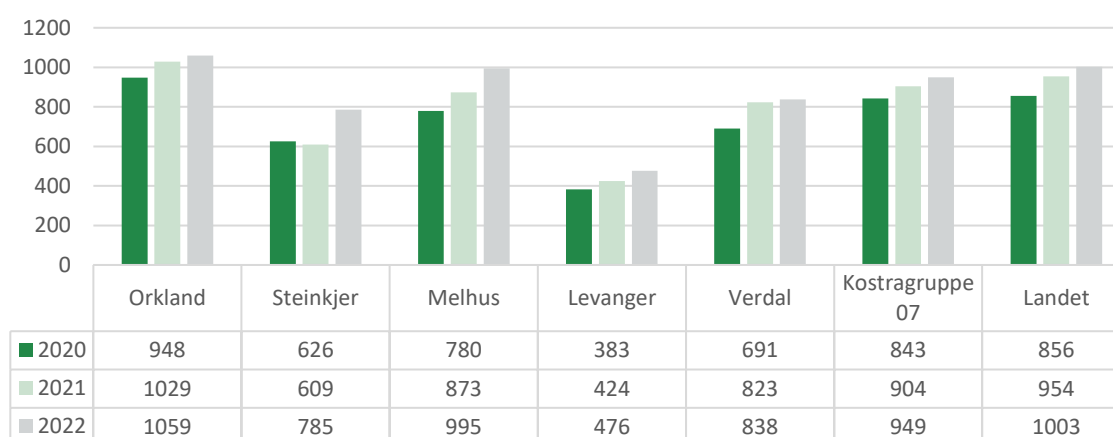

12.2 Produktivitet

I Orkland utgjorde brutto driftsutgifter 1 059 kroner per innbygger i 2022 som er en økning på 30 kroner per innbygger fra 2021. Orkland ligger over øvrige sammenligningskommuner, og ligger nærmere kostragruppen og landet enn de øvrige sammenligningskommunene med unntak av Melhus.

En forklaring på at Orkland ligger høyt kan være høyere aktivitet. Generelt har Orkland hatt en lavere økning i kostnadene enn øvrige kommuner.

Korrigerede brutto driftsutgifter plan, kart og byggesak per innbygger

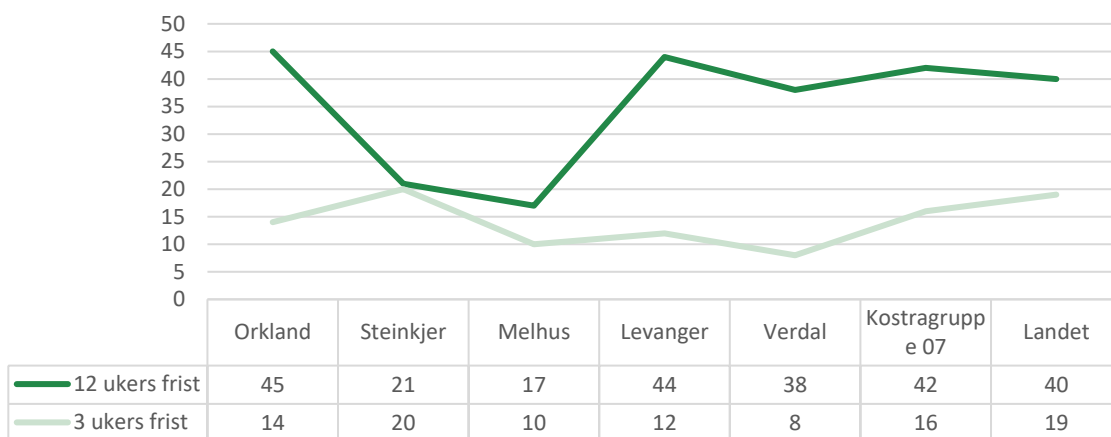

12.3 Kvalitet

Saksbehandlingstiden for byggesaker har økt betydelig i Orkland fra 2021 til 2022. I 2021 var saksbehandlingstiden henholdsvis 31 og 8 dager, mens den i 2022 er økt til 45 og 14 dager. Orkland har gått fra å være blant kommunene med lavest behandlingstid til kommunen med lang behandlingstid. Spesielt er økningen stor på byggesøknader med 12 ukers frist.

Noe av årsaken til økningen i saksbehandlingstid i Orkland er arbeidet med kommuneplanens arealdel.

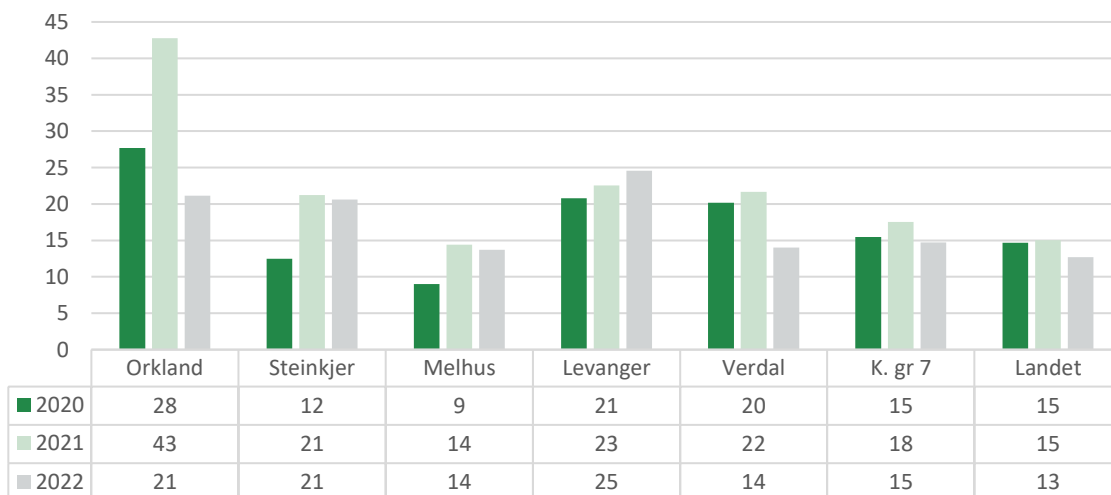
Saksbehandlingstid byggesaksbehandling 2022
- dager

Antall byggesaker som behandles i Orkland har variert mye i perioden 2020-2022. I 2021 ble mer enn dobbelt så mange søknader per 1000 innbyggere behandlet enn i 2022. Til tross for denne reduksjonen behandler Orkland fortsatt flest byggesøknader med unntak av Levanger som har fire flere per 1000 innbyggere.

En av årsakene til dette kan være at Orkland er den største hyttekommunen i Trøndelag og en av de største i landet med totalt cirka 4 600 hytter innenfor kommunens grenser. Til sammenligning har kommunen cirka 9 200 boliger.

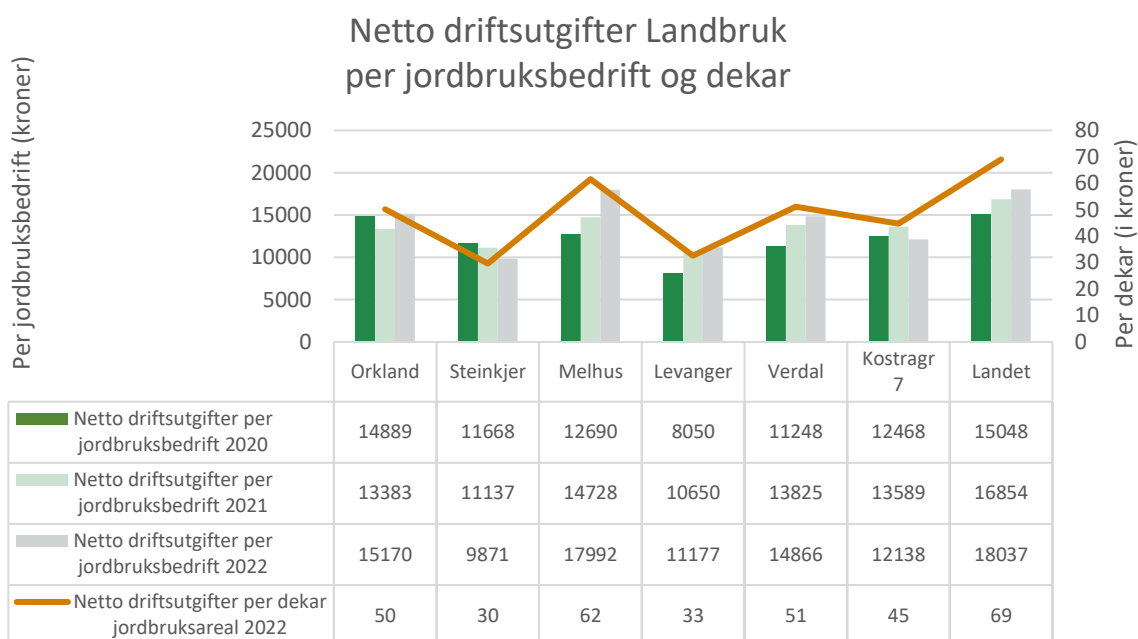
Behandlede byggesøknader per 1000 innbygger

13 Landbruk, naturforvaltning og friluftsliv

I og med at Orkland er en ung kommune er det vanskelig å si at de tall som framkommer for utviklingen i landbruket kun er påvirket av tilfeldige variasjoner mellom år eller en trend.

Orkland har variert noe i netto driftsutgifter per jordbruksbedrift i perioden 2020 til 2022, men hensyntatt inflasjons og lønnsøkning fra 2020 til 2022 er kostnaden redusert. I forhold til sammenlignings-kommunene ligger Orkland, med unntak av Melhus, høyest. I forhold til landet er imidlertid kostnadene lavere.

For dette parameter vil sammenligning med andre være misvisende i og med at landbruksområdene per kommune er svært varierende, og det samme gjelder størrelsen på jordbruksbedriftene.

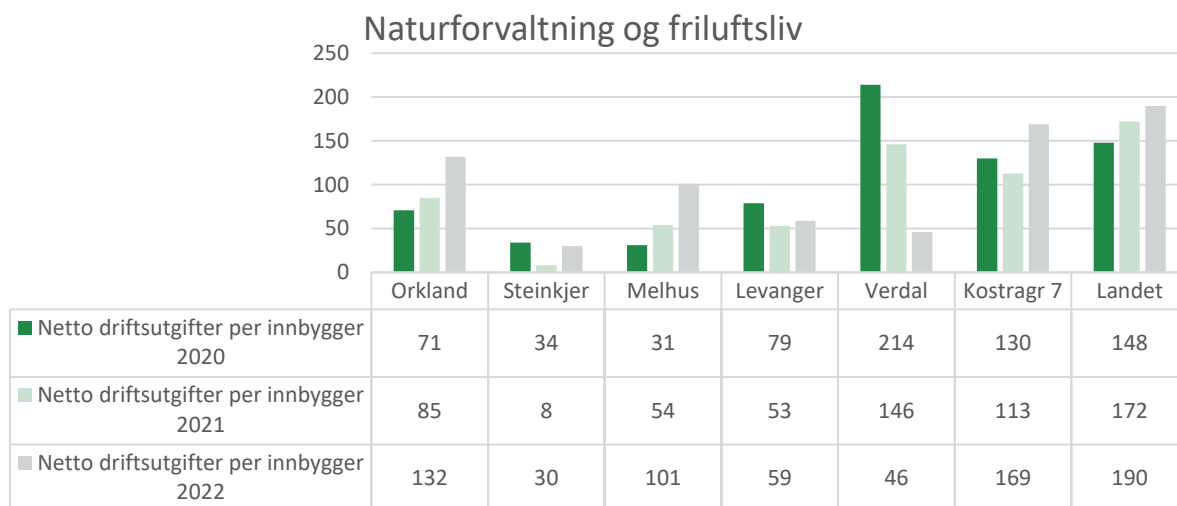
Kostnad per dekar jordbruksareal gir en bedre indikasjon på ressursbruken. Her ligger Orkland lavere enn landet, Melhus og Verdal.

Jordbruksbedrifter	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
I drift 2022	312	513	240	396	291	6279	37 682
Endring fra 2020	-13	-20	-5	-27	-15	-172	-1 031
Endring prosent fra 2020	-4,00 %	-3,75 %	-2,04 %	-6,38 %	-4,90 %	-2,67 %	-2,66 %

I tabellen over vises utviklingen i antall jordbruksbedrifter fra 2020 til 2022. I 2022 var det i Orkland 312 jordbruksbedrifter. Dette er en nedgang på 13 bedrifter i forhold til 2020, tilsvarende en reduksjon på 4 prosent. Trenden med at det blir færre jordbruksbedrifter er den samme for hele landet selv om reduksjonen varierer noe for de enkelte kommunene. For landet var nedgangen på 2,66 prosent fra 2020 til 2022.

Jordbruksareal	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr 7	Landet
Areal 2022	94 242	170 716	70 154	135 664	84 529	1 701 683	9 845 062
Endring fra 2020	35	-853	705	657	46	4 255	-14 556
Endring prosent fra 2020	0,04 %	-0,50 %	1,02 %	0,49 %	0,05 %	0,25 %	-0,15 %

Utviklingen i antall dekar jordbruksareal viser at arealbruken i landbruket ikke utvikler seg i takt med at antall landbruksbedrifter reduseres. For Orkland er det samme arealbruk i 2022 som i 2020. For landet som helhet er jordbruksarealet i drift redusert med 0,15 prosent.

Orkland har økt sine kostnader til naturforvaltning og friluftsliv i perioden. Siden det er relativt små beløp det er snakk om, vil selv et lite prosjekt utgjøre en stor forskjell. Dette fremkommer også for de øvrige kommunene.

Orkland har høyere kostnader enn Trønder-kommunene, men ligger lavere enn kostnadsgruppe 7 og landet.

14 Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltningen omfatter formålsbygg som er følgende kategorier:

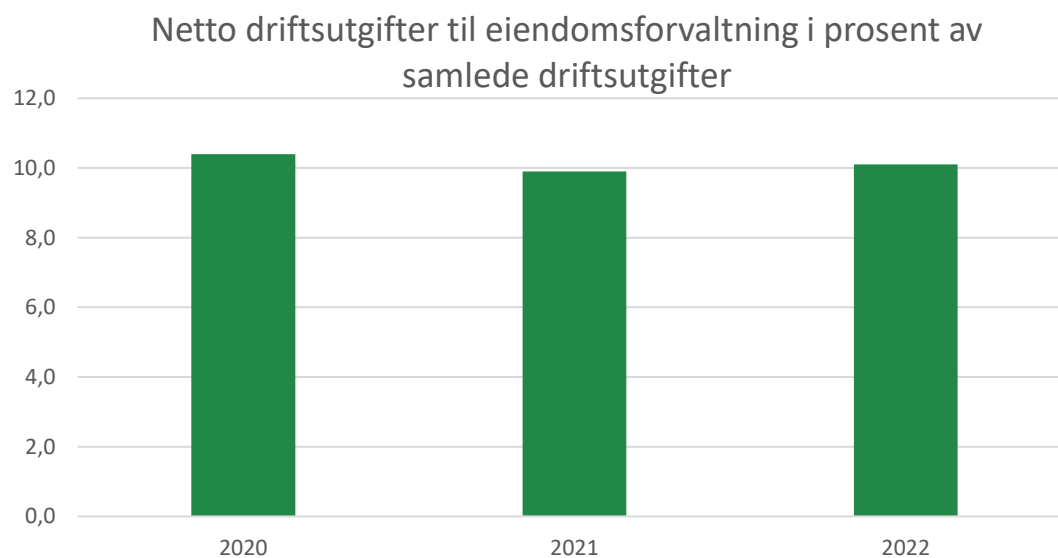
- Administrasjonsbygg
- Barnehagelokaler
- Skolelokaler
- Institusjonslokaler
- Kommunale idrettsbygg/-anlegg
- Kommunale kulturbygg

14.1 Areal for kommunale formålsbygg etter funksjon (m²)

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal
Administrasjonslokaler	7 392	16 312	5 860	10 727	7 800
Barnehagelokaler og skyss	10 846	5 588	9 218	6 447	4 650
Skolelokaler	36 903	51 725	46 043	42 182	37 000
Institusjonslokaler	17 010	43 044	22 790	10 740	21 850
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	20 001	0	15 895	16 358	1 500
Kommunale kulturbygg	3 881	9 923	2 842	6 343	7 800

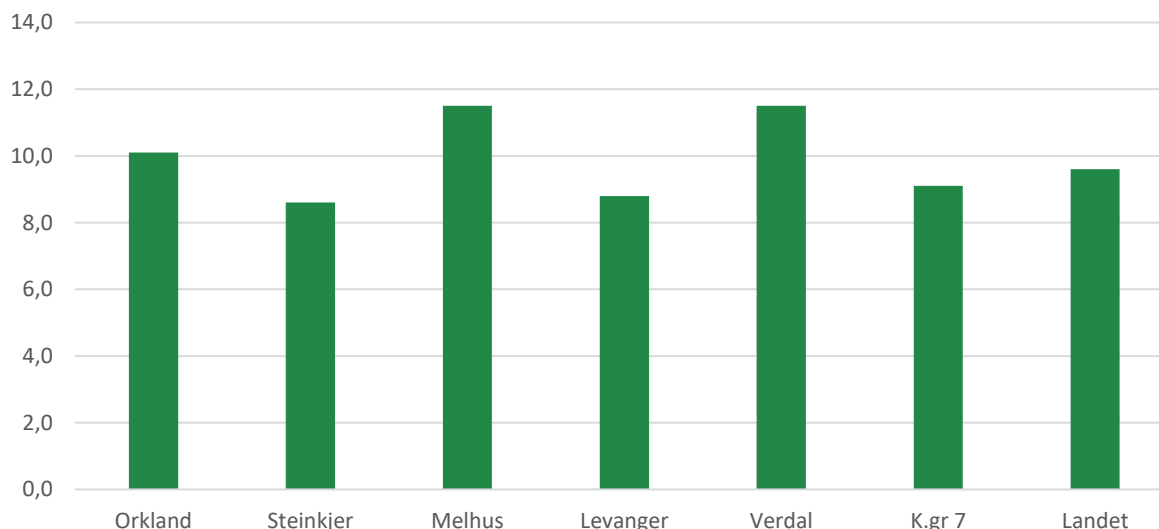
Orkland kommune har store arealer til kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg. Hovedårsaken til dette er at arealet i Orklandbadet er med i tallene til Orkland kommune.

14.2 Prioritering

Andelen av netto driftsutgifter til formålsbygg er stabil i perioden.

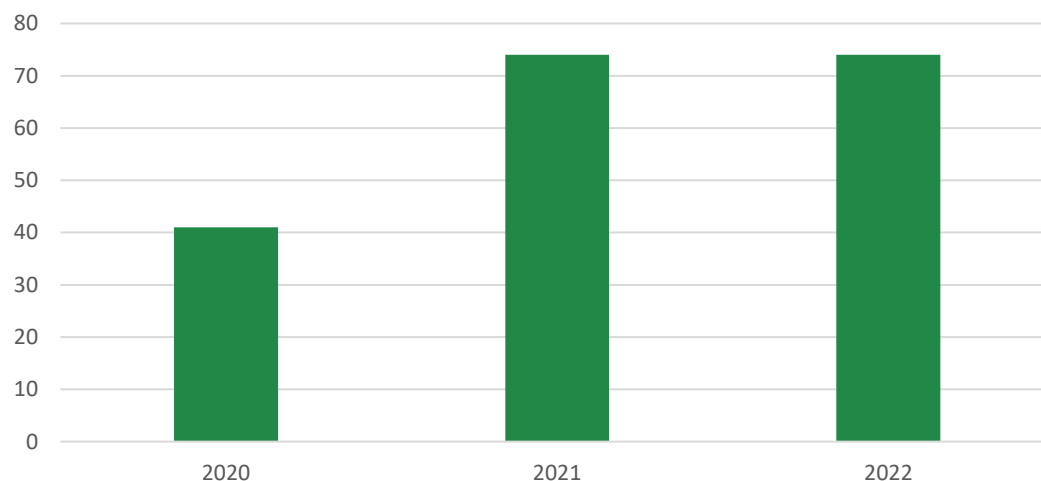
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)

Tabellen viser at Orkland ligger like over landet og kommunegruppen for andelen av netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning, med en andel på 10,1 prosent. Av sammenligningskommunene er Steinkjer lavest med 8,6 prosent, Melhus og Verdal er høyest med 11,5 prosent.

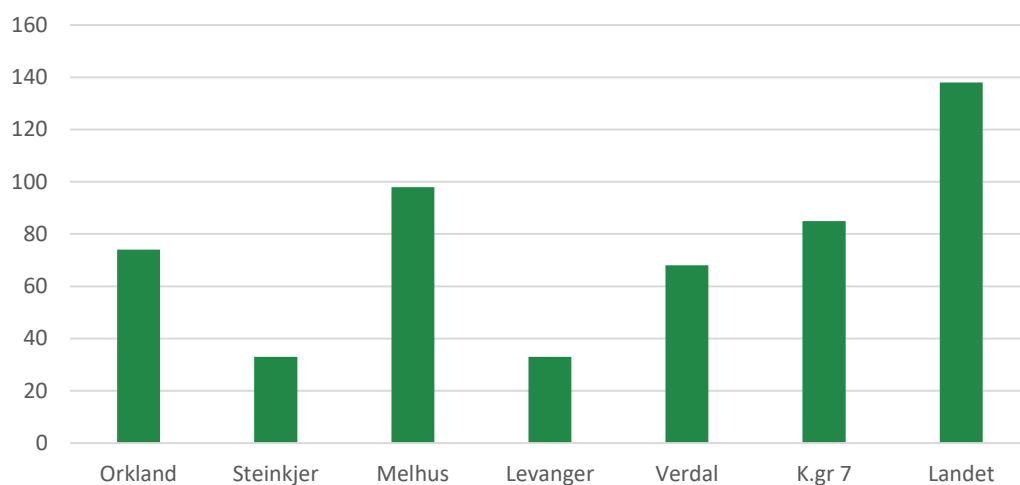
14.3 Kvalitet

Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter

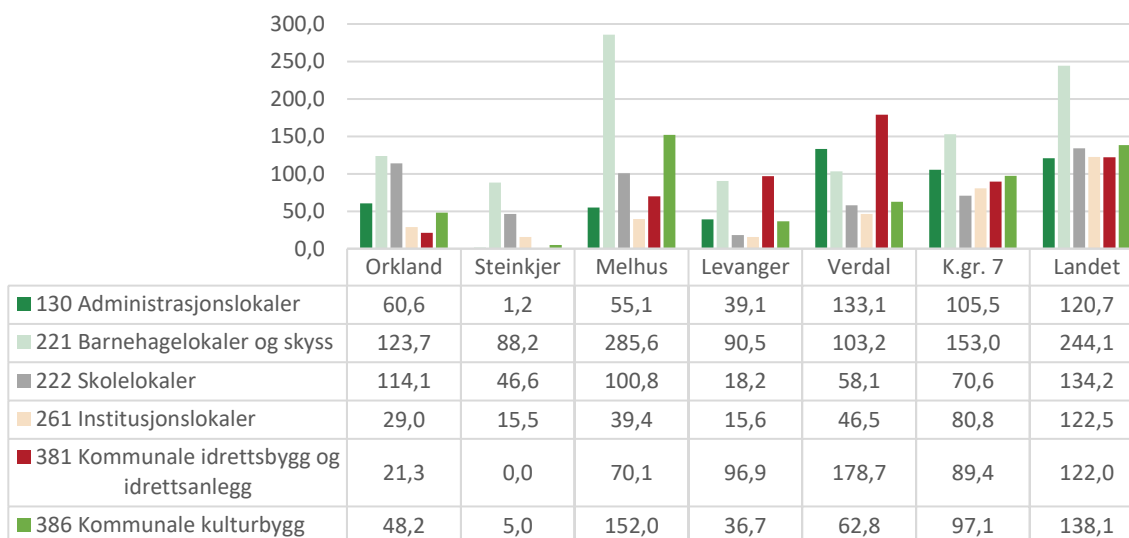
Utgiftene til vedlikehold per kvadratmeter for formålsbygg har økt betydelig fra 41 kroner per kvadratmeter i 2020, til 74 kroner per kvadratmeter i 2021. Videre har den holdt seg stabil i 2022. Størst har økningen vært innenfor skolebygg. Dette skyldes hovedsakelig økt satsing på vedlikehold av skolebygg.

Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)

Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter i Orkland er på 74 kroner. Av sammenligningskommunene er Steinkjer og Levanger lavest med 31 kroner. Melhus ligger høyest med 98.

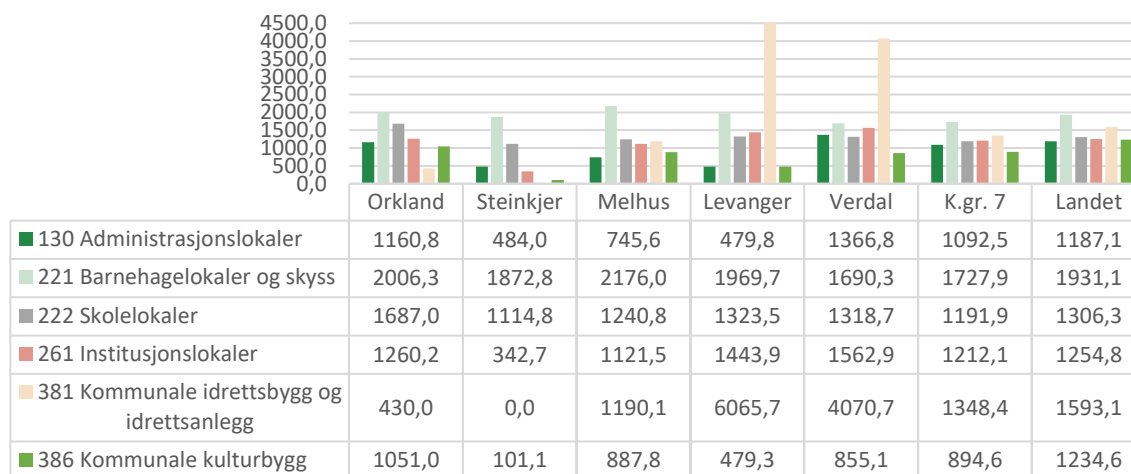
Vedlikehold per m² for ulike formålsbygg

Når vi fordeler vedlikeholdsutgiftene på de ulike formålsbygg varierer det mye mellom de enkelte kommunene. Vi ser at Orkland ligger lavt på alle gruppene med unntak av skolelokaler.

14.4 Produktivitet

Brutto driftsutgifter per m² for ulike formålsbygg

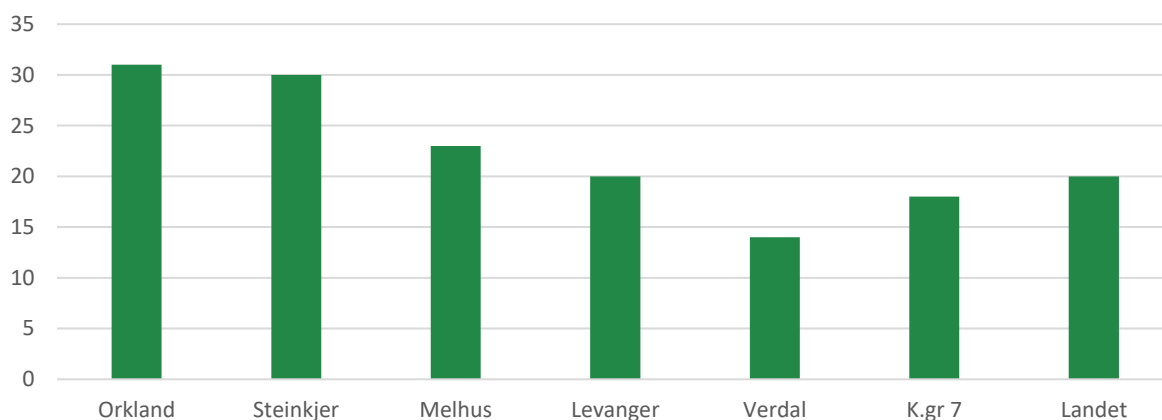

Totalt ligger sammenligningskommunene forholdsvis samlet med unntak av Steinkjer som ligger vesentlig lavere. Mellom de ulike gruppene av bygg varierer brutto utgifter.

15 Bolig

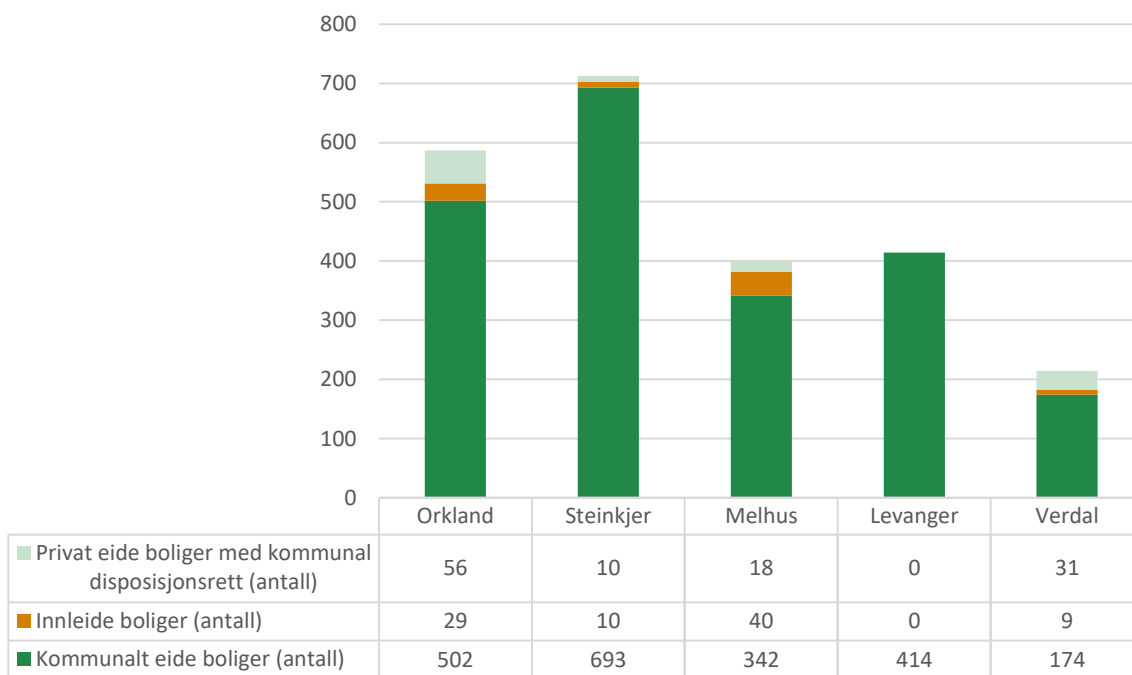
15.1 Oversikt over disponerte boliger

Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)

Orkland kommune har en stor andel kommunalt disponerte boliger. Steinkjer er på omtrent samme nivå. Ellers ligger sammenligningskommunene vesentlig lavere.

Antall kommunalt disponerte boliger etter eierform

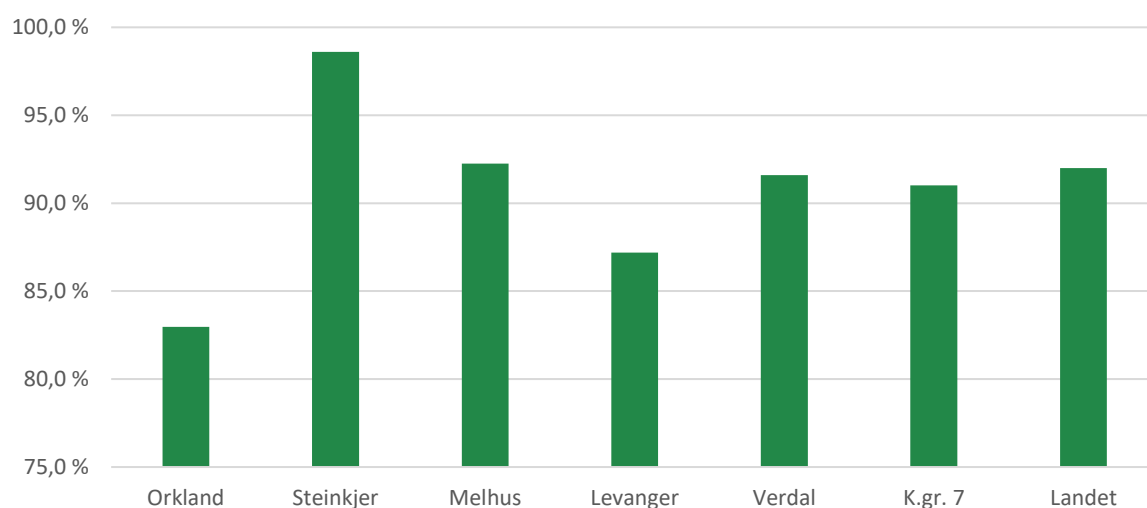
Orkland kommune har forholdsvis mange innleide og private boliger med disposisjonsrett som gjør at totalt antall disponerte boliger blir høyt sammenlignet med de andre kommunene, med unntak av Steinkjer.

Andel utleide boliger

Andelen utleide boliger har gått ned fra 89,1 prosent i 2020 til 83 prosent i 2022.

Andel utleide boliger per 31.12.2022

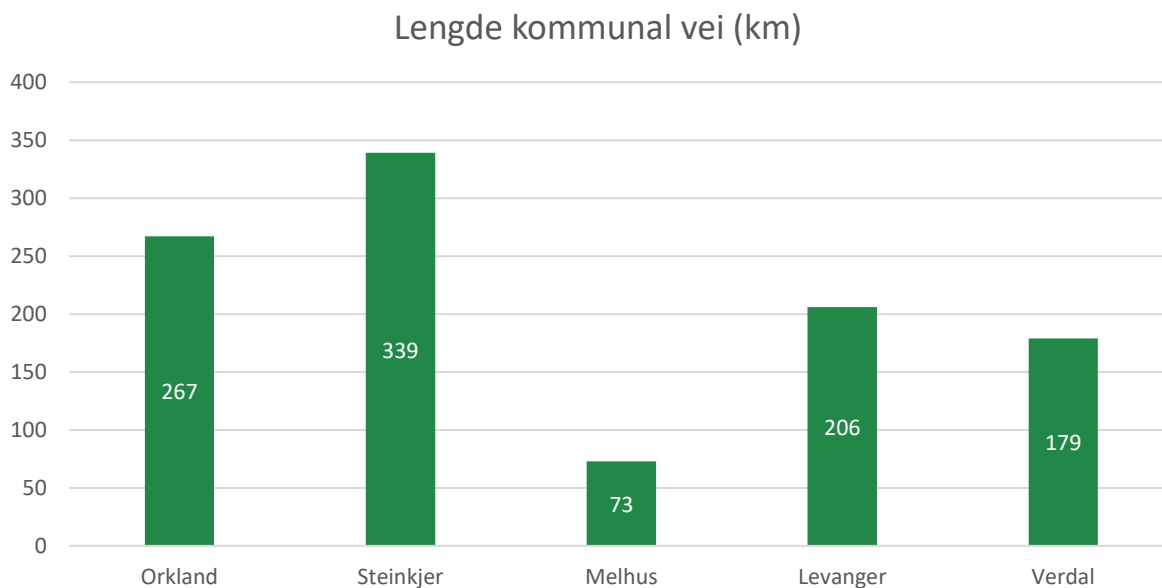

Orkland kommune har en utleiegrad på 83 prosent ved årsskiftet. Sammenligningskommunene har en betydelig høyere utleiegrad enn vi har.

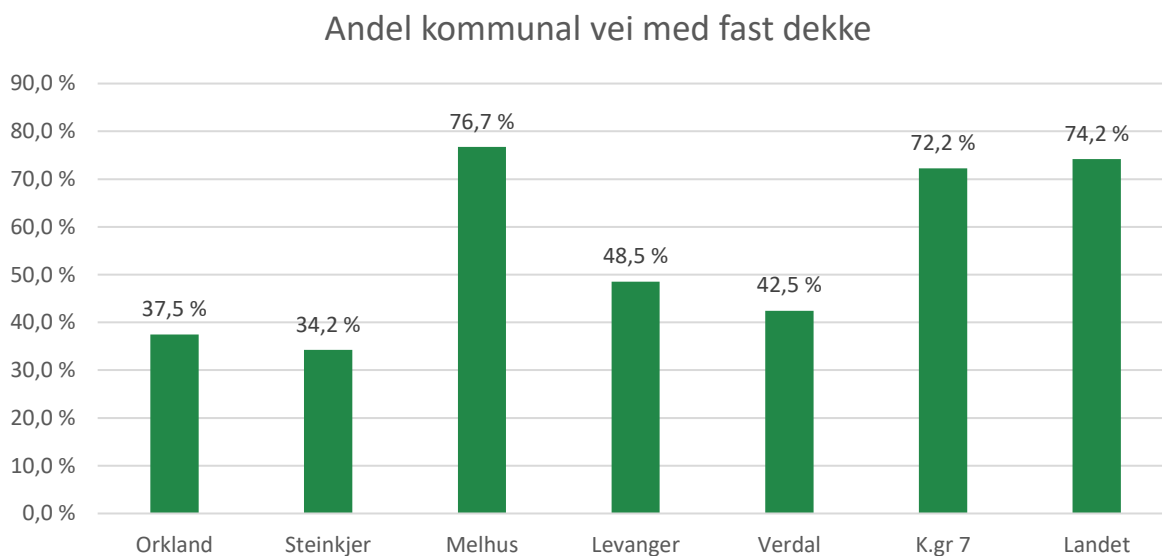

16 Samferdsel

16.1 Kommunale veier

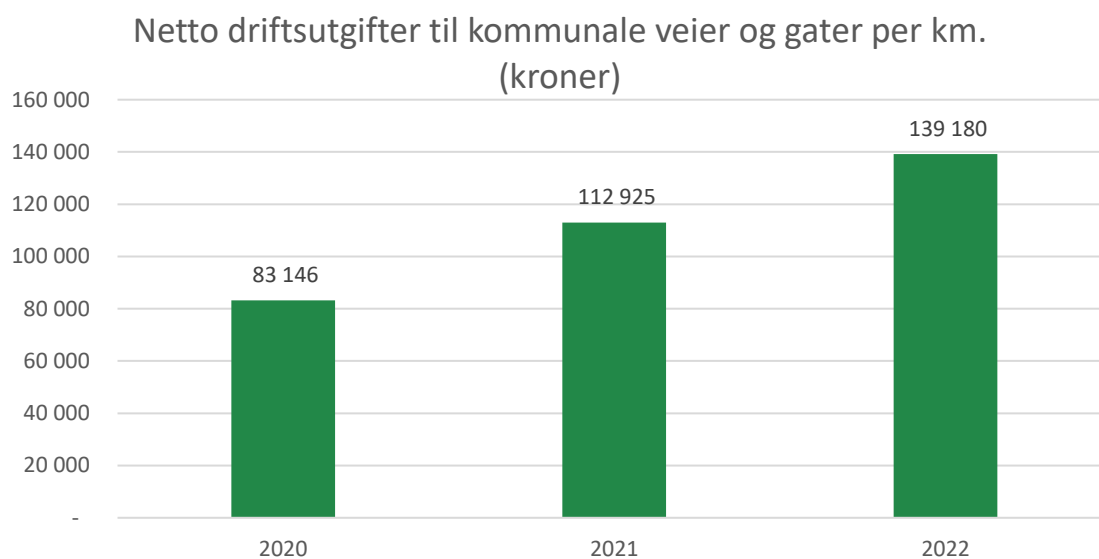

Orkland kommune har 267 kilometer med kommunal vei. Dette er vesentlig mer enn sammenligningskommunene, med unntak av Steinkjer som har 339 kilometer.

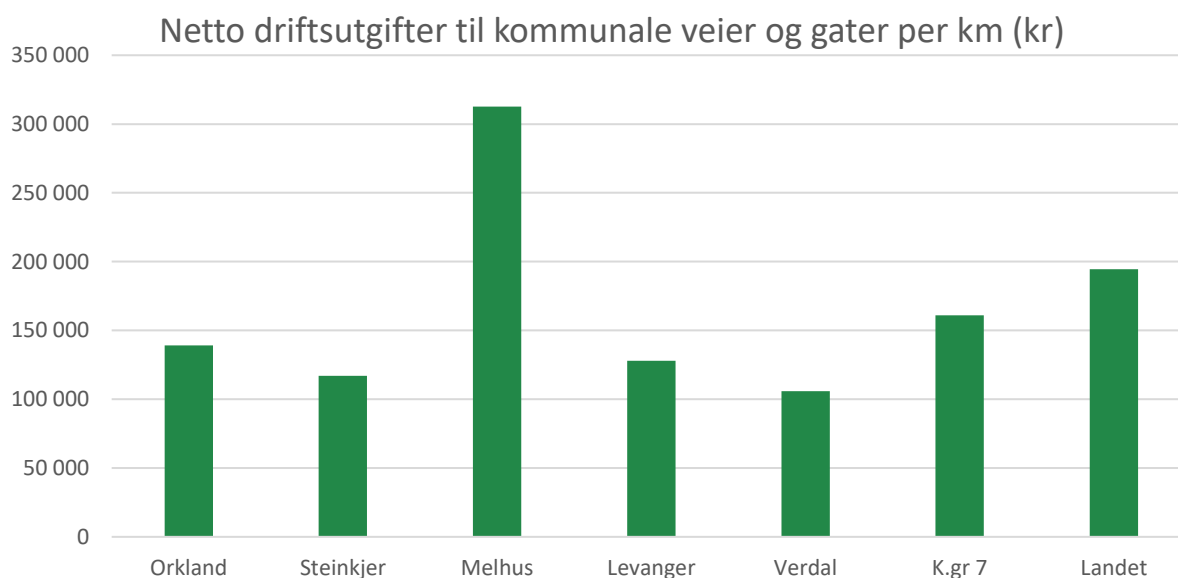

Orkland kommune har en lav andel kommunal vei med fast dekke.

16.2 Prioritering

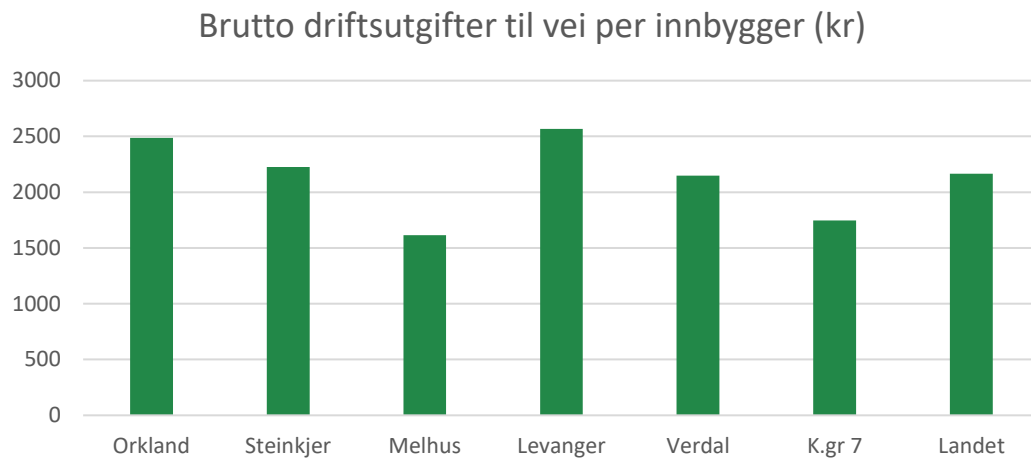

Orkland kommune har en betydelig økning i netto driftsutgifter fra 2020 til 2022.

Orkland kommune ligger omtrent på samme nivå som sammenligningskommunene til drift av kommunale veier per kilometer, med unntak av Melhus som ligger vesentlig høyere. Vi ligger lavere enn kommunegruppen og landet.

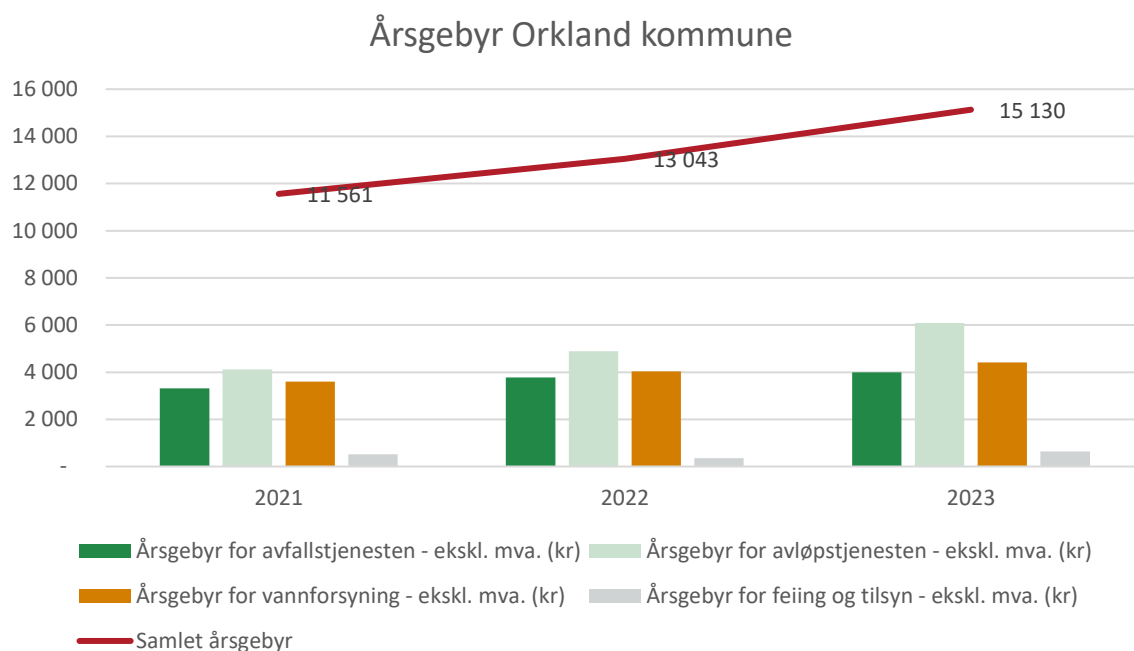
16.3 Produktivitet

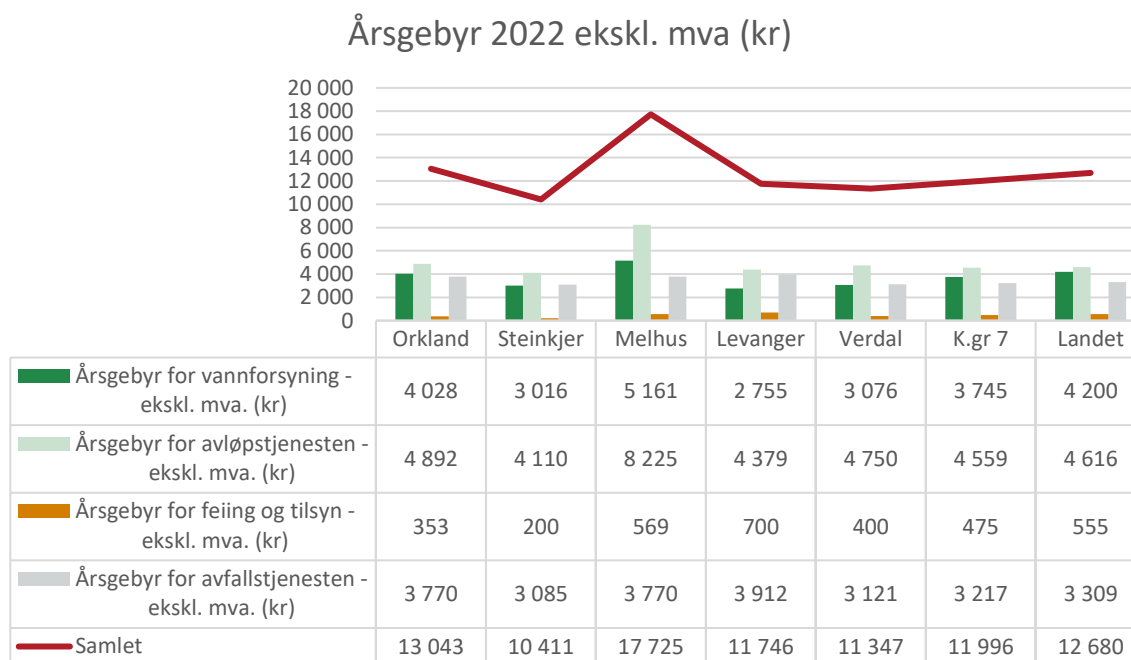
Orkland kommune bruker omtrent det samme som sammenligningskommunene til drift av vei per innbygger. Det er bare Melhus, som har lite kommunal vei, som ligger vesentlig lavere. Vi ligger over kommunegruppen og landet.

17 Selvkosttjenester

17.1 Oversikt årsgebyr

De kommunale årsgebyrene for selvkosttjenestene i Orkland kommune har samlet økt fra 11 561 kroner i 2021 til 15 130 kroner i 2023. Dette er en økning på 30,9 prosent. Størst økning har det vært på årsgebyret for avløp.

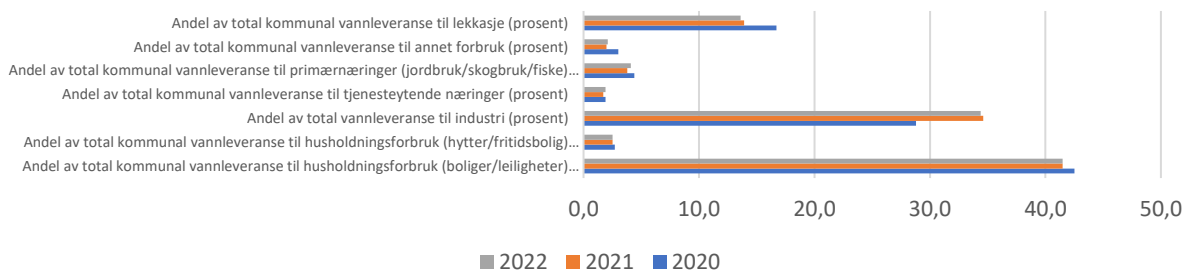
For selvkosttjenestene samlet (vann, avløp, feiing og renovasjon) ligger vi over landet og kommunegruppen samlet. Av sammenligningskommunene er det bare Melhus som er høyere enn oss.

17.2 Kommunal vannforsyning

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K.gr. 7	Landet
Antall kommunale vannverk (antall)	6	4	2	2	1	..	1091
Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning (antall)	12 859	20 520	11 208	17 685	12 000	..	4 627 615
Lengde kommunalt ledningsnett totalt (m)	446 562	345 170	157 242	311 053	270 932	..	52 326 692
Antall meter fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt siste tre år (m)	1787	4777	664	1234	100	..	329620
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning (prosent)	68,8	85,7	64,6	86,9	80,0	..	84,3
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,40	1,38	0,42	0,40	0,04	..	0,63
Beregnet gjennomsnittsalder for det kommunale vannledningsnett med kjent alder (år)	27,0	40,0	28,0	28,0	29,0	..	34,0
Tilknytningstetthet på det kommunale distribusjonsnett (innbyggere/km) (antall)	29	59	71	57	44	..	88
Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning per år (m ³ /m/år) (m ³)	1,0	2,1	3,9	2,5	1,2	..	3,8

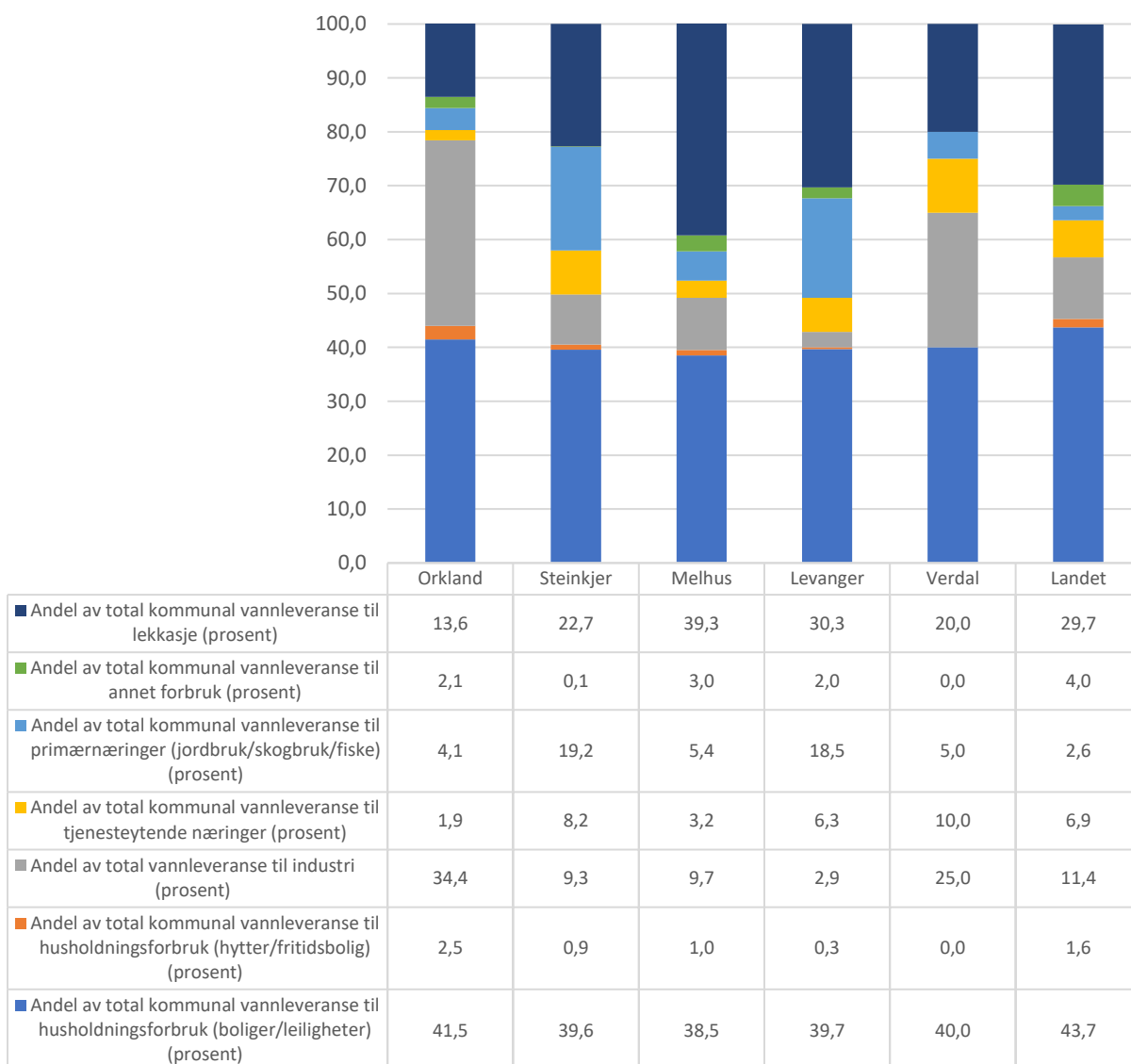
Tall for Kommunegruppen er ikke tilgjengelig

68,8 prosent av befolkningen i Orkland er tilknyttet kommunal vannforsyning, som er vesentlig lavere enn sammenligningskommunene, med unntak av Melhus som er lavere enn oss. Selv om lengden på vårt ledningsnett er vesentlig lenger enn sammenligningskommunene, har vi en lavere dekningsgrad. Årsaken til dette er at vi har en lavere tetthet (innbyggere per kilometer) på ledningsnett. Vi har 29 innbyggere per kilometer, mens sammenligningskommunene ligger i intervallet 44-71 innbyggere per kilometer.

Samlet er det vannforbruket i boliger og leiligheter som har den største andelen av vannleveransen med 41,5 prosent i 2022, dette er en nedgang på en prosent fra 2020. Andelen vannleveranse til industrien har økt fra 28,8 prosent i 2020 til 34,4 prosent i 2022. Andelen til lekkasje er redusert fra 16,7 prosent til 13,6 prosent i perioden 2020-2022.

Andeler av vannleveranse

Orkland kommune har den laveste andelen av produsert vann som forsvinner i lekkasje. Dette indikerer at det er et godt vedlikeholdt nett. Kommunen har også den største andelen av vann som leveres til industri.

17.3 Kommunalt avløp

	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	Landet
Septiktømming - antall tilknyttede innbyggere (antall)	3 564	5 957	3 249	64	2 803	653 445
Antall kommunalt eide avløpsanlegg (=>50 pe) (antall)	14	14	7	5	4	2 729
Antall innbyggere tilknyttet kommunalt avløp (=>50 pe) (antall)	14 487	21 480	10 990	16 325	11 971	4 657 808
Antall pumpestasjoner (antall)	55	98	44	73	70	10757
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)	77,7	89,9	63,4	80,2	79,8	85,6
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannsnett med kjent alder (år)	29,0	38,0	27,0	30,0	31,0	35,0
Andel kommunalt spillvannsnett med ukjent alder (%)	16	21	13	29	4	14
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,40	0,20	1,79	0,58	..	0,66
Tilknytningstetthet på det kommunale distribusjonsnettet (avløp) (innb/km) (antall)	73	56	94	77	60	117
Tetthet av pumpestasjoner (antall/km kommunalt spillvannsnett) (antall)	0,28	0,26	0,38	0,35	0,35	0,27

For Orkland er 77,7 prosent av befolkningen tilknyttet kommunal avløpstjeneste. Vi ligger under sammenligningskommunene, med unntak av Melhus og Verdal som har en lavere andel.

I tillegg til egne innbyggere har Orkland også ansvaret for tilsyn og tømming av septiktanker i fritidsboliger.

17.4 Feiing

	Orkland 2022	Steinkjer 2022	Melhus 2022	Levanger 2022	Verdal 2022	K gr 7 2022	Landet 2022
Antall piper (antall)	13 769	9 450	6 323	9 391	5 581	247 534	2 088 237
Antall piper per innbygger (antall)	0,74	0,39	0,36	0,46	0,37	0,43	0,38
Antall piper feiet (antall)	3 249	1 445	1 714	3 319	2 367	61 195	454 123
Andel piper feiet (prosent)	23,60 %	15,30 %	27,10 %	35,30 %	42,40 %	24,70 %	21,70 %
Årsverk av feier per 1000 innbyggere (årsverk)	0,33	0,14	0,21	0,25	0,14	-	0,14

Tallene for årsverk per innbygger omfatter totale årsverk fordelt på innbyggertallet til Orkland og Skaun til sammen. Dette skyldes at vi også driver tjenesten for Skaun kommune.

Orkland kommune har en stor andel piper per innbygger sammenlignet med de øvrige kommunene fordi fritidsboliger er inkludert. Dette medfører at årsverk til feiing per innbygger blir høyt.

18 Brann og ulykkesvern

	Orkland 2021	Orkland 2022	Steinkjer 2022	Melhus 2022	Levanger 2022	Verdal 2022	K.gr 7 2022	Landet 2022
Antall boligbranner	9	9	14	2	12	5	197	1799
Boligbranner per 1000 innbygger	0,49	0,48	0,58	0,12	0,59	0,33	0,34	0,33
Antall bygningsbranner	16	14	18	5	18	8	339	2978
Antall bygningsbranner per 1000 innbyggere	0,9	0,7	0,8	0,3	0,9	0,5	0,6	0,5
Antall utrykninger	283	272	293	205	287	216	9261	95157
Antall utrykninger til branner og andre utrykninger per 1000 innbyggere	15,3	14,6	12,2	11,8	14,1	14,4	16,1	17,3
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere	0,54	0,57	0,51	0,30	0,64	0,51		0,71

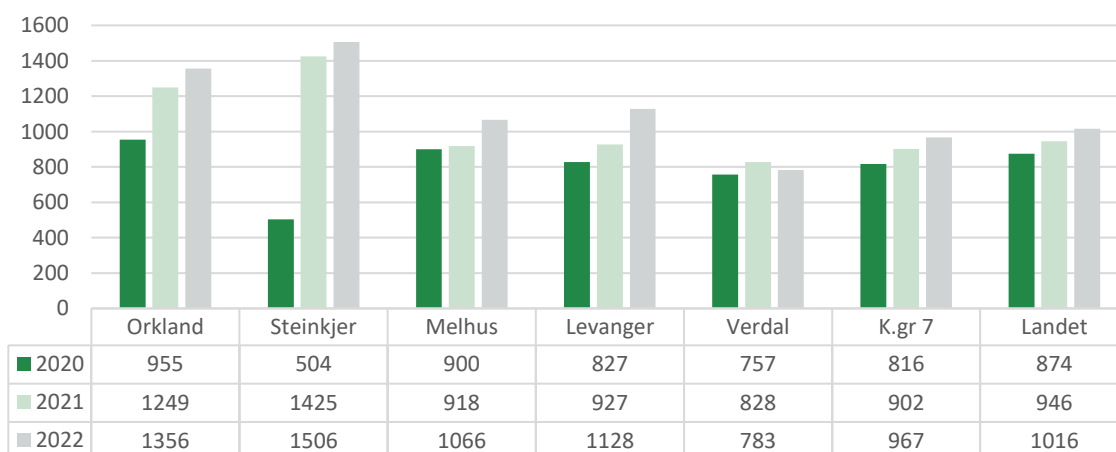
I tabellen fremkommer det at det i 2022 var 11 færre utrykninger i Orkland enn i 2021. Begge disse to årene ligger betydelig over 2020 hvor det var 196 utrykninger. Antall bygningsbranner viser også en nedgang fra 2021.

Antall utrykninger fordelt per innbygger er høyere i Orkland enn i Trønder-kommunene, men er lavere enn kostragruppe 7 og landet.

Tallene for årsverk per innbygger omfatter totale årsverk fordelt på innbyggertallet i Orkland og Skaun til sammen. Dette skyldes at vi også driver tjenesten for Skaun kommune.

18.1 Prioritering

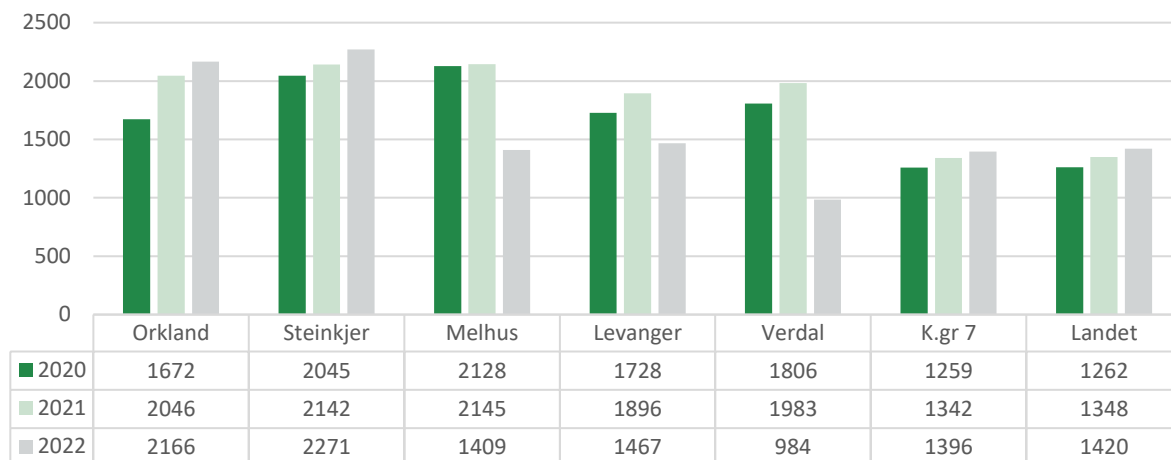
Netto driftsutgifter per innbygger

Orkland kommune har høyere netto driftsutgifter per innbygger enn øvrige kommuner, med unntak av Steinkjer. Orkland har ansvaret for driften av 5 egne brannstasjoner i tillegg til brannstasjonen i Skaun. Til sammenligning har Levanger kun 1 brannstasjon.

18.2 Produktivitet

Brutto driftsutgifter per innbygger

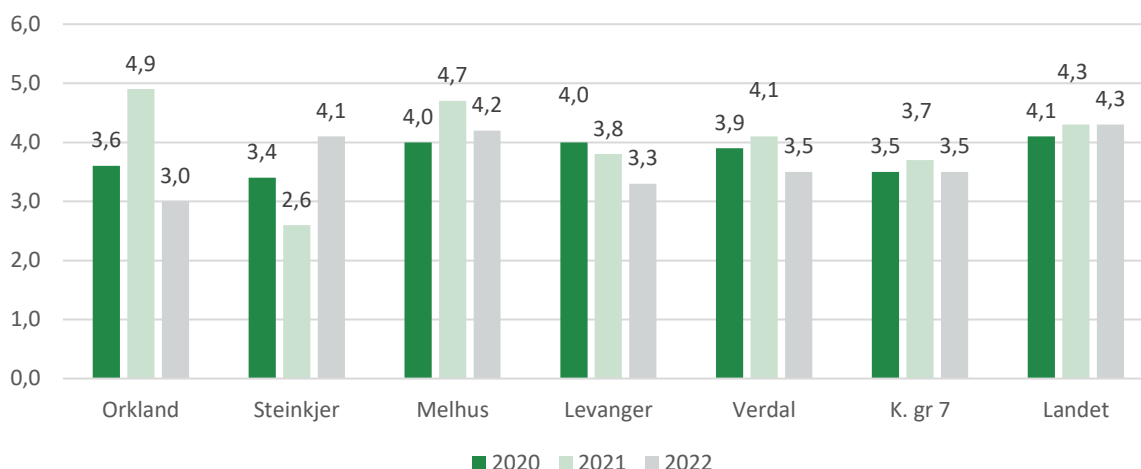

Brutto driftsutgifter per innbygger har økt betydelig fra 2020 til 2022 i Orkland. Noe av dette skyldes økt bemanning som følge av lovkrav. I forhold til sammenligningskommunene er det kun Steinkjer som har høyere kostnader enn Orkland. Også dette parameteret påvirkes av at Orkland har flere brannstasjoner enn de øvrige kommunene.

19 Kultur/Barne- og ungdomstiltak

19.1 Prioritering

Netto driftsutgifter til kultur i prosent

Orkland har redusert kostnadene til kultursektoren vesentlig i forhold til 2021. Årsaken til denne reduksjonen er bidraget til Orkla Industrimuseum med 20 millioner kroner i 2020.

Orkland ligger lavest i netto driftskostnader til kultur av alle sammenligningskommunene. Som oversikten viser, er det til dels store forskjeller i enkeltkommunene i løpet av perioden. Dette skyldes trolig, i likhet med tilfellet for Orkland i 2021, at spesielle tilskudd/tiltak innenfor den enkelte kommune gir store utslag år for år, også for sammenligningskommunene.

	Orkland 2021	Orkland 2022	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K. gr 7	Landet
NDU til idrett i prosent	1,40 %	0,90 %	1,70 %	1,90 %	1,30 %	1,00 %	1,30 %	1,50 %
NDU til barn og unge i prosent	0,80 %	0,80 %	0,70 %	1,30 %	0,60 %	0,90 %	0,80 %	0,90 %
NDU til kultursektoren per innbygger (kr)	3 312	2 144	2 953	2 926	2 258	2 251	2 433	3 083
NDU til allmenn kultur per innbygger (kr)	1 808	872	1 147	724	957	1 005	967	1 401
NDU til folkebibliotek per innbygger (kr)	251	270	293	216	302	243	300	339
Investeringsutgifter kultursektoren per innbygger (kr)	113	348	803	2 080	62	-18	1 407	1 227

I tabellen er tallene for Orkland vist for både 2021 og 2022, mens det for de øvrige kommuner kun vises tall for 2022.

Orkland ligger lavest på netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger. For de enkelte områdene er det store variasjoner, men Orkland har lavere netto driftsutgifter enn landet på alle områder.

19.2 Dekningsgrad

	Orkland 2021	Orkland 2022	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal	K. gr 7	Landet
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	1,6	2,2	2,4	4,4	2,8	3,7	3,7	4,1
Utlån per innbygger (antall)	1,6	1,6	2,7	2,2	2,2	3,0	2,2	2,3
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	14,0 %	14,6 %	16,9 %	22,9 %	11,8 %	12,6 %	13,7 %	12,9 %
Besøk per kinoforestilling (antall)	25,6	33,3	14,4	26,7	..	26,0	21,1	22,2

I tabellen er tallene for Orkland vist for både 2021 og 2022, mens det for de øvrige kommuner kun vises tall for 2022.

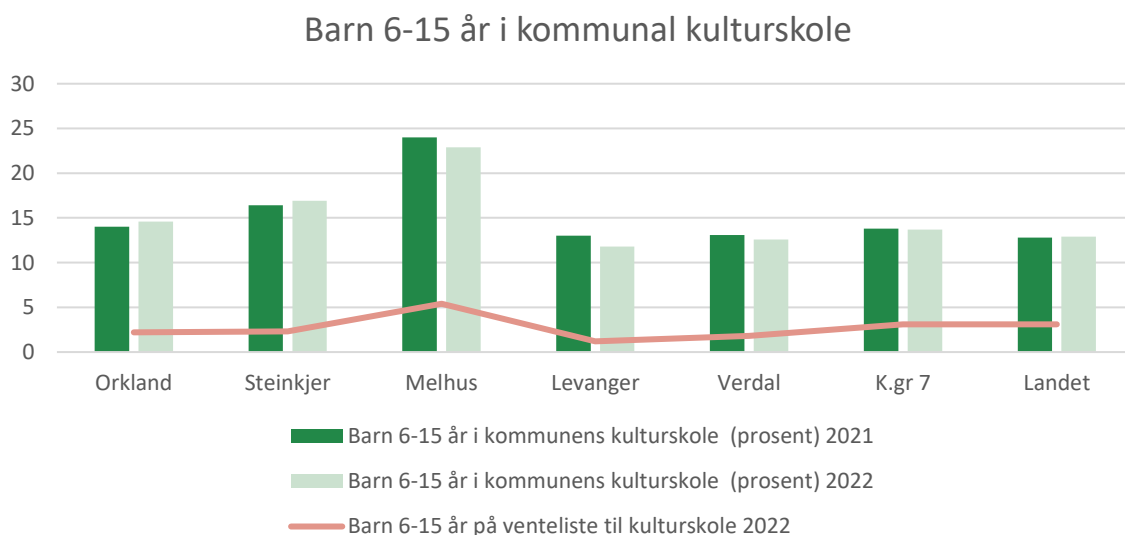
Tallene for Orkland er forbedret på alle punkter, med unntak av utlån av bøker per innbygger som er uforandret. Mye av dette kan nok forklares med at pandemien påvirket tallene for 2021. Den samme utviklingen sees også blant sammenligningskommunene.

I tallmaterialet for bibliotekene må besøkstall og utlån sees i sammenheng med at Orkland har fire bibliotek med begrenset åpningstid og kundegrnlag, mens sammenligningskommunene har ett stort bibliotek med lange åpningstider og forholdsmessig høyere bemanning.

Orkland kino har hatt et høyere besøkssnitt enn sammenligningskommunene, men det budsjettmessige driftsgrunnlaget for kinoen medfører at kinoen må opp igjen på et snittbesøk rundt 50 personer per forestilling for å kunne drive i balanse.

19.2.1 Kulturskole

Elevtall, ventelister og dekningsgrad

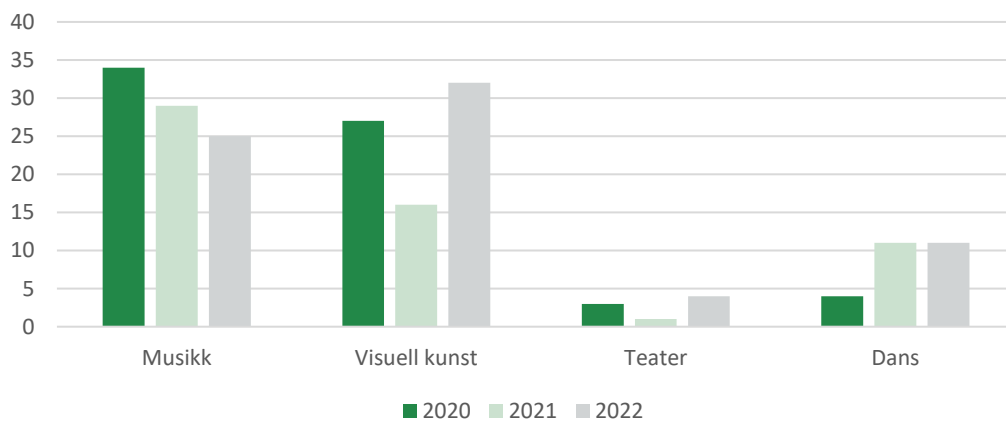
14,6 prosent av barna i aldersgruppen er elev i kommunal kulturskole i Orkland, som er en liten økning fra 2021. Dette ligger noe under snittet for sammenligningskommunene hvor Melhus trekker opp, men høyere enn kommunegruppe 7 og landet. 2,2 prosent av barna står på venteliste som også ligger på snittet.

Oversikt over elever og elevplasser i kulturskolen

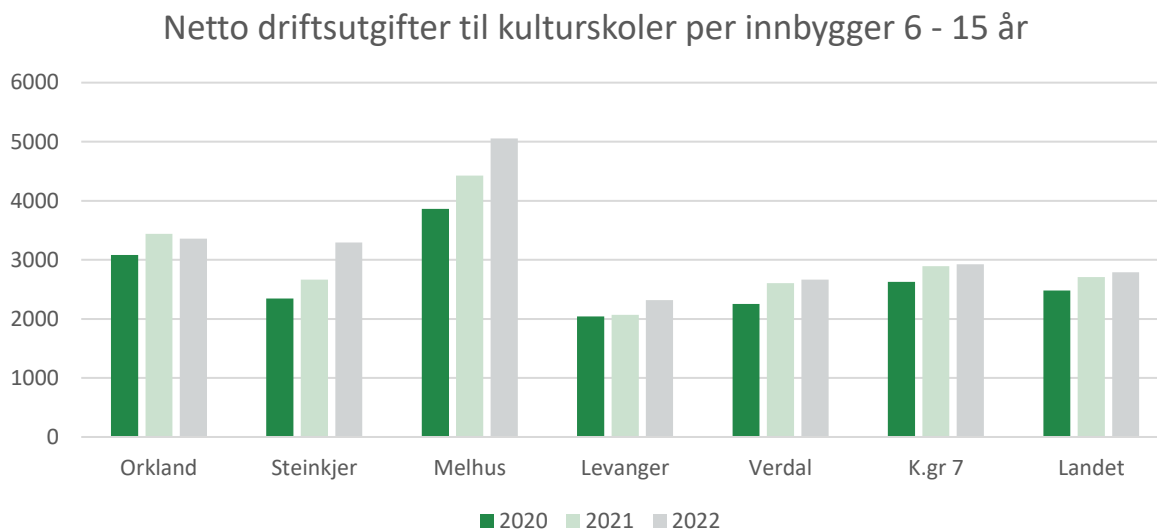
Orkland har hatt en svak økning i elevtallet i 2022, men flere elever har mer enn ett tilbud i kulturskolen og dermed er økningen i antall elevplasser markant og på høyde med året før kommunesammenslåingen.

Ventelister elevplasser

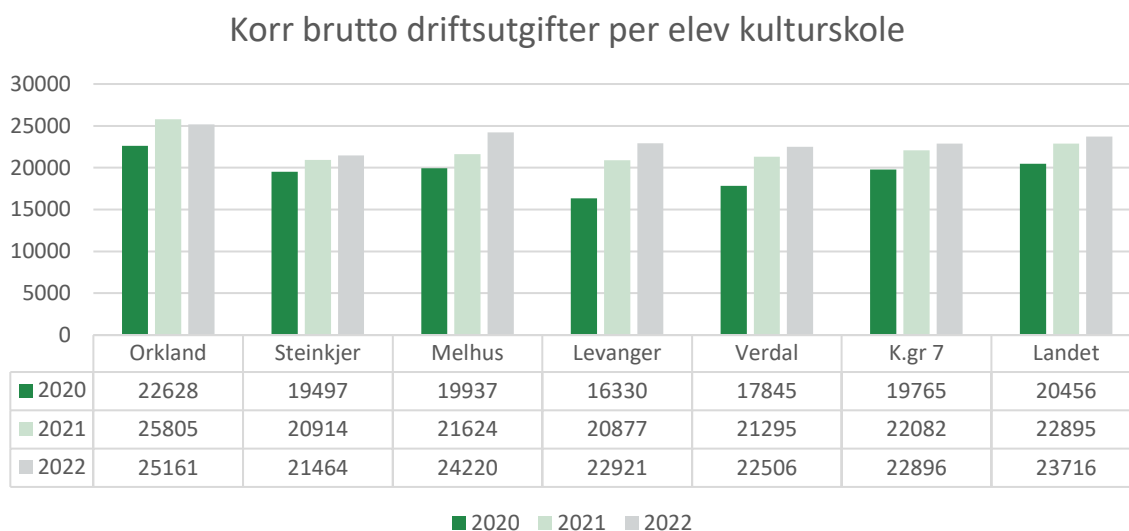

Ventelister skyldes manglende kapasitet på den disiplinen/undervisningsstedet eleven har søkt på eller at eleven har søkt etter søknadsfrist 1. juni og derfor ikke fått plass innen telledato 1. oktober. På musikk har det vært nedgang i perioden, mens det for visuell kunst har vært en markant økning i 2022.

19.3 Prioritering og produktivitet

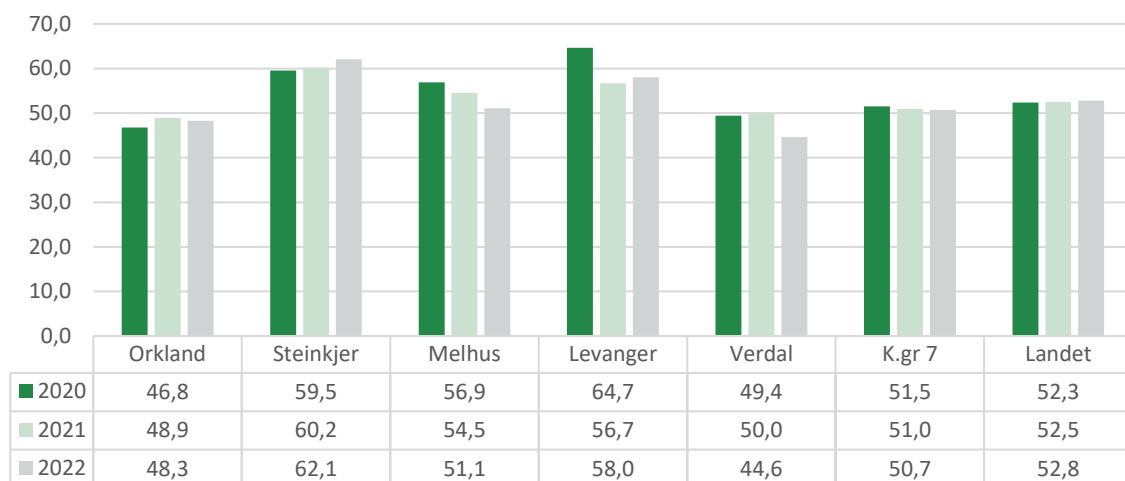

Tabellen viser den økonomiske prioriteringen av kulturskolen og vil ha sammenheng med dekningsgraden som forklart i forrige avsnitt, og innretning av tilbudet som forklart lenger ned i dette avsnittet. Orkland bruker i snitt mer på kulturskole per innbygger i målgruppen enn sammenligningskommunene og landet, med unntak av Melhus.

Orkland er den kommunen som bruker mest per elev i kulturskolen av alle sammenligningskommunene. Avstanden er redusert noe i 2022.

Antall elever per årsverk i kulturskolen

Orkland har høyere brutto driftsutgifter per elev enn sammenligningskommunene. Den viktigste faktoren for å forklare utgifter per elev er hvilke fag overvekten av tilbudet er på og om kulturskolens profil er innen rammeplanens breddeprogram med store grupper, eller kjerne- og fordypningsprogram som er betydelig mer ressurskrevende. Orkland har hovedvekt på kjernetilbud innen musikk, og har også satt av ressurser til et fordypningsprogram. Orkland har lavere andel elever på dans.

Det er vanskelig å utnytte alle undervisningsressurser fullt ut til enhver tid. En lavere utnyttelse av undervisningsressurser til elevplasser har sammenheng med et desentralisert tilbud med mye reising i arbeidstid, komplekse timeplaner og raske skifter i hvilke disipliner det søkes på, og hvor i kommunen søknadene om elevplass kommer.

Antall elever per årsverk i kulturskolen er lavere i Orkland enn i sammenligningskommunene, med unntak av Verdal. Dette tilsier at kostnadene for Orkland er tilsvarende høyere, noe som kan tilskrives hvilken faglig profil kulturskolen har.

Tabellen under viser tall fra GSI (grunnskolens informasjonssystem) for Orkland og tre av sammenligningskommunene. Tabellen viser forskjeller som kan forklare årsaker til kostnadsforskjellene.

Bakgrunnstall GSI	Orkland	Steinkjer	Melhus	Levanger	Verdal
Andel elever dans	12 %	37 %	14 %	17 %	11 %
Andel elever musikk	72 %	36 %	66 %	70 %	86 %
Andel av personale med master	42 %	17 %	36 %	28 %	14 %
Andel av personale med toårig eller mer	75 %	91 %	100 %	72 %	93 %
Stilling til administrasjon	1,8	1,5	1,37	1,6	1,19
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	44 %	53 %	62 %	49 %	44 %

Orkland har store avstander, mange undervisningssteder og mange små stillinger med dertil større behov for administrative ressurser. Det arbeides med å øke den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen, men kombinasjonen av at dette må skje ved naturlig avgang, samtidig som det er raske endringer i hvilke tilbud som etterspørres og hvor, gjør at dette arbeidet tar tid. Andre forklaringer kan være at en stor andel av personalet har utdanning på masternivå, og kulturskolen har større andel av elevene på musikk og mindre på dans enn mange av de andre kulturskolene, noe som medfører en høyere utgift per elev.

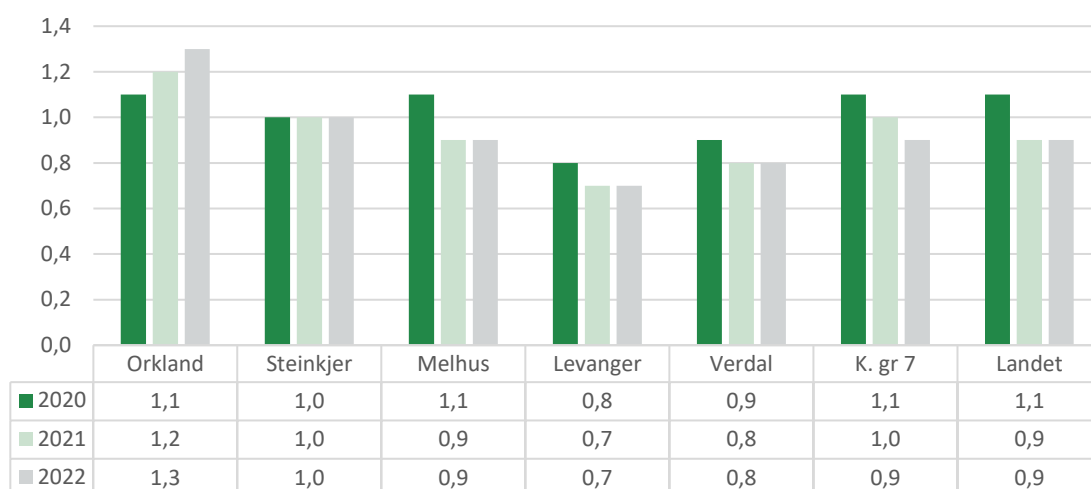
Stilling til administrasjon er relativt høyt for Orkland og er en konsekvens av at kulturskolens drift ikke er vesentlig endret som følge av kommunesammenslåing. Dette vil være tema for enhetens organisasjonsgjennomgang.

20 Kirken og andre religiøse formål

20.1 Prioritering

Netto driftsutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter

Orkland har, i motsetning til de øvrige kommunene, hatt en økning i netto driftsutgifter til kirken fra 2020 til 2022 og har det høyeste kostnadsnivået. En årsak til økningen kan være ekstra tilskudd til kirken på en million kroner i 2021 og tilskudd til vedlikehold av Geitastrand kirke i 2022.

Produktivitet

Også når det gjelder brutto driftsutgifter til kirke per innbygger viser tallene at Orkland bruker mer enn alle de øvrige kommunene i sammenligningsgrunnet. Avstanden til de øvrige kommunene har økt i løpet av 2022. Årsaken er den samme som nevnt ovenfor.

Netto driftsutgifter i kroner per innbygger

